

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดย
รองศาสตราจารย์เวณีย์ กรีทอง

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พฤษภาคม 2549

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(เงินรายได้คณะศึกษาศาสตร์) ประจำปี 2547

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์ และคุณพวงรัตน์ บำรุงพันธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ประจำปี 2547 คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยขอมอบแก่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ต่อไป

ขอขอบใจนิสิตคณะศึกษาศาสตร์วิชาเอกการแนะแนว วิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะนิสิตวิชาเอกการแนะแนวทุกคนที่ให้ความร่วมมือตลอดจนเข้าร่วมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมจนงานวิจัยได้สำเร็จ ลุล่วงตามประสงค์

ด้วยคุณค่าของงานวิจัยนี้ขอมอบแด่คุณพ่ออภัย หล้าสูงรังผู้ล่วงลับ คุณแม่กองสิน หล้าสูงรัง ซึ่งเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดเพราะให้ชีวิต ให้กำลังใจ และให้ทุนทรัพย์ตลอดมา และท้ายที่สุดขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ไตรฤต กรีทอง สามีที่ประเสริฐผู้ให้กำลังใจ ให้เวลา และช่วยอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เวณี กรีทอง

พฤศจิกายน 2549

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	10
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	29
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	38
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	39
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	39
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	48
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	50
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ.....	74
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ.....	74
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ.....	76
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีการศึกษา.....	77
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา.....	77
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	79
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
	ประชากร.....	79
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	80
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล.....	90
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
บทที่ 5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	119
	บทย่อ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	119
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	119
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	120
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	124
	อภิปรายผล.....	129
	ข้อเสนอแนะ.....	149
	บรรณานุกรม.....	151
	ภาคผนวก.....	160
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	209

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	35
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก.....	79
3	แสดงแบบแผนการทดลองแบบแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.....	86
4	แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก.....	91
5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมโดยภาพรวมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	92
6	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	94
7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา.....	96
8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรม ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก.....	98
9	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	100
10	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา.....	102

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวมของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	104
12 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้าน ดีของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	105
13 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดีเกี่ยวกับการควบคุมตนเองของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	105
14 แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	105
15 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	106
16 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งเกี่ยวกับแรงจูงใจของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	106
17 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ปัญหาของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	107
18 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	107
19 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	108
20 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเองของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	108
21 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	109
22 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามวิชาเอก.....	109

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบของความฉลาดทางอารมณ์และ จริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก.....	110
24 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาด ทางอารมณ์โดยรวมของนิสิต จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก.....	112
25 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของจริยธรรม ของนิสิต จำแนกตามวิชาเอก.....	112
26 แสดงการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกการ แขนงกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทาง อารมณ์โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม.....	113
27 แสดงการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างนิสิตวิชาเอก การแขนงกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรม กลุ่ม และนิสิตวิชาเอกการแขนงกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม.....	115
28 แสดงการเปรียบเทียบจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแขนง กลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้ โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม.....	117
29 แสดงการเปรียบเทียบจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการแขนง กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้โปรแกรมการพัฒนา จริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และนิสิตวิชาเอกการแขนงกลุ่ม ควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้โปรแกรมการพัฒนา จริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม.....	118

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

30	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(i) ของแบบสอบถามจริยธรรม.....	205
31	แสดงคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลอง ของนิสิตกลุ่มทดลอง.....	206
32	แสดงคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลอง ของนิสิตกลุ่มควบคุม.....	207
33	แสดงคะแนนจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	208

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แสดงภาพประกอบที่ 1 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์
ในองค์ประกอบย่อย.....93
- 2 แสดงภาพประกอบที่ 2 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์
ในองค์ประกอบย่อย จำแนกตามตัวแปรเพศ.....95
- 3 แสดงภาพประกอบที่ 3 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์
ในองค์ประกอบย่อย จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา.....97
- 4 แสดงภาพประกอบที่ 2 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์
ในองค์ประกอบย่อย จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก..... 99

บทคัดย่อ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และ
จริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ปีการศึกษา
2547-2548 จำนวน 340 คน เป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 120 คน วิชาเอกการ
ประถมศึกษา จำนวน 120 คน และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 100 คน
ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมิน
ความฉลาดทางอารมณ์ แบบสอบถามจริยธรรม และโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ความแปรปรวน
แบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และ การทดสอบค่าที่ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม เหมาะสม
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีไม่เหมาะสม
กล่าวคือมากเกินไป แต่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขเหมาะสม
2. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรืออยู่ในระดับกำลังพัฒนา
กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ
3. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นิสิตชายและหญิง มีจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
6. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05
7. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01
8. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

11. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

12. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีจริยธรรมสูงขึ้นมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

Abstract

The purposes of this research were to study and develop emotional intelligence and moral reasoning of educational students of Faculty of Education of Srinakharinwirot University . The samples were 340 educational students majoring in 120 guidance , 120 elementary and 100 educational technology of 1,2,3 and 4 undergraduate students at Faculty of Education in academic year 2004-2005. The studying variables were gender, educational level and their major subjects . The instruments were emotional intelligence evaluations, moral reasoning questionnaires and emotional intelligence and moral reasoning developing program by group dynamics. The data was analyzed by One Way Analysis of Variance and t – test .

The results were as follows :

1. There were appropriated the whole emotional intelligence of educational students ,Faculty of Education, Srinakharinwirot University .

There were inappropriate emotional intelligence in aspect of good(higher) but there were appropriated one in both aspect of smart and happiness.

2. There were moderate or developing moral reasoning : responsibility of educational students ,Faculty of Education, Srinakharinwirot University .

3. There were significantly difference of educational students' the whole emotional intelligence between males and females at .01 level.

4. There were no significantly difference of educational students ' moral reasoning between males and females .

5. There were significantly difference of educational students ' the whole emotional intelligence among different educational level at .01 level.

6. There were significantly difference of educational students ' moral reasoning among different educational level at .05 level.

7. There were significantly difference of educational students ' the whole emotional intelligence among different major subjects at .01 level.

8. There were significantly difference of educational students ' moral reasoning among different major subjects at .01 level.

9. The educational students (guidance experimental group) that were exposed to emotional intelligence developing program by group dynamics got increased appropriated as the whole and aspect of emotional intelligence before the experiment at .01 level.

10. The educational students (guidance experimental group) that were exposed to emotional intelligence developing program by group dynamics got more increased appropriated as the whole and aspect of emotional intelligence than the others educational students (guidance control group) that were not exposed to emotional intelligence developing program by group dynamics at .01 level.

11. The educational students (guidance experimental group) that were exposed to moral reasoning developing program by group dynamics got increased moral reasoning before the experiment at .01 level.

12. The educational students (guidance experimental group) that were exposed to moral reasoning developing program by group dynamics got more increased moral reasoning than the others educational students (guidance control group) that were not exposed to moral reasoning developing program by group dynamics at .01 level.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในสังคม เพราะการที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ต้องอาศัยพลเมืองที่มีคุณภาพ และการที่พลเมืองจะมีคุณภาพได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาด้านภูมิปัญญา ทักษะด้านต่าง ๆ ความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมตามศักยภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งการทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ต้องเกิดจากการให้การศึกษา และการที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น นอกจากจะต้องมีหลักสูตรที่ดี ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้แล้วนั้น องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ “ครู” ซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้นั่นเอง ดังที่ พจนานะเพียรชัย (2528:26) กล่าวว่า คุุณยแจสำคัญของการศึกษาอยู่ที่ตัวครู และคุณภาพของครูก็คือหัวใจสำคัญของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญโญ สาร (2526:176-180) ที่กล่าวว่า ครูเป็นบุคลากรหลักที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษา — สังคมไทยได้มอบหมายให้ครูมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหลายประการ เช่น การให้การศึกษาอบรมศีลธรรมจรรยา ร่วมกิจกรรมของชุมชน และเป็นผู้นำชุมชน เป็นต้น

จากบทบาทและภาระหน้าที่ของผู้ที่เป็นครูหรือกำลังจะเป็นครูในอนาคตเช่น นิสิตในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งปัจจุบันมีเพียงสามวิชาเอก คือ วิชาเอกการแนะแนวซึ่งเป็นวิชาเอกที่ผู้วิจัยต้องรับผิดชอบโดยตรงในฐานะหัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษาซึ่งเป็นวิชาเอกที่ทำชื่อเสียงให้แก่คณะศึกษาศาสตร์เพราะเป็นนิสิตในโครงการพิเศษคือโครงการเพชรในตม และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาซึ่งก็เป็นวิชาเอกที่มีผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อมากที่สุดของคณะศึกษาศาสตร์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แม้มีเพียงสามวิชาเอก แต่ในแต่ละวิชาเอกมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่คณะศึกษาศาสตร์จะต้องผลิตบัณฑิตทั้งสามวิชาเอกนี้ให้มีคุณภาพทั้งด้านส่วนตัวและด้านวิชาการ สำหรับด้านวิชาการผู้วิจัยเชื่อมั่นในคุณภาพของคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ เพราะเป็นคณะที่เก่าแก่ เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์ถือกำเนิดจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 50 ปี คณะศึกษาศาสตร์จึงถือว่าเป็นคณะแรกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปวงศิษย์แห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างภาคภูมิใจและตระหนักในใจว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นต้นกำเนิดของคณะศึกษาศาสตร์

และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ยกระดับการศึกษาของครูจนถึงระดับปริญญาเอก โดยมีปณิธานว่า คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางการศึกษา โดยมีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์และมีความประพฤติประจักษ์ผู้ทรงศีล

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษามาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาที่ยาวนานมากถึง 30 ปี ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนิสิตทุกระดับและทุกสาขาวิชาเอกของคณะศึกษาศาสตร์ทั้งในห้องเรียนจากการได้สอนเขาเหล่านั้น และนอกห้องเรียนจากการที่เขามาปรึกษาทั้งด้านส่วนตัวและด้านวิชาการ ในสมัยก่อนมีผู้กล่าวว่าถ้าเดินตามหลังนิสิตที่เป็นครูจะทราบได้เลยเพราะมีกิริยามารยาทเรียบร้อย การแต่งกายถูกระเบียบหรือบางคนค่อนข้างอดด้วยว่า “เซย” แต่ปัจจุบันไม่ต้องเดินตามหลังเช่นสมัยก่อน แม้จะเดินสวนกันเห็นด้านหน้าก็อาจไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่กำลังจะไปเป็นครูในอนาคต เพราะการแสดงออกทั้งด้านอารมณ์ หรือ คุณธรรม จริยธรรม ค่อนข้างย่อหย่อนไปเป็นอย่างมาก เช่น ถ้าอาจารย์ท่านใดมิได้สอน เขาก็จะไม่เกรงใจ ไม่ต้องให้เขายกมือไหว้เพียงแคให้เขารู้ว่าเด็กควรแสดงกิริยาเช่นใดที่เหมาะสมต่อผู้อาวุโสก็เพียงพอแล้ว เช่น เดินสวนกันไม่หลบหรืออาจจะกระทบไหล่โดยไม่มีการขอโทษ หรือพูดคุยด้วยถ้อยคำไม่สุภาพในลิฟท์ที่มีอาจารย์อยู่ในลิฟท์นั้นด้วย เป็นต้น

เนื่องจากนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกไม่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเป็นห่วงเยาวชนในปัจจุบันและในอนาคตต่อ ๆ ไปว่าจะได้บัณฑิตที่มีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์และมีความประพฤติประจักษ์ผู้ทรงศีลหรือไม่ โดยเฉพาะในปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนที่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ ดังที่ กรมสุขภาพจิต(2543 : 14) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข และได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์เป็น 3 องค์ประกอบคือ ดี หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เก่ง หมายถึงความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และ สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ซึ่งถ้านิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าเราจะประสบความสำเร็จในอนาคตทั้งชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ดังที่ กรมสุขภาพจิต(2543:65-70) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีประโยชน์ 4 ด้านคือ

ประโยชน์ต่อการทำงาน ประโยชน์ต่อความรักและครอบครัว ประโยชน์ต่อการเรียน และ
ประโยชน์ต่อตัวเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยคิดว่าผู้ที่จะเป็นครูนอกจากควรจะมีคุณลักษณะทางอารมณ์ดังกล่าว
ข้างต้นแล้วก็น่าจะมีจริยธรรมควบคู่กันไปด้วย เพราะผู้ที่จะเป็นครูควรมีหลักจริยธรรมของครู
อาจารย์ 7 ลักษณะ (www.moe.go.th/webread/webproject/family/2/new_page_1.htm - 20k)
ดังนี้ 1. ปิโย ทำตนให้ศิษย์รัก 2. ครุ ทำตนให้เป็นที่ยำเกรง 3. ภาวนียะ ทำตนให้เชี่ยวชาญ
ยิ่งขึ้น 4. วัตตะ อุตสาหะพรำสอนวิชาต่างๆ 5. วจนักขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ 6. คัมภี
รัง กถิง กัตตะ ขยายคำลุ่มลึกให้แจ่มแจ้ง และ 7. โน จัฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำศิษย์ไป
ในทางผิด

ซึ่งสอดคล้องกับข้อเรื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 117-119) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของครูที่ดี
มี 10 ประการ ดังนี้ 1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติ ทั้งทางกายและวาจาและ
ใจ ที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมาย ระเบียบประเพณีของสังคม และความประพฤติที่สอดคล้อง
กับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยให้ยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัว 2. ความซื่อสัตย์
สุจริตและความยุติธรรม หมายถึง การประพฤติที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ หรือคดโกง
ผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดถือหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนและกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์
3. ความขยัน ประหยัด และอดทนในสัมมาอาชีพ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้เสียเวลา
ชีวิตและปฏิบัติกิจอันควรกระทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนและสังคม 4. ความสำนึกในหน้าที่และการ
งานต่าง ๆ รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เอา
รอดเอาเปรียบสังคมและไม่ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่สังคม 5. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
วิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หมายถึง ความประพฤติในลักษณะสร้างสรรค์และปรับปรุงมีเหตุ
มีผลในการทำหน้าที่การงาน 6. ความกระตือรือร้นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มี
ความรักและเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง ความประพฤติที่สนับสนุนและให้
ความร่วมมือ ในการอยู่ร่วมกันโดยยึดผลประโยชน์ของสังคมให้มากที่สุด 7. ความเป็นผู้มี
พลานามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความมั่นคงและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษา
กายและจิตใจให้สมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใสมีธรรมะอยู่ในจิตใจอย่างมั่นคง 8. ความสามารถในการ
พึ่งพาตนเองและมีอุดมคติเป็นที่พึ่ง ไม่ไว้वानหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

9. ความภาคภูมิใจและการรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ หมายถึง ความ
ประพฤติที่แสดงออกซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของ
ตนเองและทรัพยากรของชาติ และ 10. ความเสียสละ และเมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล่าวหาญ
และความสามัคคีกัน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความแบ่งปัน เกื้อกูลผู้อื่น ในเรื่องของ
เวลา กำลังกายและกำลังทรัพย์ อนึ่ง คุณลักษณะ 10 ประการนี้ เป็นทั้งแนวทางและเป้าหมายใน

การจัดการศึกษาและอบรมสั่งสอนนักเรียน ของสถานศึกษาทุกระดับและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ต้องถือปฏิบัติด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ถ้าผู้วิจัยและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์สามารถทำให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีทั้งความฉลาดทางอารมณ์และมีจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน ผู้วิจัยเชื่อว่าคณะศึกษาศาสตร์จะสามารถบรรลุนิष्ठานที่ตั้งไว้ได้อย่างแน่นอน

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละระดับชั้น คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแบบสอบถามจริยธรรม

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นครูต้นแบบที่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรือกำลังพัฒนา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นใหม่ โดยมีลักษณะของการเป็นผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและพัฒนาประเทศชาติให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลทั่วไปในวงการศึกษาและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก
3. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมก่อนและหลังได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่างนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายที่จะผลิตครู ที่มีคุณภาพในการศึกษา สามารถพัฒนาสังคม ชุมชนและประเทศชาติด้วยการเสริมสร้างให้นิสิต มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมที่เหมาะสมตามปทัศสถานทางสังคมและเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อหาแนวทางในการสร้างภาพลักษณ์ความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตที่เปี่ยมด้วยคุณลักษณะนิสัยที่มีคุณภาพและมีศักยภาพต่อองค์กรทางการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 สำหรับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม และระยะที่ 2 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม ดังนี้

ระยะที่ 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 340 คน เป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 120 คน วิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 120 คน และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 100 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ระยะที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเอกการแนะแนว ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 40 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรม

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก
 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม
 ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของ
 นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความฉลาดทางอารมณ์

หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ความรู้จักแยกแยะความรู้สึก และควบคุมความรู้สึก รวมทั้งการแสดงออกของอารมณ์ พร้อมทั้งจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เรียนรู้ รับรู้ เข้าใจตนเอง มีการแสดงออกของอารมณ์นั้น อย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น สามารถสร้างสัมพันธภาพทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีแรงบันดาลใจในการเรียนและประสบความสำเร็จในชีวิต มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ดังรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านดี หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบ

3.2 ด้านเก่ง หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา และการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3.3 ด้านสุข หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ประกอบด้วยความภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต และความสุขสงบทางใจ

2. จริยธรรม

หมายถึง ความสามารถของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการคิดไตร่ตรองหรือค้นหาเหตุผลเพื่อที่จะเลือกกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีของบุคคลที่จะเป็นครูในอนาคต ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความยุติธรรม ความเสียสละ ความเมตตาปราณี ความมีน้ำใจ และความรับผิดชอบ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดหลักศึกษาพัฒนาการจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งแบ่งเป็น 6 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นหลบหนีการถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะกลัวถูกลงโทษและยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจเหนือตน การตัดสินใจดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้น ๆ ว่าทำไปแล้วถูกลงโทษหรือไม่ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นต่ำที่สุด

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (The Instrumental Relative Orientation) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะความพอใจของตนเองเท่านั้น ตัดสินการกระทำตามใจตนเองมักเป็นไปในรูปที่ต้องการรางวัลจากผู้อื่น แม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดกับผู้อื่นหรือความไม่ถูกต้องของสังคม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นต่ำ แต่สูงกว่าขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามกลุ่ม (The Interpersonal Concordance Oriented) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะต้องการให้ผู้อื่นพอใจ จนยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือของสังคม การกระทำต่าง ๆ เขาจะยึดตามที่คนส่วนใหญ่กระทำ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรืออยู่ในขั้นที่กำลังพัฒนาขั้นแรก

ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ (The Law and Order Orientation) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะมีความรับผิดชอบ รู้หน้าที่ที่ควรปฏิบัติ มีการเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมตั้งไว้ ความถูกต้องขึ้นอยู่กับสังคม สังคมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรืออยู่ในขั้นที่กำลังพัฒนาขั้นสูงแต่สูงกว่าขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามสัญญา (The Social Contract Legalistic Oriented) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องทางกฎหมาย แต่ยังเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎเป็นสิ่งที่ทำได้ เมื่อได้ใช้วิจารณ์ด้วยเหตุผลที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นิสิตที่อยู่ในขั้นนี้จะรักศักดิ์ศรีของตนเองมาก นิสิตสัญญาไว้ว่าจะกระทำสิ่งใด นิสิตจะพยายามทำให้ได้ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นสูงขั้นแรก

ขั้นที่ 6 ขั้นทำตามอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Oriented) นิสิตจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะตระหนักว่าความถูกต้องตัดสินใจด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมที่ตนเลือกแล้วและมีความสมเหตุสมผลที่เป็นสากล โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมของสิทธิมนุษยชน เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แต่ละคน ขั้นนี้เป็นขั้นที่นิสิตคำนึงถึงผู้อื่นก่อนคำนึงถึงตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นสูงสุด

3. กิจกรรมกลุ่ม

หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้นิสิตคณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น นิสิตจะเรียนรู้สิ่ง

ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตด้วยกันเอง โดยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เกม หมายถึง วิธีการที่ทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้นิสิตได้แสดงด้วยตนเอง ภายใต้ข้อตกลงตามที่กำหนดไว้ ซึ่งนิสิตจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาเป็นการแพ้ชนะ เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้และเกิดแนวคิดในเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

3.2 บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก

3.3 การอภิปรายกลุ่ม หมายถึง วิธีการที่ทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ โดยการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม มาให้นิสิตได้ศึกษาวิเคราะห์ และร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่ม สร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น และการอภิปรายของนิสิตแต่ละคนจะช่วยให้นิสิตได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

ในการทดลองแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคทั้งสามเทคนิคนี้สลับกันไปในแต่ละครั้ง โดยมีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม โดยใช้สลับกันไปในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม รวมทั้งเพื่อให้ นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมา สรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม

วิธีการนี้ให้กับกลุ่มทดลองโดยเรียกว่าโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทาง
อารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

4. เพศ ได้แก่ เพศหญิง และ เพศชาย

5. ชั้นปีที่ศึกษา ได้แก่

5.1 ชั้นปีที่ 1

5.2 ชั้นปีที่ 2

5.3 ชั้นปีที่ 3

5.4 ชั้นปีที่ 4

6. วิชาเอก ได้แก่

6.1 วิชาเอกการแนะแนว

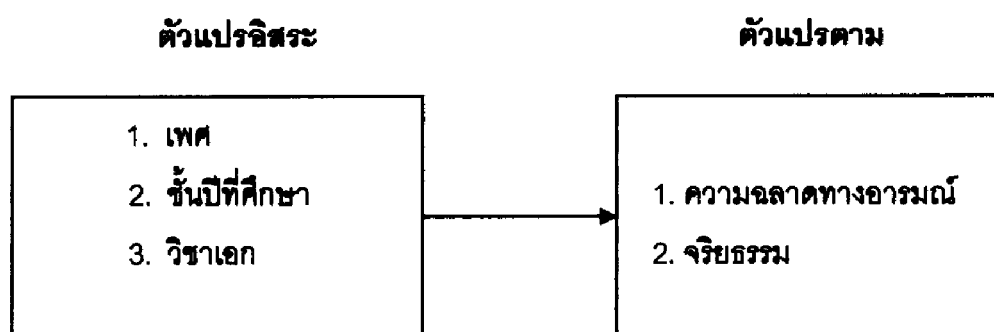
6.2 วิชาเอกการประถมศึกษา

6.3 วิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

7. กลุ่มทดลอง หมายถึง นิสิตวิชาเอกการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วย
โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 20 คน

8. กลุ่มควบคุม หมายถึง นิสิตวิชาเอกการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วย
โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 20 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคิดว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกันตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และ วิชาเอก และมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรือระดับที่กำลังพัฒนา
2. นิสิตชายและหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
5. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นและมีจริยธรรมพัฒนาสูงขึ้นหลังจากได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
6. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นและมีจริยธรรมพัฒนาสูงขึ้นมากกว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

อีคิว หรือ E.Q. มาจากคำว่า Emotional Quotient หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ โดยอธิบายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (กรมสุขภาพจิต.2543 : 14)

ต่อมาเมเยอร์และซาโลเวย์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2543:14 ; อ้างอิงจาก Mayer and Salovey. 1997) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เปรียบเสมือน ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และแสดงอารมณ์นั้นออกมา สามารถที่จะแยกแยะ และประสมประสานความคิดกับอารมณ์ มีความเข้าใจและสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างมีปัญญา และไหวพริบ ตลอดจนทั้งสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์

คูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper and Sawaf. 1997: 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางด้านอารมณ์ของตน เป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

โดนัลด์สัน (คมเพชร ชัตรคุภกุล และน้องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 12 : อ้างอิงจาก Donaldson. 1997) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และมีความสำคัญมากกว่าเชาวน์ปัญญา บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองสามารถที่จะเผชิญความเครียดได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น มีเป้าหมายในชีวิต มองโลกในแง่ดี และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

โกลแมน (Goleman. 1998: 95) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหาร หรือจัดการกับอารมณ์ของตนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ

สุรพงศ์ อำพันวงษ์(2542:1) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และพัฒนาอารมณ์ ให้เป็นปกติสุขได้ไม่ว่าเหตุการณ์รอบข้างจะเป็นอย่างไร ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่เพิ่มพูนได้จากการอบรมเลี้ยงดู การฝึกฝนทุกช่วงชีวิต คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่ดี จะไม่เข้าใจตนเอง ไม่เข้าใจคนอื่น ไม่ยอมรับความจริง เอาแต่ใจตนเอง ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งในใจตนเองได้

เทอดศักดิ์ เดชคง (2543 : 39) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่า และมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถทางอารมณ์หลายชนิดที่สามารถเรียนรู้ได้ สร้างขึ้น และพัฒนาได้โดยการทำความเข้าใจข้อมูลด้านอารมณ์แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในด้านการงาน ครอบครัว ชีวิตส่วนตัวและสังคม

วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (อุษฎี ปิยะรัตนพิพัฒน์. 2543:3 ; อ้างอิงจากวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2543) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้และควบคุมอารมณ์ตนเอง การมีแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ รู้จักสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

กรมสุขภาพจิต (2544 : 14) ได้ให้นิยามความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าคือ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

กล่าวโดยสรุป ความฉลาดทางอารมณ์ คือความสามารถของบุคคลในการที่จะดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีแรงจูงใจตนเอง

มีความยืดหยุ่น สามารถจัดความรู้สึกขัดแย้งภายในได้ด้วยตนเอง มองโลกในแง่ดี ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกของตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์

นักจิตวิทยาส่วนใหญ่จะให้ความสนใจกับความสามารถด้านการฉลาดรู้ของ

เชาวน์ปัญญา (Cognitive) เช่น ความจำและการแก้ปัญหา แต่มีนักจิตวิทยาหลายคน ที่เริ่มเห็นความสำคัญของความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา (Non-Cognitive Aspects) เช่น เวสเลอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Wechsler. 1940) ได้ให้คำจำกัดความของเชาวน์ปัญญา ว่า “เป็นความสามารถหลายๆ ด้านรวมกันของบุคคลในการกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และจัดการกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ” นอกจากนี้ เวสเลอร์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ อารมณ์ บุคคล และสังคม แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาที่ไม่รวมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะเป็นแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ นอกจาก เวสเลอร์แล้ว นักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งคือ ธอร์นไดค์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Thorndike. 1937) ซึ่งให้ความสนใจด้านเชาวน์ปัญญา ด้านสังคม แต่เป็นที่น่าเสียดายที่แนวคิดเหล่านี้ได้ถูกละเลย ในช่วง ค.ศ. 1937 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึง ค.ศ. 1963 เมื่อการ์ดเนอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1993) เริ่มเสนอแนวคิดว่าความสามารถภายในของบุคคล (Intrapersonal Intelligence) และความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Interpersonal Intelligence) มีความสำคัญที่ควรทดสอบหรือประเมินได้เช่นเดียวกับการทดสอบเชาวน์ปัญญา และการทดสอบชนิดอื่นๆ

อีคิว ถือเป็นเรื่องใหม่ในแวดวงการศึกษาและจิตวิทยา เพราะเพิ่งได้รับความสนใจและยอมรับในความสำคัญอย่างจริงจังเมื่อ ๑๐ กว่าปีมานี้ เดิมเคยเชื่อกันว่า ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาหรือไอคิว คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จ มีชีวิตที่ดีและมีความสุข

ต่อมา นักจิตวิทยาเริ่มตั้งข้อสงสัยต่อความเชื่อความเข้าใจดังกล่าว เพราะไม่เชื่อว่าความสำเร็จและความสุขในชีวิตของคน ๆ หนึ่งจะขึ้นอยู่กับความสามารถทางเชาวน์ปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว แต่เนื่องจากในระยะนั้นยังไม่มีข้อมูลจากการศึกษาวิจัยที่เพียงพอ ความคิดนี้จึงถูกละเลยไปอย่างน่าเสียดาย

จนกระทั่ง ในปีค.ศ.1990 ซาโลเวย์และเมเยอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 6 ; อ้างอิงจาก Salovey & Mayer. 1990) เริ่มใช้คำว่า “ความฉลาดทางอารมณ์” โดยได้ให้ความสนใจกับแนวคิดเกี่ยวกับ ความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญาที่มีมาก่อนหน้านี้ ซาโลเวย์และเมเยอร์ สองนักจิตวิทยาได้นำความคิดนี้มาพูดถึงอีกครั้ง โดยเอ่ยถึงความฉลาดทางอารมณ์เป็นครั้งแรก เขาได้อธิบายถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่า “ เป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทาง

สังคม ที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้น และใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ" ซาโลเวย์และเมเยอร์ ยังได้ริเริ่มโครงการการศึกษาวิจัย เพื่อจะนำไปพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ให้มีความแม่นยำตรงและเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

จากนั้น แดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ก็สานต่อแนวคิดนี้อย่างจริงจังโดยได้เขียนเป็นหนังสือเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence เรียกย่อว่า EQ) และได้ให้ความหมายของอีคิวว่า "เป็นความสามารถหลายด้าน ได้แก่ การเร่งรัดตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเอง รอคอยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ไม่สบายต่าง ๆ มีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง" จึงกล่าวได้ว่าแดเนียล โกลแมน ผู้ที่ทำให้คำว่า Emotional Intelligence เป็นที่รู้จักแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน (กรมสุขภาพจิต. 2543: 5 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1995) และได้เขียนบทความลงใน Reader's Digest เรื่อง "What's your Emotional IQ" ในปี ค.ศ. 1996 และได้เขียนเกี่ยวกับเรื่อง Emotional Intelligence ใน The Edmonton Sunday Journal

หลังจาก หนังสือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ของแดเนียล โกลแมน ออกสู่สาธารณชน ผู้คนก็เริ่มให้ความสนใจกับความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้น ประกอบกับระยะหลังมีงานวิจัยหลายชิ้นยืนยันถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ หรืออีคิว จึงได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จและความสุขในชีวิตมนุษย์ กลายเป็นเรื่องฮิตที่มาแรงแซงหน้าไอคิวไปในระยะหลัง

ในปี ค.ศ. 1997 การ์ดเนอร์ (Gardner. 1993) ไวซิงเกอร์ (Weisinger: 1998) เมเยอร์และซาโลเวย์ (Mayer & Salovey. 1997) คูเปอร์และสวาฟ (Cooper & Sawaf. 1997) บาร์ออน (Bar-on. 1997) บุคคลเหล่านี้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ และภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำงาน แต่โดยสรุปแล้ว จะเน้นโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์ที่สำคัญ 3 ด้านคือ ความสามารถทางสังคม การสร้างและรักษาสัมพันธภาพ (Interpersonal Intelligence) ความสามารถส่วนบุคคลในการตระหนักรู้เข้าใจอารมณ์ตนเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสม (Intrapersonal Intelligence) และความสามารถด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Adaptability)

นอกจากคำว่า Emotional Quotient ที่เราเรียกว่า อีคิวแล้ว ยังมีคำอื่น ๆ อีกหลายคำที่นักวิชาการใช้ในความหมายใกล้เคียงกัน เช่น Emotional Intelligence , Emotional Ability, Interpersonal Intelligence และ Multiple Intelligence

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าปัจจุบันนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความสนใจกับความฉลาดทางอารมณ์กันมากขึ้น เพราะปัจจัยที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จไม่ใช่ความฉลาดเพียงอย่างเดียว แต่ความฉลาดทางอารมณ์ต่างหากที่เป็นส่วนสำคัญที่ประคับประคองให้คนเราประสบผลสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริงทุกๆ ด้าน (Salovey, Mayer and Caruso. 1997: 17) เพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์คือ คนที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง รู้จักควบคุม จัดการ และแสดงออกทางอารมณ์ รู้จักใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม สามารถที่จะตรวจสอบอารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ รู้เขารู้เรา และใช้ข้อมูลเหล่านี้มาชี้นำความคิด และการแสดงออกทางอารมณ์ของตน (Mayer and Salovey. 1997: 22) จะเห็นได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อตัวเราอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำสิ่งใดก็ตาม คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงก็คือ คนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เข้าใจอารมณ์ และปัญหาสังคมได้ในแง่มุมต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นได้อย่างดี

1.1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 16 ; อ้างอิงจาก Howard Gardner: 1993) ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์ใน 2 ลักษณะ คือ

- (1) Interpersonal Intelligence ความฉลาดต่อบุคคลอื่น หมายถึง การรับรู้และตอบสนองต่ออารมณ์ และความต้องการของผู้อื่นอย่างเหมาะสม
- (2) Intrapersonal Intelligence ความฉลาดในตนเอง หมายถึง การรับรู้อารมณ์ของตนเองและสามารถแยกแยะ ตลอดจนจัดการกับอารมณ์ของตนเองซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม

โดนัลด์สัน (คมเพชร ฉัตรศุภกุล และ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 12 ; อ้างอิงจาก Donaldson. 1997) กล่าวว่า โครงสร้างที่สำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ควรจะประกอบด้วย

- (1) Emotional Self – Awareness คือ การรับรู้ ตระหนักรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง สามารถควบคุม จัดการและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถตระหนักรู้และรับรู้ได้ว่าขณะนี้กำลังคิดอะไร ทำอะไร รู้สึกอย่างไร ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

- (2) Self – Motivation คือ มีแรงจูงใจตนเอง มีพลังใจมีแรงบันดาลใจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต

(3) Stress Tolerance คือ สามารถอดทนอดกลั้น ยืนหยัดต่อความเครียดได้ สามารถอดทนอดกลั้นต่อสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถเผชิญต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม

(4) Flexibility คือ มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่นถือมั่น จนทำให้ปรับตัวไม่ได้

(5) Impulse-Control คือมีความสามารถที่จะควบคุมสิ่งที่มากระตุ้นจิตใจของตนเอง

(6) Optimism คือ การมองโลกในแง่ดี

คูเปอร์และชาวาฟ (Cooper & Sawaf, 1997) ได้เสนอโครงสร้าง EQ ไว้เพื่อสะดวกแก่การวัด ที่เรียกว่า EQ Map ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) ความรอบรู้ในอารมณ์ (Emotional Literacy) ซึ่งจะเป็นตัวทำให้เกิดการรับรู้ การควบคุมตัวเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย

(1.1) ความซื่อสัตย์ในอารมณ์ (Emotional Honesty) คือ รับรู้อารมณ์ตรงตามที่เป็นจริง

(1.2) การสร้างพลังอารมณ์ (Emotional Energy) รวบรวมอารมณ์ให้เกิดพลังสร้างสรรค์

(1.3) ตระหนักรู้ในอารมณ์ (Awareness)

(1.4) รับผลย้อนกลับของอารมณ์ (Feedback)

(1.5) หยั่งรู้ด้วยตนเอง (Intuition)

(1.6) รับผิดชอบ (Responsibility)

(1.7) สร้างสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connection)

(2) ความเหมาะสมทางอารมณ์ (Emotional Fitness) ประกอบด้วย

(2.1) สร้างความเชื่อถือได้ให้เกิดแก่ตน (Authenticity)

(2.2) มีความเชื่อ ศรัทธา และมีความยืดหยุ่น

(2.3) สร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา ไม่พอใจที่จะอยู่กับที่

(2.4) ความสามารถที่กลับสู่สภาพปกติ และเดินหน้า

(3) ความลึกซึ้งทางอารมณ์ (Emotional Depth) เป็นการสำรวจแนวทางที่จะปรับชีวิตและหน้าที่การงานให้เข้ากับศักยภาพและเป้าหมายของตนเอง ประกอบด้วย

(3.1) ความผูกพันในงาน รับผิดชอบต่อ และมีสติ

(3.2) มีเป้าหมาย และศักยภาพที่โดดเด่น

(3.3) มีความซื่อตรง (Integrity) ทำอย่างซื่อสัตย์ และยึดหลักจริยธรรม รักษามาตรฐานส่วนบุคคล ทำตามที่พูด รักษาคำพูด ยอมรับข้อผิดพลาดที่ตนกระทำอย่างเปิดเผย

(3.4) สามารถโน้มน้าว จูงใจบุคคลอื่น โดยปราศจากอำนาจ

(4) ความกลมกลืนและความไปกันได้ทางอารมณ์ (Emotional Alchemy) โดยสัญญาติญาณด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสมรรถภาพที่จะเผชิญปัญหา และความกดดัน ประกอบด้วย

(4.1) การแสดงออกด้านการหยิ่งรู้

(4.2) สามารถคิดใคร่ครวญ

(4.3) การเล็งเห็นโอกาส

(4.4) การสร้างอนาคต

บาร์ออน (คมเพชร จิตรสุกกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2542: 10 ; อ้างอิงจาก Bar – On. 1998. และกรมสุขภาพจิต. 2543.) ได้กำหนดโครงสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยแบ่งเป็นโครงสร้างหลัก 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 15 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 องค์ประกอบภายในตนเอง (Intrapersonal Skills) ประกอบด้วย

(1.1) Emotional Self – Awareness การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง คือ ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเอง

(1.2) Self – Regard การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และศรัทธาตนเอง

(1.3) Assertiveness การกล้าแสดงออก คือความสามารถในการแสดงความรู้สึก ความเชื่อ ความคิด และปกป้องสิทธิของตนเองด้วยวิธีการอย่างสร้างสรรค์

(1.4) Self – Actualization การรู้จัก และเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง คือ การรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองทำในสิ่งที่สามารถทำได้ และต้องทำด้วยความสุข และความพอใจ

(1.5) Independent ความเป็นอิสระด้านอารมณ์ คือความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของตนเอง สามารถควบคุมความคิด และการกระทำโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

ด้านที่ 2 องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ประกอบด้วย

(2.1) Interpersonal Relationships สัมพันธภาพระหว่างบุคคลคือ ความสามารถในการสร้างและคงสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น แสดงออกโดยมีความผูกพันทางอารมณ์ที่แน่นแฟ้น รวมทั้งรู้จักการให้ และรับความรัก ความเอาใจใส่

(2.2) Social Responsibility ความรับผิดชอบทางสังคม คือ ความสามารถในการร่วมมือและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ตนเกี่ยวข้อง

(2.3) Empathy ความเห็นอกเห็นใจ คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับความรู้สึกของผู้อื่น

ด้านที่ 3 องค์ประกอบด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Adaptability Scales) ประกอบด้วย

(3.1) Problem – Solving การแก้ปัญหา คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ ปัญหาและสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

(3.2) Reality Testing การตรวจสอบตามความเป็นจริง คือความสามารถในการแยกแยะความรู้สึกส่วนตัวกับสิ่งที่มีอยู่ในความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น

(3.3) Flexibility ความยืดหยุ่น คือความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีความยืดหยุ่น

ด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress – Management Scales) ประกอบด้วย

(4.1) Stress Tolerance การอดทน อดกลั้น ยืนหยัดต่อความเครียดที่เกิดขึ้น และหาแนวทางที่จะจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น คือความสามารถในการอดทนต่อเหตุการณ์ที่ร้ายแรง ภาวะกดดัน และความรุนแรงของอารมณ์ได้ รวมทั้งตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

(4.2) Impulse – Control การจัดการกับความรู้สึกที่บังเกิดขึ้นภายในจิตใจตนเอง และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง คือความสามารถในการอดทนต่อความปรารถนาสิ่งชั่วร้าย และการแสดงออกที่ขาดการควบคุมได้

ด้านที่ 5 องค์ประกอบด้านลักษณะอารมณ์โดยทั่วไป (General Mood) ประกอบด้วย

(5.1) Happiness ความสุข คือความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตเป็นส่วนใหญ่ และยินดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

(5.2) Optimism การมองโลกในแง่ดี คือความสามารถในการมองโลกในแง่ดี แม้จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้าย

โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543: 101 – 105 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1998.) ได้จำแนก EQ ออกเป็น 2 สมรรถนะใหญ่ๆ คือ สมรรถนะทางด้านสังคม และสมรรถนะส่วนบุคคล ดังนี้

(1) สมรรถนะทางด้านสังคมเป็นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

(1.1) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) หมายถึงการตระหนักรู้ถึงความต้องการความรู้สึกและความห่วงใยของผู้อื่น

(1.1.1) การเข้าใจผู้อื่น ตระหนักรู้ถึงความรู้สึก นึกคิด และมุมมองของผู้อื่น สนใจผู้อื่นมากขึ้นรวมทั้งความวิตกกังวลของบุคคลอื่นด้วย

(1.1.2) มีจิตใจให้บริการ (Service Minded) รับผิดชอบต่อคณาและตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือผู้ที่มาติดต่อสัมพันธ์กับเราได้ดี

(1.1.3) ส่งเสริมผู้อื่น ทราบความต้องการและช่วยพัฒนาให้เขามีความรู้ ความสามารถให้ถูกทาง ให้โอกาสบุคคลอื่นสามารถมองเห็นความเป็นไปได้จากการมองเห็นความแตกต่างของบุคคล และไม่ถือเขาถือเรา

(1.1.4) ตระหนักรู้ถึงทัศนคติความคิดเห็นของกลุ่ม และสามารถคาดคะเนสถานการณ์ในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มได้

(1.2) ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) เป็นความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยสามารถแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้

(1.2.1) ความสามารถในการโน้มน้าวใจ สามารถแสดงวิธีการโน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวล แนบเนียนและได้ผล

(1.2.2) มีการสื่อสารที่ดี (Communication Skills) ชัดเจน นุ่มนวล ถูกต้อง น่าเชื่อถือ

(1.2.3) มีความเป็นผู้นำ สามารถโน้มน้าวใจ หรือผลักดันกลุ่มได้อย่างดี ถูกทิศทาง

(1.2.4) สามารถกระตุ้น เร้า ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี (Managing Change) ซึ่งทางการบริหาร เรียกว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง

(1.2.5) สามารถบริหารความขัดแย้งได้ดี (Conflict Management) เจรจาต่อรองแก้ไขหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม

(1.2.6) สร้างสัมพันธ์ เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

(1.2.7) ทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย

(1.2.8) สร้างสมรรถนะของทีมงาน ให้เกิดพลังร่วมมือ

(2) สมรรถนะส่วนบุคคลเป็นความสามารถในการบริหารจัดการกับตนเองได้อย่างดี ประกอบด้วย

(2.1) การตระหนักรู้ตนเอง (Self – Awareness) เป็นการตระหนักรู้

ความรู้สึก และความไม่เียงของตนเอง หรือที่เรียกว่า เป็นผู้มีสติ สามารถหยั่งรู้โดยการสำรวจตนเอง รู้ถึงความเป็นไปได้ของตนเองต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว และความพร้อมของตนเอง

(2.1.1) เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้

(2.1.2) สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง

(2.1.3) มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถ และความมีคุณค่าในตนเองสามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนได้โดยให้อยู่ในสภาวะที่พอเหมาะพอดี

(2.2) ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self – Regulation) การควบคุม หรือกำหนดตัวเองนับเป็นปัจจัยที่สำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ไม่ทำอะไรโดยใช้อารมณ์พาไป

(2.2.1) การควบคุมตนเองสามารถจัดการกับภาวะอารมณ์หรือความฉุนเฉียวต่างๆ ได้ เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจ

(2.2.2) เป็นผู้ที่เน้นที่จะทำอะไรโดยรักษาคุณงามความดีเป็นหลัก

(2.2.3) เป็นผู้ใช้สติปัญญา แสดงความรับผิดชอบ

(2.2.4) มีความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่นในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

(2.2.5) ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เปิดใจกว้างกับความคิดแนวทาง และข้อมูลใหม่ๆ ได้ อย่างมีความสุข

(2.3) สามารถสร้างแรงจูงใจ และจูงใจตนเองได้ (Motivating Oneself) เพื่อเป็นแนวโน้มนำทางอารมณ์ที่เกื้อหนุนต่อการมุ่งสู่เป้าหมาย

(2.3.1) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) โดยพยายามทำภารกิจต่างๆ มีการปรับปรุงสู่มาตรฐานอันดีเลิศ (Standard of Excellence)

(2.3.2) มีความจงรักภักดี (Royalty) ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่ม และเป้าหมายขององค์กร

(2.3.3) คิดริเริ่ม และพร้อมที่จะปฏิบัติตามที่โอกาสอำนวย

(2.3.4) มองโลกในแง่ดี เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคได้อย่างไม่ย่อท้อ จนสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

(1) ดี หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

(1.1) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

(1.1.1) รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

(1.1.2) ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

(1.1.3) แสดงออกอย่างเหมาะสม

(1.2) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น

(1.2.1) ใส่ใจผู้อื่น

(1.2.2) เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

(1.2.3) แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

(1.3) ความสามารถในการรับผิดชอบ

(1.3.1) รู้จักการให้ รู้จักการรับ

(1.3.2) รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย

(1.3.3) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

(2) เก่ง หมายถึงความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

(2.1) ความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

(2.1.1) รู้จักศักยภาพของตนเอง

(2.1.2) สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้

(2.1.3) มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

(2.2) ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

(2.2.1) รับรู้และเข้าใจปัญหา

(2.2.2) มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

(2.2.3) มีความยืดหยุ่น

(2.3) ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

(2.3.1) รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

(2.3.2) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

(2.3.3) แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

(3) สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

(3.1) ความภูมิใจในตนเอง

(3.1.1) เห็นคุณค่าตนเอง

(3.1.2) เชื้อมั่นในตนเอง

(3.2) ความพึงพอใจในชีวิต

(3.2.1) รู้จักมองโลกในแง่ดี

(3.2.2) มีอารมณ์ขัน

(3.2.3) พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

(3.3) ความสุขสงบทางใจ

(3.3.1) มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข

(3.3.2) รู้จักผ่อนคลาย

(3.3.3) มีความสงบทางใจ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ ว่าโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์การรับรู้ ตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง การบริหารจัดการกับอารมณ์ของตน การรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น การดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความกลมกลืนและความไปกันได้ทางอารมณ์ โดยสัญญาติญาณด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสมรรถภาพที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ

1.1.4 ลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดี

อุษณีย์ โพธิสุข (ลักขณา สิริวัฒน์. 2545 : 177 – 178 ; อ้างอิงจาก อุษณีย์ โพธิสุข. ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีชีวิตดี ดังนี้

(1) รู้จักแยกแยะและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นว่าคนนี้อารมณ์เป็นอย่างไร การแสดงออกทางอารมณ์เรียนรู้ได้อย่างไร เช่น อารมณ์รัก โกรธ ไม่พอใจ ของแต่ละคนที่แสดงออกไม่เหมือนกัน

(2) ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่แสดงอารมณ์อย่างยับยั้งไม่ได้ คือ รู้จักพูดอย่างปกติ ควบคุมสีหน้า แววตา ให้เหมาะสม

(3) สามารถควบคุมแรงผลักดันภายในได้อย่างมีทิศทาง เช่น ในเรื่องของแรงจูงใจภายใน (Internal Motivation) ความมีมานะพยายามอาจจะเกิดจากความสามารถในการควบคุมอารมณ์ไม่ให้คิดล้มเลิก หรือเบื่อง่าย

(4) มีความละเอียดอ่อนและไวต่อความรู้สึกนึกคิด เข้าใจจิตใจของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ห่วงใยอาทรผู้อื่น สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการทางอารมณ์ของคนอื่นและตนเองได้

(5) สามารถปรับตัวกับปัญหาต่าง ๆ ไม่พุ่มพวยเกินเหตุ คือ เป็นคนที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ได้สูงมาก อารมณ์ไม่แปราะบาง ไม่หวั่นไหวแต่มั่นคง

(6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีลักษณะเป็นที่ยอมรับของสังคมเพราะเข้าใจคนอื่น รู้ความต้องการทางจิตใจของผู้อื่น เป็นที่พึ่งทางใจของบุคคลอื่นได้

กรมสุขภาพจิต (2543: 21) ระบุลักษณะนิสัย 10 ประการของผู้มีระดับคุณภาพความฉลาดทางอารมณ์สูง ไว้ดังนี้

1. รับรู้อารมณ์ของตนเองมากกว่าจะกล่าวโทษผู้อื่นหรือสถานการณ์ เช่นพูดว่า
"ฉันรู้สึกทนไม่ได้" แทน "นี่เป็นเรื่องเหลวไหล"
"ฉันรู้สึกเสียใจมาก" แทน "คุณนี่เป็นคนไม่ได้เรื่องจริง ๆ"
"ฉันรู้สึกกลัว" แทน "คุณขับรถเร็วอย่างกับคนโง่"
2. สามารถแยกแยะระหว่างความคิดและความรู้สึกได้ เช่น
ความคิด "ฉันรู้สึกคล้ายกับว่า..." , "ฉันรู้สึกราวกับว่า..." "ฉันรู้สึกว่า..."
ความรู้สึก "ฉันรู้สึก..."
3. มีความรับผิดชอบต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่โทษโน่น โทษนี้ เช่น
"ฉันรู้สึกอิจฉา" แทน "คุณทำให้ฉันรู้สึกอิจฉา"
4. รู้จักใช้ความรู้สึกเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เช่น
"ฉันจะรู้สึกอย่างไรถ้าทำสิ่งนี้" แทน "ฉันจะรู้สึกอย่างไรถ้าฉันไม่ทำ"
5. นับถือในความรู้สึกของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น
"คุณรู้สึกอย่างไรถ้าฉันทำสิ่งนี้" แทน "คุณจะรู้สึกอย่างไรถ้าฉันไม่ทำสิ่งนี้"
6. เมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธ จะสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้โกรธได้ และสามารถแปลความโกรธให้เป็นพลังในทางสร้างสรรค์ได้
7. เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และยอมรับในความรู้สึกของผู้อื่น
8. รู้จักฝึกหาคคุณค่าในทางบวกจากอารมณ์ในทางลบ ยกตัวอย่างเช่น
มักถามตนเองว่า "ฉันรู้สึกอย่างไร" หรือ "อะไรจะทำให้ฉันรู้สึกดีขึ้น"
9. ไม่ชอบแนะนำ สั่ง ควบคุม วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินหรือสั่งสอนผู้อื่น เพราะเข้าใจดีว่าผู้ที่ได้รับการกระทำดังกล่าวจะรู้สึกไม่ดีอย่างไร และพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำเหล่านั้น
10. หลีกเลี่ยงการปะทะอารมณ์กับคนที่ไม่ยอมรับ หรือไม่เคารพความรู้สึกของผู้อื่น โดย

เลือกในการเกี่ยวข้องกับคนอื่นที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.1.5 อิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ต่อบุคคล

ความฉลาดทางอารมณ์มีประโยชน์ต่อชีวิตของบุคคลอย่างมากมายมหาศาล หากจะแยกให้เห็นชัดเจน ก็อาจแบ่งได้เป็น 4 ด้านคือ ประโยชน์ต่อการทำงาน ประโยชน์ต่อความรักและครอบครัว ประโยชน์ต่อการเรียน และประโยชน์ต่อตัวเอง ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอประโยชน์เพียงสองด้าน คือ ประโยชน์ต่อการเรียน และประโยชน์ต่อตัวเอง ดังนี้

1.1.5.1 ความฉลาดทางอารมณ์มีประโยชน์ต่อการเรียน

โดยทั่วไปถ้าพูดถึงปัจจัยที่ทำให้เด็กเรียนดี พ่อแม่อาจจะนึกถึงการเรียนพิเศษ ในวิชายาก ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ เราเคยเชื่อว่าถ้าทุ่มเทเวลาให้กับการอ่านหนังสือ มีโอกาสกวาดวิชาเหล่านั้นจากอาจารย์เก่ง ๆ เด็ก ๆ ก็จะมีผลการเรียนที่ดีขึ้นและสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

ในโลกของความเป็นจริง การที่เด็กจะเรียนดี มีอนาคตที่ดี นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุ พบว่าเด็กจำนวนไม่น้อยที่เผชิญปัญหาทางด้านอารมณ์ความรู้สึก จนทำให้เสียโอกาสทางการศึกษาไปอย่างน่าเสียดาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือปัญหาด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้มีที่มาจากความอ่อนแอทางเชาวน์ปัญญา แต่มาจากความอ่อนแอทางอารมณ์ ที่ไม่สามารถรู้เท่าทันและจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่นได้

โรงเรียนแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา มีการพานักเรียนในชั้นด้วยวิธีแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร ด้วยการให้นักเรียนบอกความรู้สึกของตนเองในขณะนั้น เช่น วันนี้อารมณ์ดี ตื่นเต้น กังวลเล็กน้อย หรือมีความสุข แทนการตอบว่ามาหรือไม่ กิจกรรมนี้เรียกว่า Self-Science เป็นวิชาเกี่ยวกับความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่น ครูจะให้ความสนใจกับประสบการณ์ทางอารมณ์ของเด็ก มีการนำความเครียดและประสบการณ์เลวร้ายที่เคยเกิดขึ้นมาเป็นหัวข้อที่จะพูดคุยกันในแต่ละวัน จุดมุ่งหมายในการสอนวิชานี้คือ เพื่อพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม หลักสูตรนี้ไม่ได้สอนเฉพาะเด็กที่มีปัญหาเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาทักษะและความเข้าใจที่มีความสำคัญกับเด็กทุก ๆ คน โดยมีแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนจะเข้าใจบทเรียนได้อย่างลึกซึ้งเมื่อมีประสบการณ์โดยตรงมากกว่าการรับฟังจากการสอนเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบัน มีการนำหลักสูตรนี้มาใช้ในการป้องกันปัญหาด้านต่าง ๆ ใน

สถานศึกษา เช่น การสูบบุหรี่ในเด็กวัยรุ่น การใช้สารเสพติด การตั้งครรภ์ในวัยเรียน การออกจากโรงเรียนก่อนกำหนดรวมถึงการมีพฤติกรรมจากการสอนเพียงอย่างเดียว

แต่อย่างไรก็ตาม การนำความรู้เกี่ยวกับอารมณ์เข้ามาสอนในโรงเรียน ก็ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน โครงการนี้จึงต้องใช้นักจิตวิทยาเป็นผู้สอน แต่คาดว่าต่อไปจะมีการถ่ายทอด และฝึกหัดให้ครูทั่วไปในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้เอง เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก ที่ทำให้เด็กจำนวนไม่น้อยต้องหมดอนาคตทางการเรียนไปอย่างเสียสย

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อการเรียน ดังเช่นงานวิจัยของจอห์น กอตต์แมน นักจิตวิทยา เคยศึกษาถึงผลการสอนทักษะความฉลาดทางอารมณ์ต่อการเรียนของเด็ก รวบรวมข้อมูลจาก 56 ครอบครัว ตั้งแต่พ.ศ.2529 แล้วติดตามผลอยู่หลายปี ปรากฏว่าในกลุ่มที่พ่อแม่เลี้ยงลูกแบบเน้นทักษะทางอารมณ์เด็ก จะมีผลการเรียนที่ดีกว่า ถึงแม้ว่าจะมีระดับไอคิวใกล้เคียงกันก็ตาม ที่สำคัญเด็กในกลุ่มดังกล่าวยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ ครูและเพื่อน ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ปรับตัวกับปัญหาความขัดแย้ง ความโกรธ ความเครียดได้ดี และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อการศึกษาคือ งานวิจัยของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่ทำการศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงาน โดยศึกษาจากผู้เรียนจบในปีค.ศ.1940 จำนวน 95 คน เป็นการศึกษาระยะยาวติดตามจนถึงวัยกลางคน พบว่านักศึกษาที่เรียนจบและได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการงานและครอบครัวน้อยกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่า ยังมีการศึกษาที่แสดงว่าความสำเร็จด้านต่าง ๆ นั้น เป็นผลมาจากความฉลาดทางอารมณ์ถึงร้อยละ 80 ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นผลมาจากความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา

ดังนั้น กรมสุขภาพจิตจึงเสนอเทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. **ประชาธิปไตยในการเรียน** สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นประชาธิปไตย มีความอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น มีความเคารพซึ่งกันและกัน ครูรับฟังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าคุณสมบัติของตนเป็นที่รับฟัง ไม่ใช่สิ่งที่ไม่มีความหมาย หรือไร้คนสนใจ
2. **เรียนรู้เรื่องอารมณ์** หน้าที่ของครูอาจารย์ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ คือ การช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความรู้สึก อารมณ์ของตน มีการแสดงออกที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ และมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
3. **เริ่มต้นให้ดี เริ่มที่ครู** การเริ่มต้นที่ดีที่สุด คือการที่ครูอาจารย์ทำตัว

เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียน โดยการทำในสิ่งที่ตนเองพร่ำสอน เช่น เรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก บุคลิกลักษณะของตนเอง ระมัดระวังคำพูดและการแสดงอารมณ์ให้เหมาะสม อยู่เสมอ

1.1.5.2 ความฉลาดทางอารมณ์มีประโยชน์ต่อตนเอง

เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่า จิตใจมีผลต่อร่างกายและความเครียดคือบ่อเกิดที่สำคัญของโรคภัยไข้เจ็บหลายชนิด ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โรคแผลในกระเพาะอาหาร ไมเกรน ความดันโลหิตสูง ไปจนถึงโรคภัยอย่างมะเร็ง เพราะเมื่อเรามีอารมณ์ดี ก็จะส่งผลดีให้ร่างกายแข็งแรงตามไปด้วย ตรงกันข้ามเมื่อเราเครียด วิตกกังวล หดหู่ เคร้าซึม ภูมิคุ้มกันในร่างกายก็จะลดระดับลงทำให้ร่างกายที่จะติดเชื้อ หรือเจ็บไข้ไม่สบาย คนอารมณ์ดี ยังเป็นคนมีเสน่ห์ ใคร ๆ ก็อยากอยู่ใกล้ ตรงข้ามกับคนที่มักเคร่งเครียด หงุดหงิด เจ้าอารมณ์ ผู้คนก็ไม่อยากจะเกี่ยวข้อง

ความฉลาดทางอารมณ์ยังช่วยให้คนมองโลกในแง่ดี มีความสุข มีความพอใจ และยอมรับได้กับสภาพที่เป็นอยู่ แม้ว่าสภาพนั้นอาจไม่เป็นที่พึงปรารถนาเพียงใดก็ตาม เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์ นักร้องนักกีฬากีฬาที่มียศของสวีเดน เลน่าไม่มีแขนทั้งสองข้าง และขาซ้ายก็ยาวเพียงครึ่งหนึ่งของขาขวามาตั้งแต่เกิด แต่เธอเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งในด้านการงานและครอบครัว เธอสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการดนตรีในกรุงสต็อกโฮล์ม เป็นนักร้องชื่อดัง ที่มีงานหลายอัลบั้ม เธอเรียนว่ายน้ำตั้งแต่อายุ 3 ขวบ จนได้เป็นนักกีฬาทีมชาติของสวีเดน ได้รับเหรียญรางวัลมากมาย เลน่าเป็นคนร่าเริงแจ่มใส เธอดูแลตัวเองได้อย่างน่าทึ่ง เธอทำอาหารได้ ทำงานฝีมือได้ ถ่ายรูปได้ ขับรถได้ เธอพูดถึงความพิการของเธอไว้อย่างน่าคิดว่า

"ฉันไม่เคยคิดถึงความพิการของตัวเองในแง่ลบ ฉันมักคิดว่าฉันก็เป็นเหมือนคนอื่น ๆ เพียงแต่ทำบางอย่างที่ต่างไปจากคนอื่นบ้าง" (จากหนังสือบันทึกจากปลายเท้า เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์ เขียน อุลล่า ฟิวสเตอร์ และสมใจ รักษาศรี แปล จัดพิมพ์โดย นานามีบุ๊ก จำกัด)

ดังนั้น กรมสุขภาพจิตจึงเสนอเทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับตนเอง ดังนี้

1. **รู้ตัว รู้ตน** หมายถึง การรู้ความเป็นไปได้ของตน รวมทั้งความพร้อมในด้านต่าง ๆ รู้ทั้งจุดเด่นและจุดด้อย รู้เท่าทันอารมณ์ รู้สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกนั้น ๆ รู้ว่าผลที่จะตามมาเป็นอย่างไร และประเมินความสามารถตนเองได้ตามความเป็นจริง และนำมาใช้ได้ อย่างเหมาะสม

2. **รู้ตน รู้ควร** หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับความรู้สึกของตนเอง

เช่น จัดการกับความโกรธ ความไม่พอใจ ความหงุดหงิดได้ สามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องได้ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ใจกว้าง สามารถรับฟังความคิดและข้อมูลใหม่ ๆ ตลอดจนปรับตัวต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

3. **รู้สร้างกำลังใจ** หมายถึง การมีแรงบันดาลใจที่จะทำให้เกิดความพยายามในการก้าวสู่เป้าหมายอย่างไม่ท้อถอย มีความตั้งใจที่จะทำให้ดีที่สุดในสิ่งที่รับผิดชอบ เมื่อมีปัญหาก็ไม่ท้อแท้หมดกำลังใจ รู้จักมองโลกในแง่ดี และพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขจนถึงที่สุด

ฉลาดทางอารมณ์ = ฉลาดคิด + ฉลาดพูด + ฉลาดทำ

ฉลาดคิด ---> ควบคุมความคิดได้ คิดในทางที่ดี คิดในทางสร้างสรรค์

ฉลาดพูด ---> เลือกพูดแต่สิ่งที่ดี มีประโยชน์ หลีกเลี่ยงคำพูดที่จะทำให้ตนเองและบุคคลอื่นเดือดร้อน

ฉลาดทำ ---> "ทำเป็น" ไม่ใช่แค่ "ทำได้" มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ

1.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

กรีนเนอร์ (Greener, 1992:59) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ

และความสามารถทางอารมณ์กับพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ของเด็กอายุ 8 -12 ปี โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้เกณฑ์ที่ได้จากเด็ก ๆ กำหนดขึ้นเองผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูง มีคะแนนการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) (จากการรายงานของเด็กเอง) สูงกว่า มีอารมณ์ทางบวกสูงกว่า มีความแม่นยำในการตีความการแสดงอารมณ์ทางสีหน้าได้แม่นยำกว่า และมีการจัดการกับอารมณ์ได้ดีกว่าเด็กที่มีการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นต่ำกว่า นอกจากนี้เด็กที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูง จะได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากกว่าด้วย และผลการวิจัยพบว่าเด็กหญิงได้คะแนนความสามารถทางอารมณ์และพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่าเด็กชาย จากการวิจัยอาจสรุปได้ว่า ลักษณะอารมณ์และการควบคุมตนเองของเด็ก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคม และการยอมรับของเพื่อนๆ โดยที่เด็กที่มีลักษณะอารมณ์ทางบวก มีการควบคุมตนเอง และสามารถจัดการกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกว่า และได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากกว่า

วอลเตอร์ มิสเชล (Walter Mischel) (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี. 2545: 29 ; แปลจาก Goleman. 1999:25) เป็นนักจิตวิทยาในช่วงปีค.ศ.1960 ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ได้ทดสอบเด็กวัย 4 ขวบด้วยขนมหวาน (Marshmallow Test) โดยเขาให้เด็กเลือกว่าจะเลือกกินขนมหวานชิ้นเดียวตอนนี้เลย หรือรออีกไม่กี่นาทีจนกว่านักวิจัยกลับเข้ามาในห้องแล้วจะได้กินขนม 2 ชิ้น การที่เด็กทนรอและฉลาดพอที่รู้จักอดใจไม่กินขนมชิ้นนั้น มีผล

สัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางจิตวิทยาและพฤติกรรม หลังจากการติดตามเด็กเหล่านี้เมื่อสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสเชลพบว่า นักเรียนที่อดใจรอกินขนมได้ มีสุขภาพจิต และพฤติกรรมแง่บวกสูงกว่าเกณฑ์ และคะแนน SAT (ทักษะทางวิชาการที่ต้องทดสอบเพื่อเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย) ยังสูงกว่าเพื่อนร่วมกลุ่มที่ด่วนกินขนมขึ้นเพียงถึง 200 คะแนน

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กที่มีพฤติกรรมเอือมหงิมสูงจะมีความฉลาดทางอารมณ์ จะมีคะแนนการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นสูงกว่า มีความแม่นยำในการตีความการแสดงอารมณ์ทางสีหน้าได้แม่นยำกว่า เด็กที่อดใจรอกินขนมได้ มีสุขภาพจิต และมีการจัดการกับอารมณ์ได้ดีกว่าเด็กเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นต่ำ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542:46) ได้ทำการศึกษาถึงองค์ประกอบด้านชีวประวัติ กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงโดยภาพรวมมีความสามารถด้านความเอื้ออาทร วุฒิภาวะทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ตนเองสูงกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอายุมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กนกศิลป์ พุทธิศิลป์พรสกุล (2543:62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อนร่วมงาน

สายสุนีย์ ศุภระเดมิย์ (2543: 47) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางปัญญากับความฉลาดทางอารมณ์ของวิศวกร ครู พยาบาล นักร้อง และพระสงฆ์ที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูง กล่าวได้ว่าผู้ประสบความสำเร็จมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง

กรมสุขภาพจิต (2545: 1) ได้ทำการศึกษาระยะยาวตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยรุ่นใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่เติบโตขึ้นเป็นคนที่ขาดความรู้สึกเห็นใจผู้อื่นล้วนมาจากการเลี้ยงดูที่เคยถูกทำร้ายทั้งทางอารมณ์ และร่างกายจากพ่อ แม่ ขณะที่การศึกษาเด็กก่อนวัยรุ่นเรียน 2 กลุ่ม ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งยากจนเหมือนกัน แต่ได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างกัน ก็พบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างอบอุ่น จะแสดงความเห็นใจเมื่อเห็นเด็กอื่นร้องไห้เสียใจ ขณะที่เด็กซึ่งถูกทำร้ายจิตใจ จะไม่แสดงความสนใจเหมือนเด็กกลุ่มแรก แต่อาจจะแสดงปฏิกิริยาต่อเด็กที่กำลังร้องไห้ด้วยความกลัว โกรธ หรือแม้แต่เข้าไปทำร้าย

ดุษฎี ปิยะรัตนพัฒน์(2545:86-92)ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ระดับปานกลาง นักศึกษาชายและหญิงชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี องค์ประกอบย่อยด้านเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบ และสัมพันธ์ภาพสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนนักศึกษาชายมีองค์ประกอบย่อยด้านมีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาหญิง และนักศึกษาที่ศึกษาคณะที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2546:73) ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในช่วงคะแนนปกติ นิสิตที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในตัวแปรเพศและสายวิชาที่ต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อทุกเพศทุกวัยและทุกวิชาชีพเป็นอย่างมากเพราะความฉลาดทางอารมณ์เกื้อหนุนการยอมรับ เสริมสร้างการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการเรียน ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่เหมาะสม เป็นผู้ที่น่าจะประสบผลสำเร็จในการเรียนมากกว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะมากเกินไปหรือน้อยเกินไปก็ตาม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

2.1.1 ความหมายของคำว่าจริยธรรม

คำว่า จริยธรรม มาจากคำว่า จริยะ และ ธรรม

คำว่า จริยะ แปลว่า ควรปฏิบัติ เมื่อนำเอาคำทั้งสองมาผสมกันว่า จริยธรรม ก็แปลว่า ธรรมะที่ควรปฏิบัติ ลักษณะของจริยธรรมจะเป็นเรื่องของข้อปฏิบัติของคนแต่ละกลุ่มแต่ละอาชีพที่ควรมีกฎเกณฑ์เพื่อการปฏิบัติให้มีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกัน จึงมีจริยธรรมของแพทย์ จริยธรรมของครู จริยธรรมของผู้ให้บริการ จริยธรรมของพ่อแม่ จริยธรรมของนักการเมือง จริยธรรมทหาร จริยธรรมตำรวจ และจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์

หากจะนำเอาจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนามาพูดกันเป็นการเฉพาะ ก็พบว่าหลักธรรมะที่จะนำไปปฏิบัติ สำหรับอาชีพต่างๆก็มีอยู่ไม่น้อยเช่น จริยธรรม ของผู้นำ ที่จะต้องตัดสินใจดีความชอบ หรือผู้พิพากษาที่จะต้องตัดสินความผิดความถูกต้องมีจริยธรรมสำนึกเป็นพื้นฐานคือ

1. ไม่ลำเอียงเพราะรัก
2. ไม่ลำเอียงเพราะโกรธ
3. ไม่ลำเอียงเพราะหลง
4. ไม่ลำเอียงเพราะกลัว

จริยธรรมเหล่านี้เหมาะสำหรับผู้นำ พ่อแม่ ครูอาจารย์จะนำไปใช้ในการดำเนินการให้ความเป็นธรรมกับคนที่จะต้องเชื่อมสัมพันธ์กันในทางที่ถูกต้องดีงาม

(www.moe.go.th/webprod/webproject/family/2/new_page_1.htm - 20k)

โคลเบอร์ก(Kohlberg.1976:4-5) กล่าวว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีข้อขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิ ข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

พระราชวรมุนี (2523:10) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงสิ่งที่ได้ทำในทางวินัยจนเกิดความเคยชินขึ้นมา มีพลังใจ มีความตั้งใจแน่วแน่ มีความประทับใจเรื่องจริยธรรม ต้องอาศัยปัญญาอันเกิดจากความศรัทธาเชื่อถือผู้อื่น ในบางครั้งจริยธรรมก็เกิดโทษเมื่อไม่มีปัญญากำกับ

กรมวิชาการ(2523:10) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การกระทำทั้งกาย วาจา และใจ ที่ดีงามเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524:21) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นลักษณะทางสังคม หลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขต รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ โดยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนมากรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก แต่มีประเภทหลังน้อย

เสถียรพงษ์ วรรณปก (2530:8) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความดีงาม สิ่งที่ควรประพฤติ(ไม่รวมความชั่วที่ไม่ควรประพฤติ) คำว่า จริยธรรม เป็นสมนาม(คำเรียกรวม) ของสิ่งที่ควรประพฤติทั้งหลาย สิ่งที่ควรประพฤติเรียกว่าคุณธรรม เช่น เมตตา เป็นคุณธรรมข้อหนึ่ง กรุณาเป็นคุณธรรมข้อหนึ่ง ขันติเป็นคุณธรรมอีกข้อหนึ่ง ทั้งเมตตา กรุณา และขันติ รวมเรียกว่าจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535:214) ได้ให้ความหมายของ จริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึงธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือกฎศีลธรรม

สาโรช บัวศรี(สุนทร โคตรบรรเทา.2544:106; อ้างอิงมาจากสาโรช บัวศรี. 2525) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ศีลธรรมและคุณธรรมที่นำมารวมกัน หรือเป็นค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้จำแนกพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจ ว่าดี หรือชั่ว อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ดังนั้น จริยธรรมของผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต จึงควรเป็นการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ได้แก่ ลูกศิษย์ ผู้ปกครอง และประชาชน ให้สมกับคำว่า ครู คือปูชนียบุคคล

2.1.2 ลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524:2-3) ได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของคนนั้น การกระทำชนิดใดควรทำและชนิดใดควรละเว้น พฤติกรรมประเภทใดไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้ที่ขึ้นอยู่กับอายุ การศึกษา และการพัฒนาการทางสติปัญญาของคนด้วย
2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือคว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือค่านิยมในสังคมนั้น
3. ทศคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งทศคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น
4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม เพราะความรู้เชิงจริยธรรม และทศคติเชิงจริยธรรม เป็นพฤติกรรมภายในที่สังเกตยาก หรือแม้แต่พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอก ผู้วิจัยก็ไม่สามารถไปสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ จึงต้องศึกษาจากแบบสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแทนโดยสร้างแบบสอบถามเป็นสถานการณ์ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างสมมติว่าถ้าเกิดสถานการณ์ดังกล่าวขึ้นเขาจะทำอย่างไรโดยให้เหตุผลประกอบด้วย

2.1.3 ทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรม

มีนักจิตวิทยาสองคนที่กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรม คนหนึ่งเป็นอาจารย์ คือเพียเจท์(Piaget) และอีกคนหนึ่งเป็นลูกศิษย์คือโคลเบอร์ก(Kohlberg) ซึ่งปรากฏว่าทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของลูกศิษย์คือโคลเบอร์กได้รับความนิยมและมีการนำมาใช้มากกว่า ผู้วิจัยจึงขอนำทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของนักจิตวิทยาสองคนดังกล่าวข้างต้นมาเสนอไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจ นีก.2520:40-41)

(1) ทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์(Piaget)

เพียเจท์(Piaget) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กและมีความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์ และทักษะต่าง ๆ ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม

พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กเริ่มมีความสามารถก็จะเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง

พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วง 2-8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักตนเอง

พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วง 8-10 ปี เพียเจท์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากการพัฒนาการทางสติปัญญาและจากประสบการณ์จากการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน บางคนพัฒนาการอาจหยุดอยู่ในพัฒนาการจริยธรรมขั้นที่ 2 เพราะเกิดจากการบีบบังคับของผู้เลี้ยงดูหรือสังคม

(2) ทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก(Kohlberg)

โคลเบอร์ก(Kohlberg) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมจากเพียเจท์ (Piaget) ซึ่งเป็นอาจารย์ และมีความคิดเห็นขัดแย้งกับเพียเจท์ โดยกล่าวว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มิได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11-25 ปี และเขาเชื่อว่าการจัดชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น จะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวเท่านั้น (Kohlberg, 1976:32) ดังนี้

โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ และมีระดับละ 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

ระดับนี้ บุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้โดยผู้มีอำนาจเหนือตน จะเลือกทำพฤติกรรมเฉพาะที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมระดับต่ำต้องพัฒนาให้ไปเป็นระดับที่ 2 ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 ชั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) ผู้มีจริยธรรมในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 2-7 ปี เขาจะเลือกหรืองดกระทำสิ่งใดเพราะกลัวถูกลงโทษและยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจเหนือตน การตัดสินใจดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้น ๆ ว่าทำไปแล้วถูกลงโทษหรือไม่ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมชั้นต่ำที่สุด

ชั้นที่ 2 ชั้นแสวงหารางวัล (The Instrumental Relative Orientation) ผู้มีจริยธรรมในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 7-10 ปี เขาจะเลือกหรืองดกระทำสิ่งใดเพราะความพอใจของตนเองเท่านั้น ตัดสินการกระทำตามใจตนเองมักเป็นไปในรูปที่ต้องการรางวัลจากผู้อื่น แม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดกับผู้อื่นหรือความไม่ถูกต้องของสังคม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมชั้นต่ำ

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

ระดับนี้ บุคคลจะกระทำตามความคาดหวังของคนอื่น เขาจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมซึ่งเป็นการควบคุมจากภายนอก แต่ยังสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราและยังสามารถแสดงบทบาทที่สังคมต้องการได้ บุคคลที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมที่กำลังพัฒนา บางคนเรียกว่าระดับกลาง ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่สูงกว่าระดับที่ 1 ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 3 ชั้นทำตามกลุ่ม (The Interpersonal Concordance Oriented) ผู้มีจริยธรรมในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 10-13 ปี เขาจะเลือกหรืองดกระทำสิ่งใดเพราะต้องการให้ผู้อื่นพอใจ จนยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือของสังคม การกระทำต่าง ๆ เขาจะยึดตามที่คนส่วนใหญ่กระทำ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมที่กำลังพัฒนาขั้นแรก

ชั้นที่ 4 ชั้นทำตามหน้าที่ (The Law and Order Orientation) ผู้มีจริยธรรมในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 13-16 ปี เขาจะเลือกหรืองดกระทำสิ่งใดเพราะมีความรับผิดชอบ หน้าที่ที่ควรปฏิบัติ มีการเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมตั้งไว้ ความ

ถูกต้องขึ้นอยู่กับสังคม สังคมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมที่กำลังพัฒนาขึ้นสูงกว่าขั้นที่ 3 ขึ้นทำตามกลุ่ม

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level)

ระดับนี้ บุคคลจะกระทำตามความคิดเห็นของตนเองที่มีเหตุผล มักเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ ตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป บุคคลที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมระดับสูง ซึ่งอาจไม่เกิดขึ้นได้กับบุคคลบางคน เพราะบุคคลที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้มักคิดถึงคนอื่นก่อนคิดถึงตนเอง ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 5 ขึ้นทำตามสัญญา (The Social Contract

Legalistic Oriented) ผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้มีอายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป เขาจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องทางกฎหมาย แต่ยังเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎเป็นสิ่งที่ทำได้ เมื่อได้ใช้วิจารณ์ด้วยเหตุผลที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม บุคคลที่อยู่ในขั้นนี้จะรักศักดิ์ศรีของตนเองมาก เขาสัญญาไว้ว่าจะกระทำสิ่งใด เขาจะพยายามทำให้ได้ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นสูงขั้นแรก

ขั้นที่ 6 ขึ้นทำตามอุดมคติสากล (The Universal

Ethical Principle Oriented) ผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป เขาจะเลือกหรือดกระทำสิ่งใดเพราะตระหนักว่าความถูกต้องตัดสินใจด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมที่ตนเลือกแล้วและมีความสมเหตุสมผลที่เป็นสากล โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมของสิทธิมนุษยชน เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แต่ละคน ขั้นนี้เป็นขั้นที่คำนึงถึงผู้อื่นก่อนคำนึงถึงตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นสูงสุด ถ้ามีบุคคลอยู่ในขั้นนี้มากเท่าใดประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองและมีความสงบสุขมากเท่านั้น

ทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก(Kohlberg) เป็นที่นิยมใช้

แพร่หลายเพราะอธิบายลักษณะของจริยธรรมได้ชัดเจนกว่าทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์(Piaget) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กจึงแสดงไว้ในตาราง 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมมี 3 ระดับ และแต่ละระดับมี 2 ขั้น

ตาราง 1 แสดงพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ระดับของจริยธรรม	ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ : ระดับต่ำ (อายุ 2-10 ปี)	ขั้นที่ 1 ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)
	ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)
ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ : ระดับกลาง/ระดับกำลังพัฒนา (อายุ 10-16 ปี)	ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามกลุ่ม (อายุ 10-13 ปี)
	ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ (อายุ 13-16 ปี)
ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ : ระดับสูง (อายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป)	ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามสัญญา (อายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป)
	ขั้นที่ 6 ขั้นทำตามอุดมคติสากล (อายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป)

(ผู้วิจัยดัดแปลงจากดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน.2520:43)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 : 394) เชื่อว่าพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้น ตั้งแต่ขั้นที่ 1-6 โดยเขาเชื่อว่าบุคคลจะพัฒนาผ่านไปทีละขั้นโดยข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดด้วยการมีความสามารถในการให้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมากุศลที่ได้รับความประสพการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสพการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้นตามลำดับ

โคลเบอร์กเชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม(ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2524:31)

2.1.4 วิธีการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522:52) เสนอวิธีการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 4 ประการดังนี้

2.1.4.1 การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น เมื่อเด็กได้รับเหตุผลใหม่เด็กจะนำไปใช้

เปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งการเปรียบเทียบนี้ เด็กจะเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งกันหรือเกิด ความไม่สมดุลทางความคิด ซึ่งจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับปรุงโครงสร้างทาง ความคิดของตนเพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูง กว่าขั้นของตนได้

2.1.4.2 การให้แสดงบทบาท การที่บุคคลจะเข้าใจคนอื่นได้ดี ต้องให้เขา ได้มีโอกาสสวมบทบาทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากที่ตนเป็นอยู่ การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่น ด้วยกระบวนการดังกล่าว จะทำให้เกิดความคิดกว้างขวาง

2.1.4.3 การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม เด็กมักคล้อยตาม เพื่อนอยู่แล้ว โดยเฉพาะในวัยรุ่น การที่เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเพื่อน ได้ ได้แย้งกับเพื่อนจะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นและทัศนคติใหม่ ๆ ต่างไปจากที่ตนมีอยู่

2.1.4.4 การให้เด็กเลียนแบบจากตัวแบบ โดยเลือกตัวแบบที่ดีให้เห็นผลดี ที่กระทำตาม และควรเลือกตัวแบบที่ไม่ดีให้เห็นผลเสียเพื่อทำให้เกิดความหวาดกลัวไม่กล้ากระทำ ตาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการให้แสดงบทบาทโดยใช้กิจกรรมกลุ่มซึ่งจะกล่าวใน หัวข้อ 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม ต่อไป

2.1.5 หลักจริยธรรมของครูอาจารย์

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน ทรวิโรฒ ผู้วิจัยจึงศึกษาจริยธรรมด้วยเพราะเป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูอาจารย์ โดย พบว่าหลักจริยธรรมของครูอาจารย์ควรมี 7 ลักษณะ

(www.moe.go.th/webrad/webproject/family/2/new_page_1.htm - 20k) ดังนี้

1. **ปิโย** ทำตนให้ศิษย์รัก
2. **ครุ** ทำตนให้เป็นที่ยำเกรง
3. **ภาวนิโย** ทำตนให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้น
4. **วิตตา** อุตสาหะพร่ำสอนวิชาต่างๆ
5. **วณิกขโม** อุดหนุนต่อถ้อยคำ
6. **คัมภีรัง** กถัง กัตตา ขยายคำลุ่มลึกให้แจ่มแจ้ง
7. **โน จัฏฐาเน นิโยชเย** ไม่ชักนำศิษย์ไปในทางผิด

2.1.6 คุณลักษณะของครูที่ดี

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 117-119) กล่าวว่าคุณลักษณะของครูที่ดี มี 10 ประการ ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติ ทั้งทางกาย วาจาและใจ ที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมาย ระเบียบประเพณีของสังคม และความประพฤติที่สอดคล้องกับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยให้ยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัว
2. ความซื่อสัตย์สุจริตและความยุติธรรม หมายถึง การประพฤติที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ หรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดถือหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนและกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์
3. ความขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาอาชีพ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้เสียเวลาชีวิตและปฏิบัติกิจอันควรกระทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนและสังคม
4. ความสำนึกในหน้าที่และการงานต่าง ๆ รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เอารัดเอาเปรียบสังคมและไม่ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่สังคม
5. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม วิจัยและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หมายถึง ความประพฤติในลักษณะสร้างสรรค์และปรับปรุงมีเหตุมีผลในการทำหน้าที่การงาน
6. ความกระตือรือร้นในการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีความรักและเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง ความประพฤติที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือ ในการอยู่ร่วมกันโดยยึดผลประโยชน์ของสังคมให้มากที่สุด
7. ความเป็นผู้มีพลานามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความมั่นคงและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษาร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใสมีธรรมะอยู่ในจิตใจอย่างมั่นคง
8. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและมีอุดมคติเป็นที่พึง ไม่ไหว้วานหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่จำเป็น
9. ความภาคภูมิใจและการรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของตนเองและทรัพยากรของชาติ
10. ความเสียสละ และเมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และความสามัคคีกัน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความแบ่งปัน เกื้อกูลผู้อื่น ในเรื่องของเวลากำลังกาย และกำลังทรัพย์

คุณลักษณะ 10 ประการนี้ เป็นทั้งแนวทางและเป้าหมายในการจัดการศึกษา และอบรมสั่งสอนนักเรียน ของสถานศึกษาทุกระดับและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาต้องถือปฏิบัติ ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งจะเป็นครูในอนาคตโดยวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ แล้วคิดว่าน่าจะประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความยุติธรรม ความเสียสละ ความเมตตาปราณี ความมีน้ำใจ และความรับผิดชอบ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วอล์คเกอร์และเทย์เลอร์(Walker and Taylor. 1991:330-337) ได้ศึกษาพัฒนาการจริยธรรมของชั้นการเปลี่ยนแปลงของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการสัมภาษณ์ เด็กและผู้ใหญ่เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ครั้ง ภายในช่วงระยะเวลา 2 ปี ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าเดิม โดยเป็นไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการ

ทูเรียล (Truiel. 1996:618-661) ได้วัดระดับจริยธรรมของวัยรุ่นตอนต้นหลังจากให้แสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนทั้งสองแนะนำไปคนละทาง โดยให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียงหนึ่งขั้น เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ต่ำกว่าจริยธรรมของตนหนึ่งขั้น เด็กบางคนไม่ได้รับประสบการณ์ดังกล่าวเลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์ เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้นนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด

บิสกินและฮอสกินสัน(Biskin and Hoskinson.1997:407-415) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยวิธีการจัดโครงการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจจากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราวโดยใช้นักเรียนระดับเกรด 4-5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กก่อนทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการจัดโครงสร้างอภิปรายอย่างเป็นระบบ โดยครูใช้คำถาม 3 แบบคือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ติความการประเมินผลเพื่อยุ้ให้นักเรียนสมมติบทบาท ของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายโดยไม่มีโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามยถากรรม หลังจากนั้นวัดจริยธรรมตามทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กหลังทดลองอีกครั้งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างเป็นระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่อง สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจ จนทำให้มีจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก(2520:210) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างอายุ 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นควรจะได้มีการปลูกฝังก่อนที่เด็กจะมีอายุ 10 ปี เพราะเมื่อเริ่มวัยรุ่น ลักษณะทางจริยธรรมสองประการนี้จะเริ่มคงที่ ผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนจะมีพัฒนาการช้ากว่ากลุ่มอื่นในช่วงวัยอายุตอนต้น และพบว่าในครอบครัวยากจนบิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะช่วยให้ลูกมีจริยธรรมสูงขึ้นได้

นอกเหนือจากงานวิจัยฉบับนี้ งานวิจัยอื่น ๆ ที่สำรวจมาพบว่าเป็นงานวิจัยที่ศึกษากับนักเรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งอยู่คนละระดับกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ก็พอให้แนวทางในการตั้งสมมติฐานได้ จึงนำมาเสนอไว้เพียงเล็กน้อย ดังนี้

พิพัฒน์ ปิ่นจินดา (2531:52) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการอภิปรายกลุ่มและการสอนโดยวิธีเบญจจันท์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมัชฌิมนิคมตการาม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มและโดยวิธีเบญจจันท์ มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533:84) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมณีเจริญ มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบหนังสือมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ที่ควรส่งเสริมให้มีในบุคคลทุกระดับ ทุกเพศและทุกวัย และสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ หรือเทคนิคต่าง ๆ ทางจิตวิทยา

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

โอลเซน (Ohlsen. 1970: 6-7) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ 2 ประการ คือ

- (1) กิจกรรมกลุ่มที่มีผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ แก่สมาชิก หรือผู้นำ

อภิปราย เพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่างๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำในกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉินิเทศ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชั่วโมง เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนงานกลุ่มให้สมาชิก

(2) กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ คือ นักเรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

เรแกน และ เชฟเพิร์ด (Ragan and Shepherd. 1971: 197) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการศึกษาถึงธรรมชาติของกลุ่ม เมื่อมนุษย์มารวมตัวกัน ซึ่งมีการศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยใช้วิธีการอภิปราย และประเมินผลร่วมกัน

คมเพชร ฉัตรสุมาลย์ (2522: 14) กล่าวถึงกิจกรรมกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน

ศุภาวดี บุญวงศ์ (2527: 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่ม หรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก ซึ่งมีผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และกลุ่มได้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน

ประนอม เดชชัย (2531: 100-101) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการลงมือกระทำต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน อันก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

3.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

บัทตัน (Button. 1971: 1-2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อช่วยส่งเสริมมนุษย์ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะทางสังคม การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและ

กัน โดยใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มพยายามช่วยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนด

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จัตรศุภกุล (2522: 170-172) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของ กิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อนำมาพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดการกลุ่มที่มีความสามารถตลอดจนรู้ กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สาเหตุที่เราใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาบุคคลนั้น ก็เพราะการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมต่างๆ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกต่างๆ ขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลซาบซึ้ง ประทับใจมากกว่าการที่จะสอนบุคคลให้มีการพัฒนาตนเองโดยใช้วาจาเพียงอย่างเดียว

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองการได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์ หรือ อยู่ร่วมกับสมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้บุคคลรู้จัก และเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถ บางประการของตน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิกิริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้
- (2) เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อมจะ ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- (3) เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดีขึ้น
- (4) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแกสมาชิก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการ ให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใดก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

ประนอม เดชชัย (2531: 100-101) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้

- (1) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือความเข้าใจของตนเอง และ เข้าใจบุคคลอื่นภายในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลอื่นในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้ เรื่องของตนได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเอง หรือรู้ว่าตนเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับ บุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำ ให้เกิดการเรียนรู้ และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่องทั้งของตนเอง และคน อื่นอันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดช่วยเหลือตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย

- (2) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการการทำงาน หรือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันประสบการณ์ ที่จัดในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะไม่มีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน ฉะนั้น การฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอน จะช่วยฝึกให้ บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน และร่วมมือกันแก้ปัญหา

(3) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาบุคคล และสังคมต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลมีโอกาสปรับปรุงแก้ไขบุคลิกภาพ พฤติกรรม และความคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข รวมทั้งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้สึกอดทนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์และช่วยฝึกให้มีความรู้สึกทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วย

3.1.3 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ผกา บุญเรือง (2525: 110) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

(1) ชี้นำ คือ การปูพื้นผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน หรือการสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะตามมา

(2) ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เรียนลงมือทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่เตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรงที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ในภายหลัง

(3) ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์ คือ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมเสร็จไปแล้ว ในขั้นนี้ผู้ดำเนินการจะต้องเป็นผู้นำทางช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ และอภิปรายร่วมกันจนเกิดการเรียนรู้จากจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

(4) ขั้นการประยุกต์ใช้และสรุป เมื่อผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจตามที่ต้องการแล้ว ผู้ดำเนินการจะต้องช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนติดต่อไป ถึงการนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงเสร็จแล้วผู้ดำเนินการและผู้เรียนช่วยกันสรุปถึงการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

ศุภวดี บุญวงศ์ (2527: 133-134) กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

(1) ขั้นการมีส่วนร่วม ระยะนั้นนักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง ผู้ที่มีส่วนร่วมมากก็จะได้รับผลการเรียนรู้มากขึ้นด้วย

การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

(1.1) ทางด้านร่างกาย คือ การเรียนรู้ที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ หรือกระทำการกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่นเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

(1.2) ทางด้านจิตใจ คือ การที่นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติกันอย่างแท้จริง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้จะนำไปสู่การรับรู้แนวคิด และการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้นักเรียนสามารถจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

(1.3) ทางด้านสติปัญญา หรือสมอง คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการเห็นจริงมี การค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ มีการสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้ นั้น จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิด และเหตุผลในการพิจารณา ไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

(2) ขั้นวิเคราะห์ นักเรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันทั้งที่ ซึ่ง จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการ ผลของการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

(3) ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ขั้นนี้นักเรียนจะรวบรวมแนวความคิดที่ตนพบ และแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นแล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งจะได้ 2 ลักษณะ คือ

(3.1)การประยุกต์เพื่อการปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

(3.2)การประยุกต์เพื่อใช้กับการแก้ปัญหาต่างๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุง ควบคุมธรรมชาติ และสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิมตลอดจนช่วยกันคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

(4) ขั้นประเมินผล นักเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

จากเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่มมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำหรือขั้นการมีส่วนร่วม ขั้นกิจกรรมหรือขั้นวิเคราะห์ ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์หรือขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ และขั้นการประยุกต์ใช้และสรุปหรือขั้นประเมินผล

3.1.4 หลักการของกิจกรรมกลุ่ม

ทองเรียน อมรัชกุล (2520: 29-31) ได้กล่าวถึงหลักการของกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ดังนี้

(1) ให้ความเคารพต่อความเป็นสมาชิกของแต่ละบุคคล โดยเชื่อว่า

สมาชิกทุกคนมีสมรรถภาพในตนเอง และช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาเต็มศักยภาพได้กลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

(2) ประสบการณ์กลุ่มจะช่วยตอบสนองความต้องการของบุคคล ในด้านการยอมรับ

นับถือ การหาประสบการณ์ใหม่ และการสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้สมาชิก

(3) สมาชิกทุกคนต้องยอมรับบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนจะต้องแสดงออก ซึ่งมีผลต่อการที่จะให้กลุ่มบรรลุความมุ่งหมาย

(4) สมาชิกทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

(5) สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเปิดเผยตัวเองในกลุ่ม

(6) สมาชิกควรจะได้รับแรงเสริมเมื่อได้มีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างแท้จริง นอกจากนี้สมาชิกจะต้องถือว่าตนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้ทำงานให้แก่กลุ่มอย่างเต็มความสามารถ

(7) สมาชิกในกลุ่มจะต้องมองเห็นคุณค่าของบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยถือว่าความแตกต่างนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสำคัญและความมั่นคงของกลุ่ม

(8) กิจกรรมของกลุ่มที่มีความแตกต่างกันออกไป จะทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างกว้างขวาง

(9) สมาชิกทุกคนจะต้องเอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มอย่างจริงจัง

(10) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษา ส่งเสริม และดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงของกลุ่มและเสถียรภาพทางอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่ม

(11) การให้ความร่วมมือของสมาชิกจะมีพลังสูงขึ้นก็ต่อเมื่อทุกคนได้ตระหนักถึงความมุ่งหมายทั้งในรูปที่เปิดเผย และความมุ่งหมายที่ซ่อนเร้นที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่

(12) กลุ่มสัมพันธ์ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกด้วยกันเป็นอย่างดี

(13) สมาชิกทุกคนควรร่วมมือกันในการแก้ปัญหากลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(14) เทคนิคการทำงานร่วมกันของกลุ่ม รวมทั้งประเมินผล โดยกลุ่มจะเป็นหนทางที่จะทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการของกิจกรรมกลุ่ม คือ วิธีการของกิจกรรมกลุ่มนั้น เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชา และถือว่าการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง สมาชิกในกลุ่มต้องให้ความเคารพต่อกัน ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน จึงจะทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.1.5 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

รอเจอร์ส (Rogers. 1970: 121-122) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังนี้ คือ

(1) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก

(2) มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเองมีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน

(3) เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self-Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

(4) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นใจยิ่งขึ้นลดการสงสัยและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกที่พหุกันและกัน เพื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (2522: 56-57) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังนี้

(1) สมาชิกได้ทดสอบและแสดงความสามารถ เช่น ในกรณีที่คนพูดเก่ง แต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดสอบหรือแสดงความสามารถให้คนในกลุ่มเห็น

(2) ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

(3) ช่วยเสริมสร้างความมีวินัยและความอดทนให้แก่ตนเอง จากการที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน

(4) ช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย อ่อนน้อม มีกำลังใจ มีความรัก ช่วยบำรุงขวัญของสมาชิก ช่วยให้เข้าใจตนเองดีขึ้น รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

คมเพชร จัตรศุภกุล (2530: 2-5) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

(1) ในด้านพัฒนาการ กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทจะสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านพัฒนาการที่จะเกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

(1.1)สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล ได้แก่

(1.1.1) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการนี้จะได้รับการตอบสนองอย่างสำเร็จเมื่อบุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับของกลุ่มว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง

(1.1.2) ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการประเภทนี้มีความสำคัญมากบุคคลจะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุขเมื่อเขาารู้สึกอบอุ่นใจ รู้สึกว่ามีคนรักเขา ความปลอดภัยในด้านความรู้สึกนี้เป็นที่ปรารถนาสำหรับทุกคน

(1.1.3) ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ บุคคลอยู่รวมกลุ่มอย่างเป็นสุข ก็ต่อเมื่อกลุ่มให้การยอมรับการเป็นสมาชิก

(1.2) การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมเมื่อบุคคลเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มเขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะเดียวกันเขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเขาด้วย

(1.3) การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีความเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่างๆ อาจจะทำให้พัฒนามาเป็นความสนใจที่แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม บุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่าง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องของสังคมสามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม

(1.4) ในด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภท เช่น กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนนอกจากจะให้ข้อสังเกตทางด้านอาชีพแล้วยังให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่าง ๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

(1.5) ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น

(2) ในด้านวินิจฉัย สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตและทราบปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม เช่น นักเรียนที่ไม่สามารถจะติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม นักเรียนที่มีความก้าวร้าว และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางทำให้กลุ่มไม่ยอมรับนักเรียนที่ซื่อสัตย์และควรได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะบางประการ เป็นต้น

(3) ในด้านการบำบัด สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถแก้ปัญหาได้ เช่น นักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแล้ว รู้จักการควบคุมอารมณ์ สร้างความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้อื่นได้ดีขึ้น มีการพัฒนานิสัยของตนเองทำให้เป็นคนที่มีอิสระในตนเอง ค้นพบความสามารถพิเศษบางประการในตนเอง

(4) สำหรับโรงเรียนและชุมชน นักเรียนของโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองในด้านอารมณ์ สังคม และรู้จักรับผิดชอบตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมตนเองและมีทัศนคติทางบวกต่อบุคคลอื่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ดี

3.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทศนา เขมมณี (2536: 27-28) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี

(1) เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตัวเองภายใต้ข้อตกลง หรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้น ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

(2) บทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้น วิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และนำคิดตามอีกด้วย

(3) กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ นำมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และพิจารณาข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

(4) สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วทำให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงถึงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

(5) ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือที่กำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผล และพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้น การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

(6) กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้ เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียนกลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การใช้กลุ่มย่อยมีหลายวิธีต่าง ๆ กัน แล้วแต่ผู้จัดจะคิดได้ เช่น กลุ่มระดมสมอง กลุ่มนกกระจะจอก เป็นต้น

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกรู้สึกคิด และพฤติกรรมของตนเอง โดยมีเทคนิคให้เลือกปฏิบัติหลายวิธีตามความเหมาะสมของกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบต่างๆ ได้ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กิจกรรมที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งน่าจะเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับอุดมศึกษา

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิส (Davis. 1988: 3263) ได้ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์ หน่วยการแก้ปัญหามีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บอร์ดีแมน (Boardman.1988:1952) ได้ศึกษาผลของการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในโปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่โดยมีอาสาสมัคร 67 คน เข้ารับการฝึกตามโปรแกรมดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า อัตราผู้งดสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง

3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จริยา วิไลวรรณ (2532:94) ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2535:100) ได้ศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การที่นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถของตน ประสาน

ความคิดของตนเองและกลุ่ม ทำให้ให้นักศึกษาพยายามลบล้างคิด กล้าทำมากยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและเกิดทัศนคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น

สิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541: 48) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเพิ่มขึ้นหลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชญญา บัวประเสริฐ (2544: 57) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนมักกะสันพิทยาสรรพ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสรา คำมณี (2544: 48) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการรู้จักตนเองสูงขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑานุช บุษปวนิช.(2547: 60) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานวิจัยในทั้งในต่างประเทศและในประเทศ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถใช้ในการพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ ได้ เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ อึดทนในทัศน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.1 ประวัติความเป็นมาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ถือกำเนิดจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 50 ปี โดยเริ่มต้นจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตั้งขึ้น ณ ถนนประสานมิตร (ซอยสุขุมวิท 23 ปัจจุบัน) เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 มีหลวงสวัสดิสารศาสตรบุทธิ (สวัสดิ์ สุมิตร) เป็นอาจารย์ใหญ่ เปิดรับนักเรียนที่จบ ม. 6 เข้าศึกษาตามหลักสูตร 3 ปี เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับวุฒิ ป.ป. (ประกาศนียบัตรครูประถม) และหากเรียนต่ออีก 2 ปี เมื่อสำเร็จแล้ว จะได้รับวุฒิ ป.ม. (ประกาศนียบัตรครูมัธยม) ซึ่งเป็น คุณวุฒิสูงสุดสำหรับการประกอบวิชาชีพครูในขณะนั้น จึงทำให้ผู้รับการศึกษาที่ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตต้องขวนขวายไปเรียนวิชาอื่นเพื่อให้ได้ปริญญาบัตร

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเพื่อให้เปิดสอน ถึงระดับปริญญา โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงจึงได้รับ การสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2496 และได้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2497 โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นอธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นคนแรก ซึ่งถือเป็นจุดก่อกำเนิดคณะวิชาการศึกษา และต่อมาคือคณะศึกษาศาสตร์ในปัจจุบันวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิตเพื่อผลิตบัณฑิตที่จะไปเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้บริการจัดการฝึกอบรมวิทยากร / การเรียนการสอนสาขาต่าง ๆ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาในขณะนั้น ในปัจจุบันได้กลายมาเป็นผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของประเทศเป็นจำนวนมาก ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาลัยวิชาศึกษามีมาโดยมิได้หยุดยั้ง สมดังปรัชญาที่ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้ตั้งไว้ว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงามซึ่งตรงกับพุทธภาษิตว่า **สิกขา วิรุฬฺหิ สมปตฺตา** และตรงกับภาษาอังกฤษว่า **Education is Growth**

วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัย โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนามว่า **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มะ-หา-วิท-ทะ-ยา-ไล-สี-นะ-คะ-ริน-วิ-โรต)** ใช้อักษรย่อว่า มศว โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษาคนสุดท้ายได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นคนแรก เช่นเดียวกับคณะศึกษาศาสตร์ก็ถือเป็นคณะแรกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปวงศิษย์แห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างภาคภูมิใจและตระหนักในใจว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นต้นกำเนิดของคณะศึกษาศาสตร์

และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ยกระดับการศึกษาของครูจนถึงระดับปริญญาเอก

4.1.1 ปณิธาน

คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางการศึกษา โดยมีความรู้ประจุนักปราชญ์และมีความประพฤติประจุนักพรหม

4.1.2 วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทุกระดับ เน้นการขยายการผลิต บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีบทบาทเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิจัย ส่งเสริมการให้บริการวิชาการแก่สังคม พัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล

4.1.3 พันธกิจ

คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขยายการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม สนับสนุนให้เป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อนำไปสู่การมีมาตรฐานตามระบบโรงเรียนสาธิตของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งเสริมการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา จัดบริการวิชาการให้แก่สังคม ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของชาติ

4.1.4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นผู้นำทางการศึกษา
2. เพื่อขยายการผลิตระดับบัณฑิตศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของสังคม
3. เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านศึกษาศาสตร์
4. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
5. เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นหลักสูตรนานาชาติ

4.1.5 โครงสร้างการบริหารงาน

โครงสร้างการบริหารงานของคณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย สำนักงานคณบดี ภาควิชา สาขาวิชา โรงเรียนสาธิต และคณะกรรมการบริหารโครงการพิเศษ ดังนี้

1. สำนักงานคณบดี เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนการสอนของคณะฯ ทำหน้าที่รับผิดชอบ งานบริหารและธุรการ งานบริการการศึกษา งานคลังและพัสดุ งานนโยบายและแผน

2. ภาควิชา เป็นหน่วยงานทางวิชาการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนและวางแผนการบริหารงานในภาควิชา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและปณิธานของมหาวิทยาลัย

3. สาขาวิชา เป็นหน่วยงานทางวิชาการทำหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการจัดการเรียนการสอน และวางแผนการบริหารงานในสาขาวิชา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และปณิธานของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้สาขาวิชาดำเนินงานเทียบเท่าภาควิชาตามมติ ของสภามหาวิทยาลัย ศรินครินทรวโรดม ครั้งที่ 2/2543 ให้แบ่งส่วนราชการ เป็นการภายในเพื่อบริหารภาควิชา หลักสูตรและการสอนในรูปสาขาวิชา

4. คณะศึกษาศาสตร์ องค์กรฯ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งเป็นการภายในของคณะศึกษาศาสตร์มีรองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ องค์กรฯ เป็นผู้บริหารอยู่ที่ มศว องค์กรฯ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและปณิธานของมหาวิทยาลัย

5. โรงเรียนสาธิต เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชารับผิดชอบเป็นหน่วยงานฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู

6. คณะกรรมการโครงการพิเศษ เป็นโครงการที่ดำเนินกิจกรรมพิเศษ มีลักษณะการบริหารงานโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย :

6.1 คณะกรรมการดำเนินการโครงการเพชรในตม (โครงการร่วมมือระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มศว กองอำนาจการรักษาความมั่นคง ภายใน กองทัพบก (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่วางแผนและจัดการบริหารงาน เพื่อให้โครงการเพชรในตมดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดการสอบคัดเลือกนิสิต โครงการเพชรในตม การจัดกิจกรรมพิเศษ และการประเมินผลโครงการเพชรในตม

6.2 คณะกรรมการสารานุกรมคณะศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อบัญญัติศัพท์ทางการศึกษาเป็นภาษาไทยและอธิบาย ความหมาย เพื่อเผยแพร่ผลงานของนักวิชาการศึกษาไทย เพื่อสร้างสมบัติทางวิชาการศึกษาไว้เป็นมรดกของชาติ

6.3 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่วางแผนและ การจัดการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ศึกษา ศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ

4.1.6 ภารกิจหลักของคณะศึกษาศาสตร์

1. ผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ มีความสามารถทางวิชาชีพครูและสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมนิสิตให้เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้และทักษะในการเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างสอดคล้อง

3. ส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการ ทรัพยากรและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา

4. พัฒนาคุณภาพระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร (MIS) การบริหารบุคลากร การสื่อสารและเทคโนโลยีให้พร้อมที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (<http://edu.swu.ac.th/web3/page01-1.htm>)

4.1.7 หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ (คู่มือและหลักสูตรการศึกษาขึ้นปริญญาตรี. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 .2536 : ก-ศศ 1-148) ชื่อว่า หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (Bachelor's Degree Program of Education) และเดิมมีสาขาวิชาเอกมากถึง 27 สาขา ได้แก่สาขาวิชาเอกดุริยางคศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ศิลปศึกษา คหกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์-เกษตร วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์-เคมี วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ธุรกิจศึกษา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศึกษา พลศึกษา สุขศึกษา การแนะแนว การศึกษาผู้ใหญ่ เทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดผลการศึกษา การประถมศึกษา อุตสาหกรรม ฯ ศิลปศึกษา และพยาบาลศึกษา

แต่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคณะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย ดังนั้น ทำให้แต่ละคณะได้เปิดหลักสูตรของตนเอง และรับนิสิตของตนเอง ทำให้ในปัจจุบันคณะศึกษาศาสตร์มีหลักสูตรและนิสิตที่เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์เองเพียง 3 วิชาเอก คือ วิชาเอกการแนะแนว วิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสามสาขาวิชาเอก ดังนี้

4.1.7.1 วิชาเอกการแนะแนว

(1) **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ซึ่งปัจจุบันผู้วิจัยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา ฯ จึงเป็นแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้การวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างนี้เพราะจะได้นำข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในภาควิชา ฯ ต่อไป)

(2) **วัตถุประสงค์** เพื่อผลิตบุคลากรที่จะทำงานแนะแนวด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัวในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้สามารถจัดบริการแนะแนวต่าง ๆ เช่น การเลือกโปรแกรมการเรียน การจัดบริการสนเทศ และการติดตามผล และให้มีความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว เพื่อนำไปใช้ในวิชาชีพและการศึกษาในระดับสูงต่อไป

(3) **หลักสูตร** เป็นหลักสูตร 4 ปี (ในปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไปจะเปลี่ยนเป็นหลักสูตร 5 ปี) จำนวนนิสิตปัจจุบันมีทั้งหมดรวมสี่ชั้นปีเท่ากับ 135 คน

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(2) วัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สอนดี มีคุณธรรม และเป็น
แบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา

(3) หลักสูตร เป็นหลักสูตร 4 ปี (ในปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไป
จะเปลี่ยนเป็นหลักสูตร 5 ปี) จำนวนนิสิตปัจจุบันมีทั้งหมดรวมสี่ชั้นปีเท่ากับ 121 คน

เนื่องจาก คณะศึกษาศาสตร์ได้มีโครงการพิเศษชื่อโครงการเพชร
ในตมซึ่งริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 (โดยผู้วิจัยเป็นเลขานุการคนแรกของโครงการซึ่งก็เป็นอีก
แรงจูงใจหนึ่งที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้) และเริ่มให้นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาเข้าเป็นนิสิต
โครงการเพชรในตมตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 เป็นต้นมา ดังนั้นจึงขอเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการ
เพชรในตม ดังนี้

(4) ความเป็นมาของโครงการเพชรในตม

โครงการเพชรในตม หมายถึง โครงการร่วมมือระหว่างคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.
รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ ในการให้การศึกษาแก่เยาวชนที่ยากจนในหมู่บ้านอาสาพัฒนา
และป้องกันตนเอง (อพป.) เพื่อให้เป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนหมู่บ้าน อพป. อันจะนำไปสู่ความ
มั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง (รายงานการวิจัย . 2548 : 5)

นิสิตโครงการเพชรในตม หมายถึง เยาวชนจากหมู่บ้านอาสา
พัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีตาม
โครงการเพชรในตม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งในการประเมินครั้งนี้
หมายถึงนิสิตรุ่นที่ 16 – 19 ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2544 – 2547 และปัจจุบันกำลังเรียนอยู่
ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 – 4 (รายงานการวิจัย . 2548 : 9)

โครงการเพชรในตมเป็นโครงการร่วมกันระหว่างโครงการอาสาพัฒนา
และป้องกันตนเอง (อพป.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กระทรวงศึกษาธิการ และ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นโครงการที่ขยายการศึกษาให้แก่เยาวชนที่
มีภูมิลำเนาห่างไกลความเจริญได้รับการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยกันพัฒนาอนาคต
ของตนในด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ประชาธิปไตย ให้
เข้มแข็ง มั่นคง และเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ
จึงจะสามารถดำรงตนปรับตัวได้ในสังคมโลกาภิวัตน์

โครงการเพชรในตมเริ่มรับนิสิตรุ่นแรกเข้าศึกษาที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2529 กำหนดจำนวนการรับนิสิตตามโครงการได้ปีละ 30 คน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติดี ด้านเจตคติและจิตสำนึกที่ดีมีคุณสมบัตินิสัยเหมาะสมแก่การเป็นครู ตลอดจนอุดมการณ์ที่ต้องการพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจุบันปีการศึกษา 2549 การผลิตนิสิตโครงการเพชรในตม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นรุ่นที่ 20 มีบัณฑิตจบการศึกษาและกลับไปเป็นครูทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษา ช่วยพัฒนาท้องถิ่นตามภูมิสำเนาของตนตั้งแต่รุ่นที่ 1 – รุ่นที่ 16 จำนวนหนึ่ง

(4.1) วัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตม

โครงการเพชรในตมได้จัดตั้งขึ้นโดยเจตนารมณ์ที่มุ่งพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งทุรกันดารห่างไกลความเจริญและล่อแหลมต่อความมั่นคงของชาติให้มีความรู้ ความสามารถไปเป็นครูและผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิสำเนา ความรู้ที่ให้มีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาการขาดผู้นำสังคมอันเนื่องมาจากย้ายกลับภูมิลำเนาเมื่อปฏิบัติงานครบตามเกณฑ์ที่ราชการกำหนด จึงสรุปเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้ (ชำนานู แสงแก้ว. 2541 : 9 – 10)

1. เพื่อคัดเลือกบุคคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่เหมาะสม และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูจากหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. เพื่อพัฒนานิสิตโครงการเพชรในตมให้มีความรู้ความสามารถที่จะไปเป็นครูตามหลักสูตรปกติแล้วยังเสริมความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และคุณลักษณะพึงประสงค์

3. เพื่อให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมได้นำความรู้ความสามารถจากการศึกษาตามโครงการไปเป็นครูและเป็นผู้ผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิสำเนา หรือภูมิสำเนาใกล้เคียง

(4.2) การบริหารโครงการเพชรในตม

การดำเนินงานโครงการเพชรในตมเริ่มจากความร่วมมือของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กระทรวงศึกษาธิการ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ได้อนุมัติอัตราเพื่อการบรรจุเข้าทำงานในภูมิลำเนาของบัณฑิตเพชรในตม คณะกรรมการ

จึงประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินงาน และคณะอนุกรรมการดำเนินงาน ต่างปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(4.2.1) คณะกรรมการที่ปรึกษา

ปฏิบัติหน้าที่วางนโยบายและเป็นที่ปรึกษาแก่

คณะกรรมการดำเนินงานของโครงการ ประกอบด้วย ผู้ริเริ่มโครงการและผู้แทนโดยตำแหน่งจาก 3 หน่วยงาน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และฝ่ายมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอธิการบดีหรือคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ จำนวนทั้งหมด 7 คน

(4.2.2) คณะกรรมการอำนวยการ

ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก

สะดวกแก่โครงการเพชรในตม ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนโดยตำแหน่งจาก 3 หน่วยงาน คือ เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการส่วนกิจการพลเรือน สำนักงานเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1-4 และผู้อำนวยการกองงานมวลชน ส่วนกิจการพลเรือน สำนักเลขาธิการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งเป็นฝ่าย กอ.รมน.

ฝ่ายมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 11 คน

(4.2.3) คณะกรรมการดำเนินงาน

ปฏิบัติหน้าที่กำหนดแนวทางเกี่ยวกับงานของ

โครงการเพชรในตมให้ดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ และหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจาก 3 หน่วยงาน แต่เนื่องจากโครงการนี้จัดดำเนินงานในมหาวิทยาลัย ดังนั้นผู้แทนส่วนใหญ่จึงเป็นฝ่ายมหาวิทยาลัย

ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ เลขาธิการคณะฯ และผู้แทนจากคณะศึกษาศาสตร์ อีกจำนวน 2 คน ทางฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ปช.) ส่วนฝ่าย กอ.รมน. ได้แก่ ผู้แทนส่วนกิจการพลเรือน สำนักเลขาธิการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ผู้อำนวยการกองงานมวลชนส่วนกิจการพลเรือน จำนวนทั้งหมด 12 คน

(4.2.5) คณะอนุกรรมการดำเนินงาน

ปฏิบัติหน้าที่นำนโยบายจากคณะกรรมการ

ดำเนินงานมาปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และทำหน้าที่ช่วยเหลือ
คณะกรรมการดำเนินงาน โดยแบ่งลักษณะงานออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ (รายงานการวิจัย.

2548 : 14 – 15)

1. ฝ่ายควบคุมดูแลหอพัก มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลความเป็นอยู่
ของนิสิต การรักษาระเบียบวินัย ตลอดจนดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย
2. ฝ่ายดำเนินการหลักสูตรกิจกรรมพิเศษ มีหน้าที่ดูแล
รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มจากหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเนื้อหาของ
กิจกรรมเป็นเรื่องที่จะเอื้ออำนวยในการไปเป็นผู้นำในหมู่บ้าน อพป. ทางด้านอาชีพ ตลอดจน
เรื่องที่จะส่งเสริมความเป็นอยู่ของหมู่บ้าน รวมทั้งเรื่องความมั่นคงของประเทศไทยด้วย
3. ฝ่ายสอบคัดเลือก มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัด
ดำเนินการทุกขั้นตอนตั้งแต่การประสานงานกับภาคต่าง ๆ การกำหนดจำนวนผู้เข้าศึกษา การ
ออกข้อสอบ ตารางสอบ การสอบสัมภาษณ์ ตลอดจนกิจกรรมประสานงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้นิสิต
เข้ามารับการศึกษา
4. ฝ่ายติดตามประเมินผลและวางแผนโครงการ มีหน้าที่
รับผิดชอบในการประเมินผลโครงการ ติดตามการผลิต และวางแผนเพื่อให้โครงการบรรลุ
วัตถุประสงค์
5. ฝ่ายสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่สื่อสารและ
ประชาสัมพันธ์โครงการเพชรในตมในทุกรูปแบบ เพื่อให้บุคคลภายนอกเข้าใจวัตถุประสงค์ของ
โครงการ
6. ฝ่ายให้คำปรึกษาแก่นิสิต มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้
คำปรึกษาด้านการเรียน แก่ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหาการเรียน การอยู่อาศัย ปัญหาการเงิน
และอื่น ๆ ให้แก่นิสิต โดยเน้นในเรื่องของโปรแกรมการเรียนของนิสิตแต่ละคนและแต่ละรุ่น
7. ฝ่ายสิทธิประโยชน์ ทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรและ
ผลประโยชน์ของโครงการ ตลอดจนจัดหาทุนในรูปต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนโครงการ

(4.3) นิสิตโครงการเพชรในตม

นิสิตโครงการเพชรในตม เป็นนิสิตที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับโอกาสทาง
การศึกษาแก่นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน อพป. โดยกำหนดคุณสมบัตินักเรียนที่รับเข้า
โครงการคือ ต้องเป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติดี มีอุปนิสัยและทัศนคติเหมาะแก่การ
เป็นครู รวมทั้งมีอุดมการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นชนบทอันเป็นภูมิลำเนาของตนเอง แต่มีฐานะ

ยากจนและมีความประสงค์ที่เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในของแต่ละจังหวัดที่มีหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกผู้มีความสนใจได้แก่ ลักษณะความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ มีวินัย และความคิดสร้างสรรค์ การพิจารณาในขั้นต้นนี้อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (ศอปป.กอ.รมน.จว.) และสัดส่วนแต่ละภาคของจำนวนนิสิตโครงการเพชรในตมในแต่ละปี มีดังนี้

1. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 (ภาคกลาง) รับนิสิต

จำนวน 4 คน

2. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

รับนิสิต จำนวน 11 คน

3. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 (ภาคเหนือ) รับนิสิต

จำนวน 7 คน

4. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 (ภาคใต้) รับนิสิต

จำนวน 8 คน

(4.3.1) การศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการศึกษา

- (1) นิสิตโครงการเพชรในตมทุกคนต้องศึกษาเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร

การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กำหนดเวลาศึกษา 4 ปี ดังรายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2. วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	38	หน่วยกิต
3. วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	44	หน่วยกิต
4. วิชาโท	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
5. วิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	5 – 10	หน่วยกิต
รวมแล้วไม่น้อยกว่า		140	หน่วยกิต

- (2) การศึกษาตามหลักสูตรกิจกรรมพิเศษ

นิสิตโครงการเพชรในตมลักษณะของความพิเศษด้านมีความอดทน มีความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมชนบทอย่างมีความสุข นิสิตเหล่านี้จะต้องเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของบ้านเมืองตั้งแต่ความมั่นคงของชาติ การปกครอง มีความเข้าใจในวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพที่ส่งเสริมอาชีพหลักที่ดำรงชีวิตอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังต้องมีความเข้าใจในจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรมของชาติเพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้รักในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ตลอดจนการรู้จักบำเพ็ญตนให้เป็น

ประโยชน์แก่สังคมและอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี สอดกับเจตนารมณ์ของโครงการที่ต้องการให้นิสิตเป็นทั้งครูนำทางปัญญาพร้อมไปกับการเป็นนักพัฒนาด้วย

ลักษณะของหลักสูตรกิจกรรมพิเศษ ได้แก่

1. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี
2. กิจกรรมด้านความมั่นคงและการปกครอง
3. กิจกรรมการพัฒนาชุมชน
4. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
5. กิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม
6. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
7. กิจกรรมนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการฝ่ายหลักสูตรกิจกรรมพิเศษ จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อให้นิสิตทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมให้ครบทุกด้านภายในระยะ 4 ปีที่ศึกษาอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ การเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้จะถูกประเมินและถือว่าเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษาตามโครงการ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งในการพิจารณาบรรจุเข้ารับราชการอีกด้วย

(4.3.2) สถานภาพของนิสิตโครงการเพชรในตม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(1) คุณสมบัติและคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม มีกำหนดไว้ดังนี้

1. มีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่า 3.00 หรือ 10 เปอร์เซ็นต์แรกของโรงเรียน
3. เป็นผู้มีความประพฤติดี มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. มีศรัทธาและใจรักในวิชาชีพครูอย่างจริงจัง
5. มีสุขภาพแข็งแรง สมประกอบ บุคลิกภาพดี
6. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ และ/หรือเป็นโรคที่จะเบียดเบียนหรือเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

(2) หลักฐานประกอบการสมัคร

1. รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา

ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป รูปถ่ายแต่ละชุดจะต้องเป็นรูปที่ถ่ายครั้งเดียวกัน และถ่ายภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับถึงวันสมัคร

2. บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรนักเรียน และสำเนาหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุลในกรณีที่มีการเปลี่ยน
3. ทะเบียนบ้าน (ฉบับเจ้าบ้าน) พร้อมสำเนาของบิดาหรือมารดาและผู้สมัคร จำนวน 1 ชุด เพื่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่
4. ใบรับรองจากหัวหน้าสถานศึกษา ที่รับรองคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า

2.75

5. สำเนาระเบียนแสดงผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย (5 ภาคเรียน)

6. ใบรับรองความประพฤติจากหัวหน้าสถานศึกษา
7. ใบรับรองแพทย์
8. ใบสมัครเข้าเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม ประกอบด้วย ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติครอบครัว ประวัติสุขภาพ เรื่องอื่นๆ
9. หนังสือรับรองว่านักเรียนสอบได้ 10 เปอร์เซ็นต์แรกของโรงเรียน

(3) กำหนดวิชาที่สอบ

ภาคเช้า เวลา 08.30 – 12.00 น. การสอบข้อเขียน มี 4 วิชา คือ ความสามารถทางคอมพิวเตอร์ ความสามารถทางภาษา ความสามารถทางเหตุผล และ เจตคติต่อวิชาชีพครู

ภาคบ่าย เวลา 13.00 – 16.30 น. สอบสัมภาษณ์

(4) สนามสอบคัดเลือก

- ภาค 1 สอบที่ ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 2 คณะศึกษาศาสตร์ (อาคาร 12) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถนนสุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร
- ภาค 2 สอบที่ ตามที่คณะกรรมการที่รับผิดชอบของแต่ละปีจะเป็นผู้กำหนด (รับผิดชอบโดย กองงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา)
- ภาค 3 สอบที่ ตามที่คณะกรรมการที่รับผิดชอบของแต่ละปีจะเป็นผู้กำหนด (รับผิดชอบโดย กองงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 จังหวัดพิษณุโลก)
- ภาค 4 สอบที่ ตามที่คณะกรรมการที่รับผิดชอบของแต่ละปีจะเป็นผู้กำหนด

(รับผิดชอบโดย กองงานมวลชนและกิจการพิเศษ กองอำนวยการ
รักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 จังหวัดนครศรีธรรมราช)

(5) การประกาศผลสอบ

มหาวิทยาลัยจะประกาศผลการสอบคัดเลือกประมาณเดือนเมษายน
ของปีการศึกษา โดยจะส่งประกาศผลสอบให้ส่วนนโยบายและแผน กองอำนวยการรักษาความ
มั่นคงภายใน (สนผ.กอ.รมน.), กอ.รมน.ภาค, กอ.รมน. จังหวัด พร้อมติดประกาศที่กองบริการ
การศึกษา (งานรับนิสิตใหม่ อาคาร 9 ชั้น 1) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ถนนสุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร และประกาศผ่านทาง Website : <http://edu.swu.ac.th>

ผู้ที่มารายงานตัวเข้าเป็นนิสิตโครงการเพชรในตมยังมีสิทธิ์สมัครสอบ
วัดความรู้ที่จะสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) แต่ไม่มีสิทธิ์ยื่นใบสมัคร
เลือกคณะ

(6) สถานที่ศึกษา

ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะต้องศึกษาในชั้นปีที่ 1 - 4 ที่คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทางมหาวิทยาลัยจะจัดหอพักให้อยู่อาศัยภายในบริเวณ
มหาวิทยาลัย ถนนสุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร จนสำเร็จการศึกษา โดยไม่ต้องชำระค่าเช่า
หอพัก แต่ให้นิสิตช่วยชำระค่ากระแสไฟฟ้า น้ำประปา และอื่น ๆ (ตามที่จ่ายจริง) ตลอดจนการ
เข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตรพิเศษของโครงการ เพื่อฝึกวินัยของการอยู่ร่วมกันในสังคม

(7) ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงของประเทศ มหาวิทยาลัย
จะพิจารณารับสมัครชาย จำนวน ไม่น้อยกว่า 10 คน จากจำนวนรับทั้งสิ้น รวม 30 คน โดย
คะแนนต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกจะต้องผ่านการสัมภาษณ์และจะ
พิจารณาผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วต้องทำสัญญาการเข้าเป็นนิสิตโครงการ
เพชรในตม (ขอดูรายละเอียดได้ที่สถานที่ที่ท่านสมัครภายหลัง) ในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา

4. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการเพชรในตม ซึ่งมีคุณสมบัติครบ
ตามเงื่อนไขของโครงการจะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(8) การรับรายงานตัวและการทำสัญญาเข้าเป็นนิสิตโครงการเพชร

ในตม

เนื่องจากนิสิตโครงการเพชรในตมเป็นนิสิตที่เข้าเรียนในลักษณะพิเศษ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มีทุนการศึกษา จัดที่พัสดุของโครงการให้จึงต้องมีการทำสัญญา ในสัญญานี้ประกอบด้วยความสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. สัญญาการเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม ส่วนนี้เป็นส่วนที่นิสิตจะต้องทำสัญญาต่อมหาวิทยาลัยว่าจะตั้งใจเรียนให้ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.75 เมื่อครบ 4 ปี ตามหลักสูตร ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยและของโครงการ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการที่จัดให้ด้วยความเต็มใจ

2. สัญญาค้ำประกัน สำหรับสัญญาค้ำประกันนี้มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบของการทำสัญญา คณะกรรมการจึงยินยอมให้ผู้ปกครองเป็นผู้ค้ำประกันเอง โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์มาแสดงต่อคณะกรรมการ

3. หนังสือให้ความยินยอม หนังสือนี้จะใช้เมื่อผู้ค้ำประกันมีคู่สมรสที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นเป็นการยินยอมให้คู่สมรสเป็นผู้ค้ำประกันตามสัญญา

สำหรับการมารายงานตัวนิสิตโครงการเพชรในตมต้องรายงานตัวที่กองบริการการศึกษา เพื่อกวักแบบฟอร์มแสดงความเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยและชำระเงินตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

(9) การบรรจุบัณฑิตเพชรในตมเข้าทำงาน

นิสิตโครงการเพชรในตมหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วกลับสู่ภูมิลำเนาของตนเอง เพื่อทำหน้าที่ของครูที่ดีในชนบท เป็นผู้นำทางความคิด เสริมความรู้ด้านอาชีพ และเป็นผู้นำในการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และกระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักในความสำคัญจึงมีมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 24 เมษายน 2533 อนุมัติให้คัดเลือกบัณฑิตโครงการเพชรในตม เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภูมิลำเนาเดิมที่เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง โดยไม่ต้องสอบแข่งขันเป็นกรณีพิเศษ ปีละ 30 คน แต่ในระยะหลังต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ทำหน้าที่พิจารณาการบรรจุบัณฑิตเพชรในตมเข้ารับราชการยังภูมิลำเนาของตนเองได้ทุกคน ยกเว้นบางคนที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ และมีเป็นส่วนน้อยที่ขอไปปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจตนเองนอกเหนือจากการเป็นครู

(10) สภาพหอพักของนิสิตโครงการเพชรในตม

ลักษณะของหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม มีลักษณะเป็นอาคารตึก 4 ชั้น รูปตัวแอล (L) ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของคณะพลศึกษาด้านหลังของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร

รวโรดม ติดกับคลองแสนแสบ เป็นที่พักอาศัยรวมกันทั้งชายและหญิง นิสิตจะเข้าพักอาศัยตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ของทุกปี มีการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการฝ่ายหอพัก

ลักษณะของหอพักเพชรในตมประกอบด้วยตึก 4 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ห้องโถงใหญ่ ห้องรับแขก นั่งเล่น ดูโทรทัศน์

ห้องพักอาจารย์ผู้ช่วย ห้องพัสดุ ไมโครซอฟ และห้องประกอบอาหาร

สำหรับห้องโถงใหญ่ใช้เป็นสถานที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมไหว้ครู การประชุม การอ่านหนังสือหรือจัดงานในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

มีมุมประชาสัมพันธ์/เคาน์เตอร์โทรศัพท์ 2 เครื่อง มุมสวนมนต์ไหว้พระ มุมวิชาการ

ห้องสมุด มุมคอมพิวเตอร์ (เริ่มปี 2541) มุมดนตรีไทย และมีตู้ล็อกเกอร์เก็บสิ่งของของนิสิตแต่ละคน

ชั้นที่ 2 ห้องนอนรวมสำหรับนิสิตชาย ห้องรีดผ้า ห้องเก็บรองเท้า ห้องโถงสำหรับอ่านหนังสือหรือทำงานและห้องน้ำ (ห้องอาบน้ำ 4 ห้อง ห้องสุขา 5 ห้อง)

ชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 ห้องนอนรวมสำหรับนิสิตหญิง และมีห้องพักอาจารย์ผู้ช่วยอีก 1 ห้องที่ชั้นที่ 3

ชั้นคาตฟ้า สำหรับใช้เป็นที่พักค้าของนิสิต มีคาตฟ้า 2 ด้าน

(11) หน่วยประสานงานและประชาสัมพันธ์

1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นางอัมพร สีนอยู่ และ นายพิสิทธิ์ บุญปก โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5507, 5282, 5524, 5281 โทรสาร.0-2260-0124

2. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 กรุงเทพมหานคร พันเอกมนตรี ทองเหลือง โทร. 0-7807-2399 โทรศัพท์ และโทรสาร. 0-2282-7725

3. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ส่วนที่ 1 กรุงเทพมหานคร พันเอกสมานพล อยู่อ่อน โทร. 0-9774-9083 โทรสาร. 0-2241-4838

4. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พันเอกกฤษณะ เกิดทองคำ โทร. 0-1876-9852 , 0-4424-6498, 0-4425-7246 , 0-4425-5530 – 9 ต่อ 22066 โทรสาร. 0-4424-6498 หรือ 0-4425-4608

5. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 3 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พันเอกบุญรวม พานิช โทร. 0-1040-9948 , โทรศัพท์ และโทรสาร 0-5524-5046 -50 ต่อ 73908 อ

6. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พันเอกฐากฤษ สระคูพันธ์ โทร. 0-9195-0124 หรือ พันตรีพิบูลย์ชัย

ปริญญาจารย์ โทร. 0-6741-7806 โทรศัพท์. 0-7534-1113-5 ต่อ 40086, 40087 โทรสาร. 0-7535-6032

(12) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตโครงการเพชรในตม

(12.1) งานวิจัยการประเมินผล

ัญญา วิชาลาภรณ์. (2533 : บทสรุป) ศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องของโครงการเพชรในตม พ.ศ.2533 พอสรุปได้ดังนี้

1. ความพร้อมเรื่องสนามสอบคัดเลือกอยู่ในระดับดีมาก
2. การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่รับสมัคร การดำเนินการสอบ และการเรียกผู้สอบผ่านให้รายงานตัวอยู่ในระดับดี
3. ความคิดเห็นของกรรมการต่อโครงการเพชรในตม เห็นด้วยกับโครงการเกี่ยวกับการกระจายโอกาสทางการศึกษาและมีโอกาสพัฒนาท้องถิ่นชนบท แต่ทางกระทรวงศึกษาธิการยังไม่ทราบบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน
4. ความคิดเห็นต่อวิธีการคัดเลือกส่วนใหญ่เห็นว่าดี แต่ควรปรับปรุงเรื่องควรให้ชุมชนได้มีโอกาสคัดเลือกบุคคลในระยะเริ่มแรกด้วย และการประสานงานบางเรื่องล่าช้า
5. ความคิดเห็นเรื่องคุณสมบัติของผู้เข้าสอบ มีความเห็นว่าควรระบุให้ชัดเจนเรื่องภูมิลำเนาของผู้เข้าสอบ และคะแนนของแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานที่แตกต่างกันทำให้โอกาสในการสมัครแตกต่างกัน

กิติมา ปรีดีดิลกและคณะ (2538 : บทสรุป) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการเพชรในตมเพื่อประเมินโครงการเพชรในตมทั้งระบบและครบวงจรของการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มโครงการ พ.ศ.2529 ถึง พ.ศ.2537 โดยนำวิธีการประเมินรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มาใช้ประเมินโครงการ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 กลุ่ม จำนวน 424 คน ประกอบด้วย

1. กรรมการและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน) กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนจากข้าราชการครู และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.)
2. บัณฑิตเพชรในตมรุ่นที่ 1 – 4
3. นิสิตโครงการเพชรในตมรุ่นที่ 5 – 8 (ปีการศึกษา 2533 – 2536)
4. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต
5. กรรมการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)

ผลการประชุมสัมมนาทั้ง 3 ครั้ง ผลออกมาคล้ายคลึงกัน พอสรุปเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหา ดังนี้
 - 1.1 ขาดแคลนเอกสาร คู่มือครู และแบบเรียน
 - 1.2 ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน
 - 1.3 นักเรียนขาดเรียนมาก
 - 1.4 ครูขาดความถนัดในการสอนบางวิชา
 - 1.5 ครูไม่เข้าใจเรื่องหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่อย่างแท้จริง
 - 1.6 ครูขาดสอนบ่อยครั้ง
 - 1.7 วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับมอบมีคุณภาพไม่ดี
 - 1.8 ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน
2. ด้านการปรับตัวให้เข้ากับผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานมีปัญหา ดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการ
 - 2.2 ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานมีความรู้ด้านวิชาการไม่ทันสมัย
 - 2.3 ความร่วมมือในการทำงานในโรงเรียนมีน้อย
 - 2.4 การมอบหมายภาระหน้าที่ครูแต่ละคนไม่ชัดเจน
 - 2.5 ครูเก่ามักจะชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้อง
3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหา ดังนี้
 - 3.1 ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ลูกเข้าเรียนหนังสือ
 - 3.2 โรงเรียนถูกเบียดเบียนจากวัดฐานที่มีปัญหาเรื่องยาเสพติด
4. ด้านการปฏิบัติงานพิเศษหรืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นครั้งคราวมีปัญหา ดังนี้
 - 4.1 เพื่อนร่วมงานไม่ค่อยให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรม
 - 4.2 ขาดงบประมาณดำเนินงาน
 - 4.3 การใช้จ่ายเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนกิจกรรมมีลักษณะไม่โปร่งใส
 - 4.4 มอบหมายงานจากผู้บริหารมากเกินไปจนไม่มีเวลาในการ

เตรียมการสอนที่ดี

- 4.5 ผู้บริหารขาดการติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 4.6 แม้ว่าการจัดโครงการอาหารกลางวันจะมีประโยชน์และถูกต้องแต่ต้องใช้เวลาในการเตรียมอาหารกลางวันจนขาดการดูแลชั้นเรียน
5. การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ มีปัญหา ดังนี้
 - 5.1 โรงเรียนที่สอนอยู่ห่างจากภูมิลำเนาของตนเองมาก และไม่ได้รับการสนับสนุนเรื่องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม
 - 5.2 บ้านพักครูที่จัดให้ไม่เพียงพอเนื่องจากต้องเดินทางไกลในการไปสอน

5.3 การติดต่อสื่อสารล่าช้ามากทำให้การปฏิบัติงานแล้วเสร็จไม่ทันกำหนด

5.4 หน่วยงานผลิตครูควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานและเยี่ยมเยียนครูตามโครงการอย่างต่อเนื่อง

5.5 ควรมีการประชุมสัมมนากับบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการพิเศษนี้เป็นประจำปีละครั้ง

ผลการประเมินโครงการเพชรในตมโดยสรุปมีดังนี้

1. ด้านบริบท เกี่ยวกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตม พบว่า ผู้ประเมิน 5 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิตและนิสิตโครงการเพชรในตม กรรมการโครงการและอาจารย์ผู้สอนผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และกรรมการหมู่บ้าน (อพป.) ได้ประเมินตรงกันว่ามีประโยชน์และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรี กิจกรรมเสริมหลักสูตร หอพักนิสิตโครงการเพชรในตม บุคลากร งบประมาณและอื่น ๆ พบว่า ผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิตและนิสิตโครงการเพชรในตม กรรมการโครงการและอาจารย์ผู้สอนได้ประเมินสอดคล้องตรงกันว่ามีความพร้อมเพียงพอหรือเหมาะสมในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน วิธีการคัดเลือกนิสิต การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการหอพักนิสิตเพชรในตม พบว่า ผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิตและนิสิตโครงการเพชรในตม กรรมการโครงการและอาจารย์ผู้สอน ได้ประเมินสอดคล้องกันว่า เห็นด้วยหรือเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานโครงการเพชรในตมนั้นมีอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านผลผลิต จากผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ซึ่งประเมินใน 4 เรื่อง พบว่า

4.1 บัณฑิตโครงการเพชรในตม ได้ประเมินเกี่ยวกับเรื่องอาชีพการงานการทำงานกับคุณภาพชีวิต และเรื่องการช่วยเหลือพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก

4.2 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตโครงการเพชรในตม ได้ประเมินว่ามีความพึงพอใจการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก

4.3 กรรมการหมู่บ้าน อพป. ได้ประเมินการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนของบัณฑิตในระดับมาก

5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงการเพชรในตม ที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมีประเด็นสำคัญนำเสนอให้พิจารณาดังต่อไปนี้

5.1 ด้านบริบท ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการเพชรในตมให้ทราบทั่วทุกหมู่บ้าน อพป. เพื่อให้นักเรียนในหมู่บ้าน อพป. ได้มีโอกาสสมัครสอบคัดเลือกอย่างทั่วถึง

5.2 ด้านปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ

5.2.1 คณะกรรมการและบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม มีจำนวนมากและผลัดเปลี่ยนกันมาหลายชุด บทบาทการทำงานโดยเฉพาะกรรมการดำเนินงานของแต่ละคนไม่ชัดเจน บางคนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ การทำงานจึงไม่ค่อยเต็มใจและไม่มีประสิทธิภาพ ควรมีการขอความช่วยเหลือจากภาคเอกชนบ้าง เพราะงบประมาณหรือทุนในการดำเนินงานยังไม่เพียงพอ และควรให้นิสิตในโครงการได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการด้วย

5.2.2 ควรทบทวนเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน ซึ่งมีเป็นส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน อพป. การตั้งเกณฑ์คัดเลือกสูงเกินไป อาจตัดโอกาสเด็กที่อยู่ในพื้นที่เหล่านั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน อพป. ย้ายเข้ามาใช้สิทธิ์สอบคัดเลือกแทน และเมื่อเลือกนักเรียนที่มีฐานะยากจนเข้ามาเรียนควรจัดหาทุนช่วยเหลือนิสิตในโครงการด้วย เพื่อมิให้เดือดร้อนมากนัก

5.2.3 ไม่ควรจำกัดให้นิสิตโครงการเพชรในตมเรียนเฉพาะวิชาเอกการประถมศึกษาเท่านั้น เพราะเมื่อบัณฑิตในโครงการได้รับการบรรจุในโรงเรียนขยายโอกาสจะทำให้เป็นอุปสรรคในการสอน ถ้าจำเป็นต้องให้เรียนเฉพาะวิชาเอกการประถมศึกษา ควรประกาศให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกกับทราบก่อนด้วย

5.2.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้มีความหลากหลายและดำเนินการต่อเนื่อง ควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าตลอด 1 ปี รวมทั้งวางแผนระยะยาวครบ 4 ปี ไปด้วย เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อน ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บัณฑิตของโครงการสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ควรมีการประเมินผลหรือพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัด ผลที่ได้รับคุ้มกับงบประมาณที่ต้องจ่ายไปหรือไม่ สอดคล้องกับหลักการวัตถุประสงค์รวมทั้งความต้องการความสนใจของนิสิตมากน้อยเพียงไร ตัวอย่างกิจกรรมเสริมพิเศษเพื่อจัดให้หลากหลายออกไป เช่น การจัดฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การผลิตสื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

5.2.5 หอพักนิสิตโครงการเพชรในตม ค่อนข้างแออัด โดยเฉพาะในส่วนที่พักของนิสิตหญิง ซึ่งมีจำนวนมากควรมีการจัดการที่ดีขึ้น ควรทบทวนระบบการดำเนินงานดูแลความเป็นอยู่ กฎระเบียบต่าง ๆ ให้ได้ผลมีประสิทธิภาพ ควรอบรมปลูกฝังนิสิตในหอพักให้เห็นความสำคัญยึดมั่นในอุดมการณ์ของโครงการเพชรในตมมีความอดทนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีในการอาศัยอยู่ร่วมกัน

5.3 ด้านการผลิต โครงการเพชรในตมควรมีจุดประสงค์และแนวทางที่ชัดเจนในการให้บัณฑิตในโครงการไปทำงานพัฒนาหมู่บ้านอพป.หรือไปช่วยเหลือพัฒนาชนบท ควรแต่งตั้งให้บัณฑิตทำหน้าที่เป็นกรรมการประสานงานจะเหมาะสมมากกว่าเป็นกรรมการที่ปรึกษา ซึ่ง

จะช่วยให้ปฏิบัติงานพัฒนาหมู่บ้านได้มากขึ้น ควรบรรจุบัณฑิตในโครงการให้ได้ทำงานในหมู่บ้านของตนเพื่อจะได้มีเวลาและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านได้ในหลายโอกาส

บัณฑิตโครงการเพชรในตมมีความต้องการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการอบรมเพิ่มเติม รวมทั้งต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ต้องการให้มีการจัดสัมมนาบัณฑิตและนิสิตโครงการเพชรในตม อยากให้มีการออกเอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ และแจ้งข่าวสารข้อมูลความเคลื่อนไหวของโครงการให้บัณฑิตได้ทราบบ้าง

เกียรติ วิจิตรและคณะ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตโครงการเพชรในตมที่จัดในปี พ.ศ.2530 – 2533 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมมาก ด้านจริยธรรม ด้านพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมายชาวบ้าน ด้านความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ส่วนความคิดเห็นในกิจกรรม 2 ด้านที่ยังมิได้จัด ได้แก่ ด้านสาธารณสุขพื้นฐาน นิสิตเสนอให้จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฐมพยาบาล และเรื่องการสาธารณสุขพื้นฐานมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสามัญประจำบ้าน พาไปศึกษาดูงานด้านสาธารณสุขและออกไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ชนบท ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการและการตลาด นิสิตเสนอให้จัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการและการตลาดมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือพาไปศึกษาดูงาน จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน เรื่องสหกรณ์การเกษตร และจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดกิจกรรมให้นิสิตมีร้านขายของในหอพักตามลำดับ

2. การศึกษาความต้องการของนิสิตโครงการเพชรในตมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในหอพักนิสิตโครงการเพชรในตม

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นิสิตโครงการรุ่นที่ 2 – 5 ทั้งหมดที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันในหอพัก ในปีการศึกษา 2533 มีความต้องการโดยรวม คือ ให้ฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติหรือดำเนินการในเรื่องต่อไป โดยเรียงลำดับตามความต้องการมากที่สุดจนถึงต่ำสุดดังนี้

1) ฝ่ายวิชาการ

1. จัดหาหนังสือพิมพ์มาบริการแก่นิสิตทุกวันมากที่สุด
2. จัดหาหนังสือเรียนมาไว้ในห้องสมุดของหอพักให้มากขึ้น
3. จัดป้ายนิเทศวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ

ตามลำดับ

4. จัดให้มีการได้วาทิ

2) ฝ่ายพยาบาล

1. จัดหามาไว้ให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิตมากที่สุด
2. ให้ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

ดูแลและนำคนป่วยไปรับการรักษาพยาบาลที่ห้องพยาบาลและโรงพยาบาล

3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านสาธารณสุข

3) ฝ่ายพัสดุ

1. มีระบบป้องกันอัคคีภัยในหอพัก
2. จัดหาที่วางรองเท้าเพิ่มขึ้นให้เพียงพอและเหมาะสม
3. ตรวจสอบและซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
4. หาที่จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของหอพักให้เป็นระเบียบและ

สะดวกต่อการนำไปใช้

5. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งไว้ให้พร้อม

4) ฝ่ายสวัสดิการ

1. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบของหอพักให้เหมาะสม
 2. ประสานและร่วมมือกับฝ่ายพัฒนาในการทำงานความสะดวก
- หอพักให้อำนวยความสะดวกในเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ของนิสิตภายในหอพัก
3. ยกเลิกกฎระเบียบเรื่องการรับประทานอาหารในห้องรับแขก

5) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. รับผิดชอบการเขียนบอร์ดประกาศข่าวของหอพักให้เป็นระบบ
2. รับผิดชอบเกี่ยวกับการต้อนรับผู้มาเยือนหอพักให้ดียิ่งขึ้น
3. จัดทำกล่องรับฟังความคิดเห็นของนิสิตโครงการเพชรในตม
4. ประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโครงการเพชรในตม ทั้งภายในและ

และสวยงามมากที่สุด

ภายนอกมหาวิทยาลัย

6) ฝ่ายกีฬาและสันทนาการ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหารูปแบบในการฝึกกายบริหารให้
- ต่างจากเดิม
2. จัดหาสถานที่ให้เล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ
- ปิงปอง
3. การเข้มงวดการวิ่งออกกำลังกายตอนเช้าอย่างสม่ำเสมอ

7) ฝ่ายพัฒนาและหาทุน

1. จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญรอบบริเวณรอบหอพัก ดูแลรดน้ำต้นไม้ของหอพักอย่างสม่ำเสมอ

2. พัฒนาด้านจิตใจหรือคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวัตถุ

3. จัดให้มีกิจกรรมค่ายวันเด็กทุกปี

8) ฝ่ายศิลป์

1. จัดทำมุมศิลปะมากที่สุด

2. การตกแต่งห้อง ตกแต่งสวนรอบบริเวณหอพัก

3. จัดทำสื่อกีฬาเพชรในตม

9) **ผลสรุป** ลำดับน้ำหนักรวมความต้องการของนิสิตจากการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในหอพักเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายพัฒนาและหาทุน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายพยาบาล ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกีฬาและนันทนาการ และฝ่ายสวัสดิการ

(12.2) งานวิจัยการติดตามผล

สำนักงาน ก.ค. (2535 : บทสรุป) ศึกษาเรื่องการติดตามผลโครงการเพชรในตม และโครงการคุรุทายาทของสำนักงานข้าราชการครู ดังรายละเอียด

1. ข้าราชการครูเพชรในตมและโครงการคุรุทายาทในภาคเหนือ ที่ศูนย์การศึกษาชนบทนอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 24-27 ธันวาคม 2535

2. ข้าราชการครูเพชรในตมและโครงการคุรุทายาทในภาคใต้ ณ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ 2-5 กันยายน 2536

3. ข้าราชการครูเพชรในตมและโครงการคุรุทายาทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมหนองคายแกรนด์ จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ 1-4 พฤษภาคม 2538

รายงานการวิจัย (2548 : I - V) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการเพชรในตม ในช่วงปีการศึกษา 2542-2547 (รุ่นที่ 11-19) พบว่า จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตม จำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตโครงการเพชรในตม บัณฑิตโครงการเพชรในตม ผู้ปกครองนิสิต / ผู้ปกครองบัณฑิตโครงการเพชรในตม อาจารย์ที่ปรึกษา / อาจารย์ผู้สอน ผู้บังคับบัญชา / ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนครูของครูเพชรในตมและผู้ทรงคุณวุฒิ / คณะที่ปรึกษาโครงการเพชรในตม / คณะกรรมการอำนวยการโครงการเพชรในตม / คณะกรรมการดำเนินการ

โครงการเพชรในตมฝ่ายต่าง ๆ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 623 คน โดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลสรุปได้ดังนี้

(1.) ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการเพชรในตม

การประเมินประสิทธิผลของโครงการเพชรในตม คุณภาพของนิสิตและบัณฑิต
โครงการเพชรในตม

1. คุณภาพของนิสิตโครงการเพชรในตม

นิสิตโครงการเพชรในตมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีความสามารถตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับดี และนิสิตโครงการเพชรในตมมีคุณภาพด้านคุณสมบัตินิสิต / คุณลักษณะของนิสิตโครงการเพชรในตม โดยมีความเอาใจใส่รับผิดชอบในการทำงานและขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ มีวินัย มีความประพฤติเรียบร้อย มีเหตุผลสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีมารยาท มีการแต่งกายและบุคลิกลักษณะ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพของบัณฑิตโครงการเพชรในตม ผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวของบัณฑิตเอง
ผู้ปกครองบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

บัณฑิตโครงการเพชรในตมมีคุณภาพด้านคุณสมบัตินิสิต / คุณลักษณะ ในเรื่องความเอาใจใส่รับผิดชอบในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ปฏิบัติตามระเบียบ มีวินัย มีความประพฤติเรียบร้อย มีเหตุผลสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีมารยาท มีการแต่งกายและบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครู โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และได้รับรู้จากการศึกษาอย่างเพียงพอสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานสอนและงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน นอกจากนี้บัณฑิตโครงการเพชรในตมยังมีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับสูง และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานวิชาชีพครู สามารถผลิตผลงานทางวิชาการประเภทเอกสารที่ใช้ประกอบการสอนได้ มีการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการด้านการฝึกอบรม การไปศึกษาดูงาน มีการประชุมทางวิชาการ และหาความรู้ / ประสพการณ์ใหม่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และบัณฑิตโครงการเพชรในตมยังมีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ ทั้งด้านการใช้งาน สร้างสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และการซ่อม นอกจากนั้นบางคนยังมีความสามารถพิเศษด้านศิลปะการแสดง / นาฏศิลป์ การพูด / กล่าวสุนทรพจน์ / พิธีกร ผู้นำกิจกรรม การผลิตสื่อ กีฬา ดนตรี และอื่น ๆ

(2.) การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงานโครงการเพชรในตม

การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงานโครงการเพชรในตม ได้ประเมินในเรื่อง การบริหารจัดการโครงการ การคัดเลือกบุคคล การจัดการเรียนการสอน และปัญหาการดำเนินงานโครงการ พบว่า

1. การบริหารจัดการโครงการเพชรในตมนั้นมีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง แต่ยังมีบางเรื่องที่ต้องปรับปรุง เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการยังไม่ทั่วถึง บางโรงเรียนในชนบทไม่ทราบวันเวลาในการสอบคัดเลือก

2. การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ามาศึกษาในโครงการเพชรในตมโดยรวมแล้วมีความเหมาะสม แต่ยังมีสิ่งที่ต้องปรับปรุง เช่น การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครว่ามีความถูกต้องและมีสิทธิ์ในการสมัครหรือไม่ และการดำเนินการสอบคัดเลือกควรมีความรวดเร็ว

3. การจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตโครงการเพชรในตมสามารถจัดได้อย่างเหมาะสม และมีความเพียงพอในด้านเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต ยกเว้นการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานพัสดุ อาคารสถานที่ ฯลฯ ควรมีการสอนเพิ่มเติมหรือเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนในโรงเรียน

4. ปัญหาการดำเนินงานโครงการเพชรในตมยังมีปัญหาในหลายเรื่อง เช่น การบริหารจัดการโครงการที่พบว่า การปรับเปลี่ยนผู้บริหารแต่ละสมัยทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง การแก้ปัญหา การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับปัญหาที่มี การดำเนินงานโครงการและการประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึงยังพื้นที่ห่างไกล ฯลฯ ด้านการคัดเลือกบุคคลพบว่า มีปัญหาในเรื่องของการรับนิสิตเข้าศึกษาในแต่ละปียังไม่เพียงพอกับความต้องการ นิสิตบางคนไม่เหมาะสมที่จะได้รับทุน เกณฑ์การคัดเลือกเน้นผลการเรียนเป็นสำคัญ มีนิสิตบางคนที่ทำตนไม่เหมาะสมกับการเป็นครู ไม่ปฏิบัติตามกฎของโครงการ ฯลฯ ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า มีปัญหาในเรื่องสาขาวิชาที่เปิดให้เรียนเพียงสาขาวิชาการประถมศึกษาเท่านั้น ซึ่งเรียนทุกอย่างไม่มีจุดเน้นสำคัญ วิชาที่เรียนที่จัดให้เรียนมีน้อยเกินไป ไม่มีวิชาเอกเฉพาะให้เรียน การสอนบางวิชาไม่เจาะลึกเท่าที่ควร การฝึกประสบการณ์สอนแต่ละวิชามีน้อย มีอาจารย์ที่สอนน้อยไป เวลาที่ใช้ในการศึกษาแต่ละกลุ่มสาระมีน้อย บางวิชานันทฤษฎีมากเกินไป และไม่ค่อยมีวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น ธุรการ การเงิน พัสดุ สาขาที่เปิดเรียนไม่ครอบคลุมตามความต้องการ ฯลฯ

(3.) รูปแบบในการดำเนินโครงการเพชรในตมที่เหมาะสม

ในการศึกษารูปแบบการดำเนินโครงการเพชรในตม คณะผู้ประเมินได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนิสิตโครงการเพชรในตม บัณฑิตโครงการเพชรในตม อาจารย์ที่ปรึกษา / อาจารย์ผู้สอน นิสิตโครงการเพชรในตม และผู้บริหารโครงการเพชรในตม โดยศึกษารูปแบบการดำเนินโครงการใน 3 ด้าน และนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินโครงการเพชรในตมที่เหมาะสม ดังนี้

(3.1) รูปแบบการบริหารจัดการโครงการ

(3.1.1) นโยบายและการวางแผนโครงการ

มีแผนและโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบชัดเจน และตรวจสอบได้ และมีหน่วยงานและบุคลากรที่ทำหน้าที่ประจำบริหารงานโครงการนี้โดยตรง

(3.1.2) การบริหารโครงการ

มีรูปแบบการบริหารจัดการโครงการในแนวราบเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น และมีระบบการจัดสรรงบประมาณและการเบิกจ่ายที่ครบถ้วนชัดเจน และรวดเร็ว

(3.1.3) การประชาสัมพันธ์

มีการประชาสัมพันธ์โครงการไปถึงโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ (หมู่บ้าน อพป.) ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา

(3.2) การคัดเลือกบุคคล

(3.2.1) กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครตามเกณฑ์ นโยบายและเป้าหมายของโครงการ

(3.2.2) วิธีดำเนินการคัดเลือก

มีคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกที่ได้รับการแต่งตั้ง และมีการสอบข้อเขียนทั้งทางวิชาการ ความสามารถเฉพาะด้าน และคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมในการเป็นครู และการสอบสัมภาษณ์

(3.3) การจัดการเรียนการสอน

(3.3.1) หลักสูตร

ปรับหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้นิสิตโครงการได้เลือกเรียนตามวิชาเอกที่หลากหลาย

(3.3.2) การจัดการเรียนการสอน

(3.3.2.1) จัดรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนเฉพาะให้เรียนในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกเดียวกันทั้งกลุ่ม และเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการเป็นครูในหลักสูตรการศึกษาศาสนาขั้นพื้นฐานและมีกิจกรรมเสริมร่วมกัน

(3.3.2.2) จัดรูปแบบการเรียนการสอนกระจายผู้เรียนตามสาขาวิชาเอกที่เลือกศึกษา และมีกิจกรรมเสริมร่วมกัน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้และตามผลการประเมินจากงานวิจัยด้วย

4.1.7.3 วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา

(1) **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(2) **วัตถุประสงค์** เพื่อ ผลิตบุคลากร ให้มีความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สามารถออกแบบ ผลิต และใช้สื่อการศึกษา ตลอดจนให้บริการในด้านสื่อสารการศึกษา

(3) **หลักสูตร** เป็นหลักสูตร 4 ปี (ในปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไปจะ เปลี่ยนเป็นหลักสูตร 5 ปี) จำนวนนิสิตปัจจุบันมีทั้งหมดรวมสี่ชั้นปีเท่ากับ 141 คน

ปัจจุบันเป็นวิชาเอกที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการ สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า 2,000-3,000 คน ซึ่งก็เป็นอีกแรงจูงใจ หนึ่งที่ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ด้วย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงศ์, สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์ (2524 : 70) กล่าวว่า เรื่องเพศเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต โดยเริ่มต้นแต่วัยทารก และมี พัฒนาการเป็นไปตามขั้นตอนในแต่ละวัย การศึกษาเรื่องเพศจะทำให้เข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ได้

แคสเนอร์ และ อุลล์แมน (ศักดิ์ชัย นิธิภูทิว. 2531 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Krasner and Ullman. 1974) กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น ในด้านการปฏิบัติงาน แม้ว่าในปัจจุบันความ แตกต่างในแง่ความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดน้อยลงทุกที แต่ความแตกต่าง ระหว่างเพศก็ยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะตั้งแต่เกิดผู้หญิงกับ ผู้ชายต่างก็มีโลกทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้บทบาท ความคาดหวังทางสังคม ค่านิยม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกอบรมสั่งสอน อันมี ผลไปถึงบทบาททางสังคม งานอดิเรก การกีฬา การพักผ่อน และความคาดหวังในอาชีพ

เคอร์เคนดอลล์ (สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. 2531 : 3 ;

Kirkendall. 1965. Sex in the Adolescents year. p. 8) ได้อธิบายความหมาย และขอบเขตใน เรื่องเพศไว้ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะ ประสบความสำเร็จ และสามารถทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้ เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจไว้

2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้น หรือเข้าใจที่ตรงพล้อย่างยิ่งที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประกอบกรต่างๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น

3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท ภาระทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายหรือเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

4. เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกาย และจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้ง และถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทที่สำคัญ ที่เห็นได้ในชีวิตรัก และการครองเรือน

5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถคลบคลานให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงชีวิตหนึ่งไปสู่อีกช่วงชีวิตหนึ่ง โดยกระบวนการทางการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้ จะช่วยให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่สามารถถ่ายทอดไปทางลูกได้

ชมนูช บุญสิทธิ์ (2541 : 29) กล่าวว่า เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น สภาพทางสรีระ การถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ การปฏิบัติที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ทำให้ตัวแปรเพศมีอิทธิพลต่อลักษณะการแสดงออก ศักยภาพ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงาน

เวบสเตอร์ (Webster's Distionary. 1994. Webster's Encyclopedia Unabridged Dictionary of English Language. p. 1307) กล่าวว่า เพศ หมายถึง

1. การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์แบ่งออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
2. ลักษณะโครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดา โดยการแยกและการรวมกันทางโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชายหรือเป็นหญิง
3. ขอบเขตระหว่างพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยเฉพาะกับชายหรือหญิงเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน
4. สัญชาตญาณทางเพศ และการแสดงออกของสัญชาตญาณนั้น อาจออกมาในรูปแบบของการมีเพศสัมพันธ์

อารี พันธุ์ณี (2544 : 33) กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่างๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่าง เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดและความสนใจแตกต่างกัน ดังนั้น เพศ น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่ทำให้ทัศนคติและจิตวิทยาการศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกันได้

5. 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เนอร์มี (พระมหาพิศย์ บุญเสริม. 2548 :19 ; อ้างอิงจาก Nummi. 1991) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

เนอร์มี (พระมหาพิศย์ บุญเสริม. 2548 :19 ; อ้างอิงจาก Nummi. 1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

เนอร์มี (พระมหาพิศย์ บุญเสริม 2548 :19 ; อ้างอิงจาก Nummi. 1991) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

5.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520:105-107) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มนักเรียนอายุประมาณ 13-15 ปี เพศหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย ส่วนในระดับอายุ 17-19 ปี เพศชายและเพศหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมเท่าเทียมกัน และในระดับอายุ 19-21 ปี เพศชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าเพศหญิง

เมธี โพธิ์พัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชาย

และนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราภรณ์ สุทธิสนานท์ (2529 : 81) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิง ให้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเพศที่ต่างกันทำให้บุคคลมีความไม่ตั้งใจ ความไม่สนใจ และความไม่จดจ่อแน่วแน่ในบางประการที่แตกต่างกัน เช่น ด้านความไม่ตั้งใจเรียน ด้านความไม่รับผิดชอบ ด้านการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่สนใจในการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้น เพศ น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่ทำให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกันได้

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 1 – 23) กล่าวว่า ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาประสบในระหว่างศึกษามีหลายประการ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า หาข้อมูลต่างๆจากการสังเกต ชักถาม จดจำ สำนวนปฏิบัติจริงจากการอ่าน การเรียนในระดับนี้จึงยากกว่าระดับมัธยมศึกษา และยิ่งความใกล้ชิดกับอาจารย์ยิ่งน้อยลงยิ่งทำให้ปัญหาต่างๆต้องปฏิบัติด้วยตนเอง

โฟรดี และคนอื่น ๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170 ; อ้างอิงจาก Frodi and others. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อม ๆ กับอายุ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ระดับชั้นปีที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อบุคลิกภาพ ปัญหาการเรียน การสนใจเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียน

6.2 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

6.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โจนส์ (พระมหาพะเด็ค รุ่มเหิงพันธ์. 2548 : 14 ; อ้างอิงจาก Jones. 1970) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มี

ความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สภาการพยาบาลไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆเป็นแบบสุ่มปัญหา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน เช่น ด้านความไม่รับผิดชอบ ด้านความไม่เชื่อมั่นในตนเอง ด้านการไม่เผชิญปัญหาในการเรียนด้านส่วนตัวและด้านสังคม โดยเฉพาะเมื่อบุคคลอายุน้อยจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ชั้นปีที่ศึกษาน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่ทำให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกันได้

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 สำหรับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม และระยะที่ 2 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม ดังนี้

ระยะที่ 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 340 คน เป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 120 คน วิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 120 คน และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 100 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และ วิชาเอก

วิชาเอก	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		รวม (คน)
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
การแนะแนว	11	34	6	34	6	13	4	12	120
การประถมศึกษา	3	27	6	24	11	19	7	23	120
เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา	4	26	10	29	3	11	3	14	100
รวม	18	87	22	87	20	43	14	49	340

ระยะที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเอกการแนะแนว ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 40 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อวัดและประเมินความฉลาดทางอารมณ์และ

จริยธรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามจริยธรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ชุดที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อวัดและประเมินความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามจริยธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1.1 เพศ () ชาย () หญิง

1.2 ชั้นปีที่ศึกษา () ปีที่ 1

() ปีที่ 2

() ปีที่ 3

() ปีที่ 4

1.3 วิชาเอก () การแนะแนว

() การประถมศึกษา

() เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต)

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต) โดยลักษณะของแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ได้แก่ ไม่จริง จริงบางครั้ง ก่อนข้างจริง จริงมาก

ตัวอย่าง แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต)

คำแนะนำ แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคไม่ตรงกับที่นิสิตเป็นอยู่ ขอให้นิสิตเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนิสิตให้มากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ เพื่อนิสิตจะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป

คำชี้แจง เมื่อนิสิตอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับตัวนิสิตมากที่สุด

ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตเลย
จริงบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตบ้างบางครั้ง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตค่อนข้างมาก
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนิสิตมาก

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก
0	ฉันไม่รู้ว่าคุณเก่งเรื่องใด				
00	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				

เกณฑ์การให้คะแนนกลุ่มที่ 1 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

1	4	6	7	10	12	14	15	17	20	22	23	25	28
31	32	34	36	38	39	41	42	43	44	46	48	49	50

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้	1	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	4	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนกลุ่มที่ 2 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

2	3	5	8	9	11	13	16	18	19	21	24
26	27	29	30	33	35	37	40	45	47	51	52

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	2	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

ให้คะแนนเป็นช่วง 1 – 4 ตัวแปรที่วัด ความฉลาดทางอารมณ์รวม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ (1) ดี (2) เก่ง (3) สุข

ตอนที่ 3 แบบสอบถามจริยธรรม ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ก. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามจริยธรรม ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและจริยธรรมสำหรับครู เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ
2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจริยธรรมตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 1 โดยเป็นแบบสอบถามที่เป็นสถานการณ์ แล้วสมมติให้นิสิตเป็นบุคคลในสถานการณ์ แล้วพิจารณาว่าถ้านิสิตอยู่ในสถานการณ์นั้น นิสิตจะกระทำหรือไม่กระทำเพราะเหตุใด โดยมีข้อความให้เลือก 6 ข้อ ตามทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถามจริยธรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับตัวนิสิตหรือคนใกล้ชิดกับ

นิสิต ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 6 ตัวเลือก **จงเลือกเพียง 1 ตัวเลือก**

ที่คิดว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของนิสิตมากที่สุด

(0) ในการสอบปลายภาค สมหญิงและสมศรีเป็นเพื่อนรักกัน ในเวลาทำรายงานจะอยู่กลุ่มเดียวกันหมดเสมอ ดังนั้น เวลาสอบจึงนั่งใกล้กัน เพื่อว่าใครทำข้อสอบไม่ได้ อีกคนก็จะได้ช่วยกันบอกคำตอบที่ถูกต้องได้ แต่ปรากฏว่าอาจารย์ที่สอนและคุมสอบคืออาจารย์เฉลาซึ่งเป็นคนเจ้าระเบียบและคาตโทษไว้ง่วงหน้าว่า ถ้าใครแอบลอกคำตอบกันจะถูกปรับตกโดยไม่ข้อ

ได้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น บังเอิญในขณะที่อาจารย์เผลอกำลังคุมสอบอยู่ มีเหตุจำเป็นที่หัวหน้าของท่านขอให้ไปพบด่วนที่หน้าห้องตรงระเบียบ สมหญิงไม่สบายเป็นไข้หวัดเมื่อคืนนี้ จึงอ่านหนังสือได้น้อย วันนี้จึงทำข้อสอบไม่ค่อยได้ พออาจารย์เผลาเผลอสมหญิงจึงถามสมศรี **ถ้าท่านเป็นสมศรีท่านจะทำอย่างไร**

- ก. บอกคำตอบสมหญิงเพราะเพื่อนที่ดีต้องช่วยกัน (ขั้นที่ 4 = 4 คะแนน)
- ข. บอกคำตอบสมหญิงเพราะใคร ๆ ก็ต้องทำเช่นนี้ถ้ามีโอกาส (ขั้นที่ 3 = 3 คะแนน)
- ค. บอกคำตอบสมหญิงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เพื่อนรักเรามากยิ่งขึ้น (ขั้นที่ 2 = 2

คะแนน)

- ง. ไม่บอกคำตอบสมหญิงเพราะตั้งใจไว้ว่าจะเป็นคนดีซึ่งต้องซื่อสัตย์ (ขั้นที่ 5 = 5

คะแนน)

- จ. ไม่กล้าบอกคำตอบสมหญิงเพราะอาจารย์อาจจะกลับมาเห็นและถูกปรับตกได้ (ขั้นที่ 1 = 1 คะแนน)

- ฉ. ไม่บอกคำตอบสมหญิงเพราะเป็นการฝึกให้สมหญิงเป็นคนซื่อสัตย์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในสังคม (ขั้นที่ 6 = 6 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 1 (ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ)	ให้	1	คะแนน
ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 2 (ขั้นแสวงหารางวัล)	ให้	2	คะแนน
ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 3 (ขั้นทำตามกลุ่ม)	ให้	3	คะแนน
ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 4 (ขั้นทำตามหน้าที่)	ให้	4	คะแนน
ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 5 (ขั้นทำตามสัญญา)	ให้	5	คะแนน
ข้อที่ตอบตรงกับขั้นที่ 6 (ขั้นทำตามอุดมคติสากล)	ให้	6	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยแปลความหมายตามทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก ดังนี้

ผู้ที่มีคะแนนระหว่าง 1-2 หมายถึง มีพัฒนาการจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ

ผู้ที่มีคะแนนระหว่าง 3-4 หมายถึง มีพัฒนาการจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรือกำลัง

พัฒนา

ผู้ที่มีคะแนนระหว่าง 5-6 หมายถึง มีพัฒนาการจริยธรรมอยู่ในระดับสูง

- ข. ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของแบบสอบถามจริยธรรม ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจริยธรรมที่สร้างขึ้น จำนวน 14 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ

ศาสตราจารย์ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบข้อความที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจริยธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน หลังจากนั้นนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ทั้ง 14 ข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 2.01-8.02

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจริยธรรมที่วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .863 ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ชุดที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

ชุดที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ไป

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ศาสตราจารย์ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบความสอดคล้องของหัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีดำเนินการ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของความฉลาดทางอารมณ์และกิจกรรมกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อปรับปรุงหัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อใช้ในการวิจัยกับกลุ่มทดลองต่อไป

ผู้วิจัย ดำเนินการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 5 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์

สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

ชุดที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ไป

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ศาสตราจารย์ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบความสอดคล้องของหัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีดำเนินการ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของจริยธรรมและกิจกรรมกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อปรับปรุงหัวข้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อใช้ในการวิจัยกับกลุ่มทดลองต่อไป

ผู้วิจัย ดำเนินการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 6 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 : ระยะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 135 คน โดยให้ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรม ระหว่างวันที่ 23-27 มกราคม 2548 ซึ่งได้กลับคืนมาครบทุกฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์เพียง 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.89 ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 120 คน โดยขอความร่วมมือจากผู้ช่วยอาจารย์ประจำหอพักนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมกับนิสิตโครงการเพชรในตมทุกชั้นปี ที่ห้องโถงชั้นล่างของหอพักเพชรในตมด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่

วันที่ 28 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 และได้คืนมาครบทุกฉบับ หลังจาก
นั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่
สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทั้ง 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความ
ฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 141
คน โดยให้ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรม ระหว่างวันที่ 6-
10 กุมภาพันธ์ 2548 ซึ่งได้กลับคืนมา 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.56 หลังจากนั้นผู้วิจัย
คัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์
ปรากฏว่าสมบูรณ์เพียง 100 ฉบับ ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และ
แบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

**ระยะที่ 2 : ระยะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

**ระยะที่ 2.1 : ระยะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยมีแบบแผนการทดลองแบบ

Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest

Design			
กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	$T_1 E$	X	$T_2 E$
RC	$T_1 C$	~	$T_2 C$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

R	หมายถึง	การสุ่มตัวอย่าง
RE	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ได้จากการสุ่ม
RC	หมายถึง	กลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่ม
$T_1 E$	หมายถึง	ทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มทดลอง
$T_1 C$	หมายถึง	ทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มควบคุม
X	หมายถึง	การได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์/จริยธรรม โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

~	หมายถึง	การไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์/ จริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
T ₂ E	หมายถึง	ทดสอบหลังทดลองของกลุ่มทดลอง
T ₂ C	หมายถึง	ทดสอบหลังทดลองของกลุ่มควบคุม

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ตามแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง ตามโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 21 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2548

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่กลุ่มทดลองตอบแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ระยะที่ 2.2 : ระยะพัฒนาจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยมีแบบแผนการทดลองแบบ

Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เช่นเดียวกันกับระยะที่ 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ตามแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ดังแสดงไว้แล้วในตาราง 3) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามจริยธรรม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง ตามโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 6 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม 2548 ถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2548 และระหว่างวันที่ 17 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2549

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามจริยธรรม อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่กลุ่มทดลองตอบแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนว กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนว กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศโดยใช้ t-test

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต

วิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่าง

นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา t- Distribution
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ และจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้ t - test

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ตอนที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม(Group Dynamics) โดยใช้ t – test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

ตัวแปร		จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ			
ชาย		74	21.76
หญิง		266	78.24
รวม		340	100.00
2.ชั้นปีที่ศึกษา			
ชั้นปีที่ 1		105	30.88
ชั้นปีที่ 2		109	32.06
ชั้นปีที่ 3		63	18.53
ชั้นปีที่ 4		63	18.53
รวม		340	100.00
3. วิชาเอก			
การแนะแนว		120	35.29
การประถมศึกษา		120	35.29
เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา		100	29.42
รวม		340	100.00

จากตาราง 4 พบว่า นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีร้อยละ 78.24 รองลงมาเป็นเพศชาย มีร้อยละ 21.76

จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า มีนิสิตชั้นปีที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 32.06 รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 30.88 รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 มีจำนวนเท่า ๆ กันคือ ร้อยละ 18.53

จำแนกตามวิชาเอก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนวและนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 35.29 รองลงมาเป็นนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา คือร้อยละ 29.42

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยภาพรวมและจำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังแสดงในตาราง 5 - 8 ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม โดยภาพรวมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ก. ความฉลาดทางอารมณ์ (138-170)	163.18	3.49	เหมาะสม
1. ด้านดี (48-58)	58.88	2.42	ไม่เหมาะสม(มากเกินไป)
1.1 ควบคุมตนเอง (14-18)	18.90	2.26	ไม่เหมาะสม(มากเกินไป)
1.2 เห็นใจผู้อื่น (15-21)	19.35	2.30	เหมาะสม
1.3 รับผิดชอบ (17-23)	20.62	2.35	เหมาะสม
2. ด้านเก่ง(45-59)	54.29	2.69	เหมาะสม
2.1 มีแรงจูงใจ (15-21)	18.55	2.79	เหมาะสม
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา(14-20)	17.55	2.63	เหมาะสม
2.3 สัมพันธภาพ (15-21)	18.19	2.53	เหมาะสม
3. ด้านสุข (42-56)	50.00	4.38	เหมาะสม
3.1 ภูมิใจตนเอง (9-13)	11.85	2.15	เหมาะสม
3.2 พอใจชีวิต (16-22)	19.33	2.89	เหมาะสม
3.3 สุขสงบทางใจ (15-21)	18.82	3.07	เหมาะสม
ข. จริยธรรม	4.30	2.20	ชั้นที่ 4: ระดับกลาง/กำลังพัฒนา(ทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ)

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม เหมาะสม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป แต่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขเหมาะสม

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมีการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป สำหรับรายด้านอื่น ๆ พบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์ในองค์ประกอบย่อย

กราฟความฉลาดทางอารมณ์(อายุ 18-25 ปี)		0	5	10	15	20	25	คะแนนเฉลี่ย
1.1 ควบคุมตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ = 14-18						X	15.5
1.2 เห็นใจผู้อื่น	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21						X	18.1
1.3 รับผิดชอบ	ช่วงคะแนนปกติ = 17-23						X	19.6
2.1 มีแรงจูงใจ	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21						X	18
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ช่วงคะแนน = 14-20					X		16.8
2.3 สัมพันธภาพ	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21						X	17.5
3.1 ภูมิใจตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ = 9-13				X			11.4
3.2 พอใจชีวิต	ช่วงคะแนนปกติ = 16-22						X	19
3.3 สุขสงบทางใจ	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21						X	18.1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพประกอบที่ 1

แทน ช่วงคะแนนปกติ
X แทน คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาจริยธรรม พบว่า นิสิตมีจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ขั้นที่ 4 ซึ่งหมายถึง นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีจริยธรรมอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และ
จริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปร
เพศ

ตัวแปร	นิสิตชาย(74 คน)			นิสิตหญิง(266 คน)		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล
ก. ความฉลาดทางอารมณ์ (138-170)	161.52	3.60	เหมาะสม	164.17	3.51	เหมาะสม
1. ด้านดี (48-58)	58.00	2.53	เหมาะสม	59.17	2.38	ไม่ เหมาะสม
1.1 ควบคุมตนเอง (14- 18)	18.79	2.19	ไม่ เหมาะสม	18.93	2.28	ไม่ เหมาะสม
1.2 เห็นใจผู้อื่น (15-21)	18.91	2.39	เหมาะสม	19.52	2.26	เหมาะสม
1.3 รับผิดชอบ (17-23)	20.29	2.68	เหมาะสม	20.72	2.25	เหมาะสม
2. ด้านเก่ง (45-59)	53.69	.26	เหมาะสม	54.93	2.74	เหมาะสม
2.1 มีแรงจูงใจ (15-21)	18.88	2.88	เหมาะสม	18.65	2.89	เหมาะสม
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา (14-20)	17.13	3.04	เหมาะสม	17.83	2.51	เหมาะสม
2.3 สัมพันธภาพ (15-21)	17.69	3.01	เหมาะสม	18.45	2.76	เหมาะสม
3. ด้านสุข (42-56)	49.83	4.40	เหมาะสม	50.06	4.38	เหมาะสม
3.1 ภูมิใจตนเอง (9-13)	12.03	2.19	เหมาะสม	11.80	2.14	เหมาะสม
3.2 พอใจชีวิต (16-22)	19.33	3.20	เหมาะสม	19.33	2.81	เหมาะสม
3.3 สุขสงบทางใจ (15-21)	18.47	3.28	เหมาะสม	18.93	3.00	เหมาะสม
ข. จริยธรรม	4.16	2.04	ระดับที่ 4 : ระดับกลาง/ กำลัง พัฒนา	4.49	1.78	ระดับที่ 4 : ระดับกลาง/ กำลัง พัฒนา

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์นิสิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า นิสิตชายมีความฉลาดทาง
อารมณ์โดยรวมและรายด้านเหมาะสม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแทบทุกด้านยกเว้นความ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และ

จริยธรรม ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปร
ชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปร	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
EQ	166.76	3.44	มส	158.15	3.40	มส	162.76	3.45	มส	166.74	3.83	มส
1. ดี	59.89	2.46	มมส	57.43	2.13	มส	58.84	2.39	มมส	60.33	2.79	มมส
1.1	19.13	2.25	มมส	18.14	2.04	มมส	19.00	2.43	มมส	19.86	2.09	มมส
1.2	20.05	2.21	มส	19.00	2.07	มส	18.98	2.09	มส	19.60	2.98	มส
1.3	20.72	2.64	มส	20.29	1.69	มส	20.86	2.13	มส	20.86	3.02	มส
2. เก่ง	55.81	2.62	มส	52.42	2.44	มส	54.16	2.77	มส	54.93	3.04	มส
2.1	18.77	2.85	มส	17.91	2.43	มส	18.82	2.83	มส	19.07	3.19	มส
2.2	18.13	2.45	มส	16.79	2.75	มส	17.51	2.51	มส	17.86	2.62	มส
2.3	18.91	2.46	มส	17.71	1.94	มส	17.84	2.78	มส	18.00	3.12	มส
3. สุข	51.05	4.26	มส	48.31	4.42	มส	49.76	4.19	มส	51.49	4.76	มส
3.1	12.25	1.95	มส	11.13	2.06	มส	12.06	2.13	มส	12.23	2.48	มส
3.2	19.57	2.80	มส	18.98	2.79	มส	19.29	2.69	มส	19.58	3.53	มส
3.3	19.23	2.88	มส	18.19	2.96	มส	18.41	3.05	มส	19.67	3.45	มส
MQ	4.36	1.92	ขึ้น 4	4.19	1.96	ขึ้น 4	4.29	1.64	ขึ้น 4	4.39	1.62	ขึ้น 4

สัญลักษณ์ที่ใช้ในตาราง 7

EQ แทน ความฉลาดทางอารมณ์ (138-170)

1. ดี แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (48-58)

1.1 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง (14-18)

1.2 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น (15-21)

1.3 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับรับผิดชอบ (17-23)

2. เก่ง แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง (45-59)

2.1 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับมีแรงจูงใจ (15-21)

2.2 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา(14-20)

2.3 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ (15-21)

3.สุข แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข(42-56)

3.1 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง (9-13)

3.2 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับพอใจชีวิต (16-22)

3.3 แทน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ (15-21)

MQ แทน จริยธรรม

มส แทน มีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม

มมส แทน มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตทุกชั้นปีมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเหมาะสม แต่ นิสิตชั้นปีที่ 1,3 และ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ไม่เหมาะสม

นอกนั้นนิสิตทุกชั้นปี มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมแทบทุกด้าน ยกเว้นความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เกี่ยวกับการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม โดยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เกี่ยวกับการควบคุมตนเองมากเกินไปเล็กน้อย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 3 ภาพประกอบที่ 3 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

กราฟความฉลาดทางอารมณ์(อายุ 18-25 ปี)	0	5	10	15	20	25	คะแนนเฉลี่ย
1.1 ควบคุมตนเอง ช่วงคะแนนปกติ = 14-18					2314		15.5
1.2 เห็นใจผู้อื่น ช่วงคะแนนปกติ = 15-21					3 2 4 1		18.1
1.3 รับผิดชอบ ช่วงคะแนนปกติ = 17-23					2134		19.6
2.1 มีแรงจูงใจ ช่วงคะแนนปกติ = 15-21					2 1 3 4		18
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา ช่วงคะแนน ฯ = 14-20					2 3 4 1		16.8
2.3 สัมพันธภาพ ช่วงคะแนนปกติ = 15-21					2 3 4 1		17.5
3.1 ภูมิใจตนเอง ช่วงคะแนนปกติ = 9-13				2341			11.4
3.2 พพอใจชีวิต ช่วงคะแนนปกติ = 16-22					2 3 1 4		19
3.3 สุขสงบทางใจ ช่วงคะแนนปกติ = 15-21					2 3 1 4		18.1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพประกอบที่ 3

	แทน	ช่วงคะแนนปกติ
1	แทน	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 1
2	แทน	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 2
3	แทน	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 3
4	แทน	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 4

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตทุกชั้นปีมีจรรยาบรรณอยู่ในระดับที่ 3 ชั้นที่ 4 ซึ่งหมายถึง นิสิตทุกชั้นปี คณะศึกษาศาสตร์มีจรรยาบรรณอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์และ

จรรยาบรรณจำแนกตามตัวแปรวิชาเอกของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	การแนะแนว			การประถมศึกษา			เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
ก. ความฉลาดทางอารมณ์	163.29	3.39	มส	164.17	3.62	มส	161.13	3.44	มส
1. ด้านดี	58.69	2.24	มมส	59.41	2.57	มมส	58.17	2.42	มมส
1.1 ควบคุมตนเอง	18.84	2.21	มมส	18.97	2.27	มมส	18.87	2.35	มมส
1.2 เห็นใจผู้อื่น	19.35	1.95	มส	19.53	2.47	มส	19.03	2.49	มส
1.3 รับผิดชอบ	20.49	2.21	มส	20.92	2.55	มส	20.27	2.15	มส
2. ด้านเก่ง	54.44	2.65	มส	54.38	2.95	มส	53.90	2.21	มส
2.1 มีแรงจูงใจ	18.28	2.79	มส	18.91	2.88	มส	18.27	2.59	มส
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	17.67	2.64	มส	17.59	2.76	มส	17.29	2.38	มส

ตัวแปร	การแนะแนว			การประเมินศึกษา			เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
2.3 สัมพันธภาพ	18.49	2.42	มส	17.88	3.04	มส	18.35	1.25	มส
3. ด้านสุข	50.16	4.31	มส	50.38	4.41	มส	49.05	4.47	มส
3.1 ภูมิใจตนเอง	11.91	2.26	มส	11.93	2.15	มส	11.63	1.99	มส
3.2 พอใจชีวิต	19.32	2.71	มส	19.36	2.89	มส	19.29	3.23	มส
3.3 สุขสงบทางใจ	18.93	2.83	มส	19.10	3.08	มส	18.13	3.32	มส
ข. จริยธรรม	4.24	1.91	ขั้นที่ 4	4.41	1.54	ขั้นที่ 4	4.17	2.18	ขั้นที่ 4

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก พบว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวนิสิตวิชาเอกการประเมินศึกษา และนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมแทบทุกด้านยกเว้นความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม โดยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เกี่ยวกับการควบคุมตนเองมากเกินไปเล็กน้อย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 แสดงกราฟความฉลาดทางอารมณ์ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก

กราฟความฉลาดทางอารมณ์(อายุ 18-25 ปี)		0	5	10	15	20	25	คะแนนเฉลี่ย
1.1 ควบคุมตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ = 14-18	นทป						15.5
1.2 เห็นใจผู้อื่น	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21	ทนป						18.1
1.3 รับผิดชอบ	ช่วงคะแนนปกติ = 17-23	ทนป						19.6
2.1 มีแรงจูงใจ	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21	ทนป						18
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ช่วงคะแนน ฯ = 14-20	ทปน						16.8
2.3 สัมพันธภาพ	ช่วงคะแนนปกติ = 15-21	ปทน						17.5
3.1 ภูมิใจตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ = 9-13	ทนป						11.4

กราฟความฉลาดทางอารมณ์(อายุ 18-25 ปี)	0	5	10	15	20	25	คะแนนเฉลี่ย
3.2 พอใจชีวิต ช่วงคะแนนปกติ = 16-22	ทนป						19
3.3 สุขสงบทางใจ ช่วงคะแนนปกติ = 15-21	ทนป						18.1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพประกอบที่ 4

แทน ช่วงคะแนนปกติ

- น แทน คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกการแนะแนว
- ป แทน คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา
- ท แทน คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

เมื่อพิจารณาจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก พบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา มีจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 ขั้นที่ 4 ซึ่งหมายถึงนิสิตทุกวิชาเอก ของคณะศึกษาศาสตร์มีจริยธรรมอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้ t- test ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตโครงการเพชรในตม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ

ตัวแปร	นิสิตชาย(74 คน)		นิสิตหญิง(266 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ก. ความฉลาดทางอารมณ์	161.52	3.60	164.17	3.51	5.19**
1. ด้านดี	58.00	2.53	59.17	2.38	3.25**
1.1 ควบคุมตนเอง	18.79	2.19	18.93	2.28	.50
1.2 เห็นใจผู้อื่น	18.91	2.39	19.52	2.26	1.91*
1.3 รับผิดชอบ	20.29	2.68	20.72	2.25	1.23
2. ด้านเก่ง	53.69	.26	54.93	2.74	6.53**
2.1 มีแรงจูงใจ	18.88	2.88	18.65	2.89	.62
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	17.13	3.04	17.83	2.51	1.89*
2.3 สัมพันธภาพ	17.69	3.01	18.45	2.76	1.95*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปร	นิสิตชาย(74 คน)		นิสิตหญิง(266 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3. ด้านสุข	49.83	4.40	50.06	4.38	0.37
3.1 ภูมิใจตนเอง	12.03	2.19	11.80	2.14	.82
3.2 พอใจชีวิต	19.33	3.20	19.33	2.81	.00
3.3 สุขสงบทางใจ	18.47	3.28	18.93	3.00	1.10
ข. จริยธรรม	4.16	2.04	4.49	1.78	1.27

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและด้านเก่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านสุข

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านควบคุมตนเองและรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหาและด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านมีแรงจูงใจ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจริยธรรม พบว่า นิสิตชายและหญิง มีจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษาและวิชาเอก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 10-25

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ก. ความฉลาดทาง อารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	3	4,118.03	1,372.68	15.12**
	ภายในกลุ่ม	336	30,496.81	90.76	
	รวม	339	34,614.84		
1. ด้านดี	ระหว่างกลุ่ม	3	381.50	127.17	8.87**
	ภายในกลุ่ม	336	4,813.47	14.33	
	รวม	339	5,194.97		
1.1 ควบคุมตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	3	97.63	32.54	8.18**
	ภายในกลุ่ม	336	1,337.59	3.98	
	รวม	339	1,435.22		
1.2 เห็นใจผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	65.98	21.99	5.11**
	ภายในกลุ่ม	336	1,446.01	4.30	
	รวม	339	1,511.99		
1.3 รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	16.35	5.45	1.19
	ภายในกลุ่ม	336	1,540.81	4.59	
	รวม	339	1,557.16		
2. ด้านเก่ง	ระหว่างกลุ่ม	3	565.61	188.54	10.76**
	ภายในกลุ่ม	336	5,891.32	17.53	
	รวม	339	6,456.93		
2.1 มีแรงจูงใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	56.81	18.94	2.98*
	ภายในกลุ่ม	336	2,137.10	6.36	
	รวม	339	2,193.91		
2.2 ตัดสินใจและ แก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	3	90.09	30.03	5.43**
	ภายในกลุ่ม	336	1,859.72	5.53	
	รวม	339	1,949.81		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2.3 สัมพันธภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	79.49	26.48	5.20**
	ภายในกลุ่ม	336	1,712.44	5.09	
	รวม	339	1,791.93		
3. ด้านสุข	ระหว่างกลุ่ม	3	468.06	156.02	3.28*
	ภายในกลุ่ม	336	15,989.31	47.59	
	รวม	339	16,457.37		
3.1 ภูมิใจตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	3	71.44	23.81	6.51**
	ภายในกลุ่ม	336	1,229.60	3.66	
	รวม	339	1,301.04		
3.2 พอใจชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	19.58	6.53	.94
	ภายในกลุ่ม	336	2,342.75	6.97	
	รวม	339	2,362.33		
3.3 สุขสงบทางใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	91.75	30.58	4.03**
	ภายในกลุ่ม	336	2,549.38	7.59	
	รวม	339	2,641.13		
ข. จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	354.20	118.07	2.99*
	ภายในกลุ่ม	336	13,251.63	39.44	
	รวม	339	13,605.83		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์นิสิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษาพบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ .05 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเองและเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้าน ได้แก่ ด้านมีแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหาและด้านสัมพันธ์ภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้าน ภูมิใจตนเองและสุขสงบทางใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านพอใจชีวิต

เมื่อพิจารณาจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างในความฉลาดทางอารมณ์ด้านต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ และพบความแตกต่างในจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 11-25

ตาราง 11 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนิสิตจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 2	158.15	-	4.61	8.59*	8.61*
ชั้นปีที่ 3	162.76		-	3.98	4.00
ชั้นปีที่ 4	166.74			-	.02
ชั้นปีที่ 1	166.76				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 12 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีของ
นิสิตจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	57.43	-	1.41	2.46*	2.90*
ชั้นปีที่ 3	58.84		-	1.00	1.49
ชั้นปีที่ 1	59.89			-	.44
ชั้นปีที่ 4	60.33				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 13 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี
เกี่ยวกับควบคุมตนเองของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	18.14	-	0.86	0.99	1.72*
ชั้นปีที่ 3	19.00		-	0.13	0.86
ชั้นปีที่ 1	19.13			-	0.73
ชั้นปีที่ 4	19.86				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 14 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี
เกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 3	18.98	-	0.02	0.62	1.07*
ชั้นปีที่ 2	19.00		-	0.60	1.05*
ชั้นปีที่ 4	19.60			-	0.45
ชั้นปีที่ 1	20.05				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 15 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 2	52.42	-	1.74	2.51*	3.39*
ชั้นปีที่ 3	54.16		-	.77	1.65
ชั้นปีที่ 4	54.93			-	.88
ชั้นปีที่ 1	55.81				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 16 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับแรงงใจของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	17.91	-	0.86	0.91	1.16*
ชั้นปีที่ 1	18.77		-	0.05	0.30
ชั้นปีที่ 3	18.82			-	0.25
ชั้นปีที่ 4	19.07				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับแรงงใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับแรงงใจมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 17 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหาของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 2	16.79	-	0.72	1.07*	1.34*
ชั้นปีที่ 3	17.51		-	0.35	0.62
ชั้นปีที่ 4	17.86			-	0.27
ชั้นปีที่ 1	18.13				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหามากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 18 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 2	17.71	-	0.13	0.29	1.20*
ชั้นปีที่ 3	17.84		-	0.16	1.07*
ชั้นปีที่ 4	18.00			-	0.91
ชั้นปีที่ 1	18.91				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิต ชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

ตาราง 19 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข
ของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	48.31	-	1.45	2.74*	3.18*
ชั้นปีที่ 3	49.76		-	1.29	1.73
ชั้นปีที่ 1	51.05			-	.44
ชั้นปีที่ 4	51.49				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 20 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข
เกี่ยวกับภูมิใจตนเองของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 1
ชั้นปีที่ 2	17.71	-	0.13	0.29	1.20*
ชั้นปีที่ 3	17.84		-	0.16	1.07*
ชั้นปีที่ 4	18.00			-	0.91
ชั้นปีที่ 1	18.91				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

ตาราง 21 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข
เกี่ยวกับสุขสงบทางใจของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	18.19	-	0.22	1.04*	1.48*
ชั้นปีที่ 3	18.41		-	0.82	1.26*
ชั้นปีที่ 1	19.23			-	0.44
ชั้นปีที่ 4	19.67				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิต
ชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า
นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2
ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทาง
อารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และความฉลาดทางอารมณ์
ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข
เกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

ตาราง 22 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความแตกต่างของจริยธรรมของนิสิต จำแนก
ตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	4.19	-	0.10	0.17	0.20*
ชั้นปีที่ 3	4.29		-	0.07	0.10
ชั้นปีที่ 1	4.36			-	0.03
ชั้นปีที่ 4	4.39				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่าจริยธรรม ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีจริยธรรมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ก. ความฉลาดทางอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	563.62	281.81	3.08*
	ภายในกลุ่ม	337	30,798.00	91.39	
	รวม	339	31,361.62		
1. ด้านดี	ระหว่างกลุ่ม	2	68.54	34.27	2.34
	ภายในกลุ่ม	337	4,934.97	14.64	
	รวม	339	5,003.51		
1.1 ควบคุมตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.96	0.48	.11
	ภายในกลุ่ม	337	1,434.26	4.26	
	รวม	339	1,435.22		
1.2 เห็นใจผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	10.05	5.03	1.14
	ภายในกลุ่ม	337	1,482.49	4.40	
	รวม	339	1,492.54		
1.3 รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	19.83	9.92	2.18
	ภายในกลุ่ม	337	1,537.33	4.56	
	รวม	339	1,557.16		
2. ด้านเก่ง	ระหว่างกลุ่ม	2	12.58	6.29	0.35
	ภายในกลุ่ม	337	6,075.66	18.03	
	รวม	339	6,088.24		
2.1 มีแรงจูงใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	27.42	13.71	2.13
	ภายในกลุ่ม	337	2,166.48	6.43	
	รวม	339	2,193.90		
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	5.95	2.98	0.52
	ภายในกลุ่ม	337	1,943.85	5.77	
	รวม	339	1,949.80		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ก. ความฉลาดทางอารมณ์(ต่อ) 2.3 สัมพันธภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	22.69	11.35	2.16
	ภายในกลุ่ม	337	1,769.19	5.25	
	รวม	339	1,791.88		
3. ด้านสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	77.35	38.68	0.81
	ภายในกลุ่ม	337	16,119.55	47.83	
	รวม	339	16,196.90		
3.1 ภูมิใจตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.94	1.97	0.51
	ภายในกลุ่ม	337	1,297.10	3.85	
	รวม	339	1,301.04		
3.2 พอใจชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	0.02
	ภายในกลุ่ม	337	2,362.11	7.01	
	รวม	339	2,362.33		
3.3 สุขสงบทางใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	40.84	20.42	2.65
	ภายในกลุ่ม	337	2,600.29	7.72	
	รวม	339	2,641.13		
ข. จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	557.96	278.98	7.21**
	ภายในกลุ่ม	337	13,047.87	38.72	
	รวม	339	13,605.83		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก พบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรวิชาเอก พบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและจริยธรรมของนิสิตที่มีวิชาเอกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 24-25

ตาราง 24 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนิสิต จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	$\bar{X}$	เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา	การแนะแนว	การประถมศึกษา
เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา	161.13	-	2.16*	3.04*
การแนะแนว	163.29		-	0.88
การประถมศึกษา	164.17			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 แสดงการทดสอบเป็นรายคู่ของจริยธรรมของนิสิต จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	$\bar{X}$	เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา	การแนะแนว	การประถมศึกษา
เทคโนโลยีสื่อสาร การศึกษา	4.17	-	0.07	0.24*
การแนะแนว	4.24		-	0.17
การประถมศึกษา	4.41			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่าจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษามีจริยธรรมมากกว่านิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

ตอนที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มโดยใช้ t-test การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอ ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ด้วย t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ความฉลาดทางอารมณ์	กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
โดยรวม	ก่อนทดลอง	20	167.90	3.50	188	690	5.58**
	หลังทดลอง		176.75	3.51			
1. ด้านดี	ก่อนทดลอง	20	60.15	2.60	54	196	7.43**
	หลังทดลอง		62.85	2.18			
1.1 ควบคุมตนเอง	ก่อนทดลอง	20	19.05	3.03	32	124	3.66**
	หลังทดลอง		20.65	2.43			
1.2 เห็นใจผู้อื่น	ก่อนทดลอง	20	20.10	2.59	14	38	2.57**
	หลังทดลอง		20.80	2.19			
1.3 รับผิดชอบ	ก่อนทดลอง	20	21.00	1.52	8	34	1.41
	หลังทดลอง		21.40	1.79			
2. ด้านเก่ง	ก่อนทดลอง	20	56.50	2.87	61	215	11.05**
	หลังทดลอง		59.25	2.80			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 26 (ต่อ)

ความฉลาดทางอารมณ์	กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
2.1 มีแรงจูงใจ	ก่อนทดลอง	20	19.30	3.20	23	79	3.09**
	หลังทดลอง		20.35	3.28			
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ก่อนทดลอง	20	18.10	2.85	30	108	3.69**
	หลังทดลอง		19.60	2.78			
2.3สัมพันธ์ภาพ	ก่อนทดลอง	20	19.10	2.34	8	28	1.57
	หลังทดลอง		19.45	2.14			
3. ด้านสุข	ก่อนทดลอง	20	51.25	4.14	73	279	20.11**
	หลังทดลอง		54.50	4.50			
3.1 ภูมิใจตนเอง	ก่อนทดลอง	20	12.50	2.16	13	31	2.67**
	หลังทดลอง		13.15	2.48			
3.2 พอใจชีวิต	ก่อนทดลอง	20	19.25	2.84	39	175	3.82**
	หลังทดลอง		20.80	3.12			
3.3 สุขสงบทางใจ	ก่อนทดลอง	20	19.50	2.33	21	73	2.87**
	หลังทดลอง		20.55	2.24			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 พบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในด้านดี ได้แก่ ควบคุมตนเองและเห็นใจผู้อื่น ในด้านเก่ง ได้แก่ มีแรงจูงใจ และตัดสินใจและแก้ปัญหา และในด้านสุข ได้แก่ ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต และสุขสงบทางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรม

กลุ่ม ทำให้นิสิต มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นได้ ยกเว้น ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับรับผิดชอบ และ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ นิสิตในกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ทั้งสองด้านดังกล่าวข้างต้น ไม่มากขึ้นหลังการ ทดลอง

5.2 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และนิสิตวิชาเอกการแนะ แนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ด้วย t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples) ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และนิสิตวิชาเอกการแนะ แนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ความฉลาดทาง อารมณ์	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	t
โดยรวม	กลุ่มทดลอง	20	176.75	3.51	10.72**
	กลุ่มควบคุม	20	161.10	5.51	
1. ด้านดี	กลุ่มทดลอง	20	62.85	2.18	1.95*
	กลุ่มควบคุม	20	58.80	2.33	
1.1 ควบคุม ตนเอง	กลุ่มทดลอง	20	20.65	2.43	2.76**
	กลุ่มควบคุม	20	18.50	2.54	
1.2 เห็นใจ ผู้อื่น	กลุ่มทดลอง	20	20.80	2.19	1.64
	กลุ่มควบคุม	20	19.65	2.24	
1.3 รับผิดชอบต่อ	กลุ่มทดลอง	20	21.40	1.79	1.16
	กลุ่มควบคุม	20	20.65	2.27	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 27 (ต่อ)

ความฉลาดทาง อารมณ์	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	t
2. ด้านเก่ง	กลุ่มทดลอง	20	59.25	2.80	3.79**
	กลุ่มควบคุม	20	53.30	6.05	
2.1 มีแรงจูงใจ	กลุ่มทดลอง	20	20.35	3.28	1.77*
	กลุ่มควบคุม	20	18.40	3.68	
2.2 ตัดสินใจและ แก้ปัญหา	กลุ่มทดลอง	20	19.60	2.78	8.21**
	กลุ่มควบคุม	20	16.95	2.80	
2.3 สัมพันธภาพ	กลุ่มทดลอง	20	19.45	2.14	0.51
	กลุ่มควบคุม	20	19.10	2.16	
3. ด้านสุข	กลุ่มทดลอง	20	54.50	4.50	3.09**
	กลุ่มควบคุม	20	49.00	6.59	
3.1 ภูมิใจ ตนเอง	กลุ่มทดลอง	20	13.15	2.48	8.13**
	กลุ่มควบคุม	20	12.50	2.57	
3.2 พอใจ ชีวิต	กลุ่มทดลอง	20	20.80	3.12	1.52
	กลุ่มควบคุม	20	19.25	3.31	
3.3 สุขสงบทาง ใจ	กลุ่มทดลอง	20	20.55	2.24	3.27**
	กลุ่มควบคุม	20	19.50	2.72	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 พบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง ในด้านเก่งเกี่ยวกับมีแรงจูงใจ และตัดสินใจและแก้ปัญหา และด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเองและสุขสงบทางใจ เหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้นได้

5.3 เปรียบเทียบจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ด้วย t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนทดลอง	20	4.67	1.27	82	759	3.89**
หลังทดลอง		4.38	1.24			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 พบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นได้

5.4 เปรียบเทียบจริยธรรมของนิสิตที่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม (กลุ่มทดลอง) และนิสิตที่ไม่ได้รับการพัฒนาจริยธรรม (กลุ่มควบคุม) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ด้วย t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples) ดังแสดงในตาราง 29

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	t
กลุ่มทดลอง	20	4.38	1.24	2.48**
กลุ่มควบคุม	20	3.39	1.27	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 29 พบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีจริยธรรมสูงขึ้นมาากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง มีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นได้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก
3. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
4. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่างนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรือระดับที่กำลังพัฒนา
2. นิสิตชายและหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมแตกต่างกัน
5. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นและมีจริยธรรมพัฒนาสูงขึ้นหลังจากได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
6. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นและมีจริยธรรมพัฒนาสูงขึ้นมากกว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 สำหรับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม และระยะที่ 2 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม ดังนี้

ระยะที่ 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 340 คน เป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 120 คน วิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 120 คน และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 100 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ระยะที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเอกการแนะแนว ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสมและมีจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ ปีการศึกษา 2547-2548 จำนวน 40 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อวัดและประเมินความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมสุขภาพจิต)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามจริยธรรม จำนวน 14 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .863

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ชุดที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสองระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 : ระยะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนว จำนวน 135 คน โดยให้ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรม ระหว่างวันที่ 23-27 มกราคม 2548 ซึ่งได้กลับคืนมาครบทุกฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์เพียง 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.89 ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 120 คน โดยขอความร่วมมือจากผู้ช่วยอาจารย์ประจำหอพักนิสิตโครงการเพชรในตมเพื่อทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมกับนิสิตโครงการเพชรในตมทุกชั้นปี ที่ห้องโถงชั้นล่างของหอพักเพชรในตมด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 และได้คืนมาครบทุกฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทั้ง 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา จำนวน 141 คน โดยให้ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรม ระหว่างวันที่ 6-10 กุมภาพันธ์ 2548 ซึ่งได้กลับคืนมา 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.56 หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์เพียง 100 ฉบับ ผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามจริยธรรมที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

ระยะที่ 2 : ระยะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 2.1 : ระยะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เป็น 3 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง ตามโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 21 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2548

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่กลุ่มทดลองตอบแล้ว มา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ระยะที่ 2.2 : ระยะพัฒนาจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยมีแบบแผนการทดลองแบบ

Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เช่นเดียวกันกับระยะที่ 2.1 เป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามจริยธรรม แล้วเก็บไว้เป็น คะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง ตามโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 6 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. รวม ครั้งละ 3 ชั่วโมง ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม 2548 ถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2548 และระหว่างวันที่ 17 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2549

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามจริยธรรม อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่กลุ่มทดลองตอบแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนว กลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนว กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศโดยใช้ t-test

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม เหมาะสม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป แต่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขเหมาะสม

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมีการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป สำหรับรายด้านอื่นๆ พบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม

2. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรืออยู่ในระดับกำลังพัฒนา กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบ

3. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและด้านเก่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านสุข

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านควบคุมตนเองและรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหาและด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านมีแรงจูงใจ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นิสิตชายและหญิง มีจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่าง นิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1 นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์รายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ .05 ตามลำดับ

5.1.1 เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1.1.1 นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง และเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านรับผิดชอบ

(1) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับ ควบคุมตนเอง พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

6. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของจริยธรรมพบว่านิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 มีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีจริยธรรมสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

7. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา และพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของจริยธรรม พบว่าจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา มีจริยธรรมสูงกว่านิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

9. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในด้านดี ได้แก่ ควบคุมตนเองและ เห็นใจผู้อื่น ในด้านเก่ง ได้แก่ มีแรงจูงใจ และตัดสินใจและแก้ปัญหา และในด้านสุข ได้แก่ ภูมิใจตนเองพอใจชีวิต และสุขสงบทางใจ ก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นได้ ยกเว้น ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับรับผิดชอบและความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธ์

ภาพที่นิสิตในกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ทั้งสองด้านดังกล่าวข้างต้น ไม่มากขึ้นหลังการทดลอง

10. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับควบคุมตนเอง ในด้านเก่งเกี่ยวกับมีแรงจูงใจ และตัดสินใจและแก้ปัญหา และด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเองและสุขสงบทางใจ เหมาะสม มากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

11. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

12. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีจริยธรรมเหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มาสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์นั้นเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเป็นครูซึ่งถือว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ต้องมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนรุ่นหลังที่เขาจะไปอบรมสั่งสอนต่อในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา และเมื่อได้รับการอบรมสั่งสอนจากคณาจารย์ของคณะศึกษาศาสตร์ก็ทำให้นิสิตดังกล่าวมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นคนดีมีคุณภาพดังที่คณะศึกษาศาสตร์ได้ตั้งปณิธาน ไว้ว่า " คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางการ ศึกษา โดยมีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์ และมีความประพฤติประจักษ์ผู้ทรงศีล " โดยมีวิสัยทัศน์ว่า "คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทุกระดับ เน้นการขยายการผลิต บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะทางการศึกษาและวิจัย ส่งเสริมการให้บริการวิชาการแก่สังคม พัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็น

สากล" รวมทั้งได้กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญเป็นข้อแรกคือ"เพื่อผลิตบัณฑิตทางการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นผู้นำทางการศึกษา"(http://edu.swu.ac.th/web3/page01-1.htm) และสอดคล้องกับแฮน(วีระวัฒน์ ปันนิตามัย,2542:143-144; อ้างอิงจาก Hein,1999) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูง(ในที่นี้ผู้วิจัยจะเรียกว่าเหมาะสม) จะเป็นผู้ที่สามารถแสดงความรู้สึกของตนได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ไม่ถูกครอบงำโดยความรู้สึกในทางลบ เช่น ความกลัว หรือ ความวิตกกังวล อีกทั้งยังสามารถมองหาแง่มุมที่ดีจากภาวะอารมณ์ทางลบได้ สามารถอ่านท่าทางในการสื่อสารได้ดี สามารถผสมผสาน เหตุผล ความจริง ตรรกะ ความรู้สึก และสามัญสำนึกได้อย่างสมดุล ฟังพาดตนเองได้ มีความเป็นอิสระ สร้างแรงจูงใจที่ดีให้เกิดขึ้นในตนเอง สามารถที่จะนำภาวะอารมณ์ของตนกลับคืนสู่สภาวะปกติ เป็นคนมองโลกในแง่ดี จะไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคหรือปัญหาใด ๆ โดยง่าย มักจะสนใจและให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้อื่น สามารถระบุความรู้สึกภาวะอารมณ์ทางลบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ กล่าวที่จะเปิดเผยความรู้สึกของตน และพูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของดุขฎิ ปิยะรัตนพิพัฒน์(2545:86-87) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง(ในการวิจัยครั้งนี้เรียกว่าระดับที่เหมาะสม) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชิตเชิดวงศ์ (2546:73) ที่ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในช่วงคะแนนปกติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีไม่เหมาะสม กล่าวคือ มากเกินไป ทั้งนี้เพราะนิสิตตระหนักเสมอว่าความเป็นครูต้องมีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะจะต้องเป็นแม่พิมพ์ของชาติ จนต้องระวังตัวมากเกินไป ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม แต่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขเหมาะสม ทั้งนี้เพราะเมื่อเขาได้รับการยอมรับว่าเป็นนิสิตที่ดีมีคุณภาพ เขาย่อมมีแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทุกระดับได้ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า เก่ง หมายถึงความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ยังมีความภูมิใจในตนเองที่เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งเป็นแม่พิมพ์ของชาติในอนาคต เขาสามารถสร้างความพอใจในชีวิต และมี

ความสุขสงบทางใจได้เป็นอย่างดี ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต มีความสุขสงบทางใจ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมีการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป สำหรับรายด้านอื่น ๆ พบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม ทั้งนี้เพราะ ดังที่กล่าวข้างต้นว่าบุคคลที่มาสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์นั้นเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเป็นครูซึ่งถือว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ต้องมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนรุ่นหลังที่เขาจะไปอบรมสั่งสอนต่อไปในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังนั้น นิสิตจึงต้องพยายามควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองเพื่อให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง หมายถึง การรู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการได้ และแสดงออกอย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์จึงมีการควบคุมตนเองที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือมากเกินไป

2. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรืออยู่ในระดับกำลังพัฒนา กล่าวคือนิสิตรู้จักกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ตระหนักเสมอว่า ตนจะต้องประพฤติตนให้มีจริยธรรมที่เหมาะสมเพราะผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ได้แก่ ลูกศิษย์ ผู้ปกครอง และประชาชน ให้สมกับคำว่า ครู คือปูชนียบุคคล ดังที่มีหลักจริยธรรมของครูอาจารย์ (www.moe.go.th/webgrad/webproject/family/2/new_page_1.htm - 20k) ระบุว่าต้องมีลักษณะต่าง ๆ 7 ลักษณะ คือ ทำตนให้ศิษย์รัก ทำตนให้เป็นที่ยำเกรง ทำตนให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้น อดทนต่อถ้อยคำ ขยายคำลุ่มลึกให้แจ่มแจ้ง และ ไม่ชักนำศิษย์ไปในทางผิด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976:32) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมระดับที่ 2 คือ ระดับตามกฎหมาย (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะกระทำตามความคาดหวังของคนอื่น เขาจะกระทำตามกฎหมายของสังคมซึ่งเป็นการควบคุมจากภายนอก แต่ยังสามารถเข้าใจเขา มาใส่ใจเราและยังสามารถแสดงบทบาทที่สังคมต้องการได้ บุคคลที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ถือว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมที่กำลังพัฒนา บางคนเรียกว่าระดับกลาง ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่สูงกว่าระดับที่ 1 ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น และหนึ่งในสองชั้นนี้คือ ชั้นที่ 4 ชั้นทำตามหน้าที่ (The Law and Order Orientation) ผู้มีจริยธรรมในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 13-16 ปี เขาจะเลือกหรือดกระทำการใดเพราะมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ที่ควรปฏิบัติ มีการเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมตั้งไว้ ความถูกต้องขึ้นอยู่กับสังคม สังคมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มี

จริยธรรมที่กำลังพัฒนาขึ้นสูงกว่าชั้นที่ 3 ขึ้นทำตามกลุ่ม และแม้ว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์จะอายุเลย 16 ปีไปแล้ว ก็ถือว่าอย่างน้อยเขาก็ต้องผ่านพัฒนาการขั้นนี้แล้ว ดังที่ โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 : 394) เชื่อว่าพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้น ตั้งแต่ขั้นที่ 1-6 โดยเขาเชื่อว่าบุคคลจะพัฒนาผ่านไปทีละขั้นโดยข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดด้วยการมีความสามารถในการให้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้นตามลำดับ

3. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติของเพศชายและหญิง มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการด้านอารมณ์แตกต่างกัน อีกทั้งค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเพศหญิงที่เป็นกุลสตรีย่อมมีการอดกลั้น อดทนต่อการแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมในที่สาธารณะมากกว่าเพศชาย ดังที่โกลแมน (Goleman, 1998: n.d.) กล่าวว่า เพศหญิงรู้จักภาวะตนได้ดีกว่าเพศชาย มีการแสดงความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูล มีน้ำใจ มีความเก่งในการเข้าสังคมมากกว่าเพศชาย เพศหญิงบางคนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เผชิญความเครียดและแรงกดดันได้ดีกว่าเพศชาย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของฉัตรฤดี สุกปลั่ง(2543:50) ที่ศึกษาเรื่องผลของบุคลิกภาพและเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของหัวหน้างานของพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าเพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านทักษะทางสังคมสูงกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของดุขฎิ ปิยะรัตนพิพัฒน์(2545:89-90) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพศชายและหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ในองค์ประกอบย่อยด้านเห็นใจผู้อื่นและด้านรับผิดชอบสูงกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและด้านเก่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมซึ่งเป็นการแสดงออกของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีได้แตกต่างกัน ตลอดจนมีความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นซึ่งเป็นการแสดงออกของความฉลาด

ทางอารมณ์ด้านเก่งได้แตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านสุข ทั้งนี้เพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงมีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต มีความสุขสงบทางใจซึ่งเป็นการแสดงออกของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขได้ไม่แตกต่างกันเนื่องจากนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างก็ภาคภูมิใจในความเป็นนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ทั้งสองเพศ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดุขฎี ปิยะรัตนพิพัฒน์(2545:89-90) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพศชายและหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ในองค์ประกอบย่อยด้านเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านควบคุมตนเองและรับผิดชอบ ทั้งนี้เพราะการเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ทั้งสองเพศทำให้นิสิตต้องพยายามควบคุมตนเองให้มากที่สุด และต้องมีความรับผิดชอบต่อเป็นอย่างมาก เพื่อให้สมกับคำกล่าวที่ว่าครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหาและด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับโกลแมน(Goleman . 1998: n.d.) ที่กล่าวว่าเพศหญิงมีความเก่งในการเข้าสังคมมากกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของดุขฎี ปิยะรัตนพิพัฒน์(2545:89-90) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพศหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ในองค์ประกอบย่อยด้านสัมพันธภาพสูงกว่าเพศชาย แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านมีแรงจูงใจ ทั้งนี้เพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างก็มีความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง โดยรู้จักศักยภาพของตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายคือเป็นครูที่ดีในอนาคตได้ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ในองค์ประกอบย่อยด้านมีแรงจูงใจ หมายถึง ความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง โดยแสดง 3 ลักษณะ ดังนี้ รู้จักศักยภาพของตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างก็ตระหนักว่า การทำตนให้เป็นครูที่ดีในอนาคตต้องมีการเตรียมตัวให้ตนเองมี

ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง โดยเห็นคุณค่าตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง มีความพอใจในชีวิต โดยรู้จักมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และมีความสุขสงบทางใจ โดยมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลาย และ มีความสงบทางใจได้

4. นิสิตชายและหญิงมีจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านิสิตชายและหญิง มีจริยธรรมใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะโคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2524:31; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969) เชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรม นั้นมิใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม นอกจากนี้แคสเนอร์ และ อุลล์แมน (ศักดิ์ชัย นิรภัยทวี. 2531 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Krasner and Ullman. 1974) กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น ในด้านการปฏิบัติงาน แม้ว่าในปัจจุบันความแตกต่างในความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดน้อยลงทุกที แต่ความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะตั้งแต่เกิดผู้หญิงกับผู้ชายต่างก็มีโลกทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้บทบาท ความคาดหวังทางสังคม ค่านิยม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกอบรมสั่งสอน อันมีผลไปถึงบทบาททางสังคม งานอดิเรก การกีฬา การพักผ่อน และความคาดหวังในอาชีพ ซึ่งอาชีพครูเป็นอาชีพหนึ่งที่สังคมมีความคาดหวังสูงว่าต้องเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง จึงทำให้นิสิตชายและหญิง มีจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

5. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนิสิตที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพครู หรือวิชาต่าง ๆ ในวิชาเอกทั้งสามวิชาเอก (คือวิชาเอกการแนะแนว วิชาเอกการประถมศึกษา และวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา)นั้น มากน้อยแตกต่างกันตามชั้นปีที่ศึกษา นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงกว่าย่อมได้รับประสบการณ์จากการอบรมสั่งสอนจากคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพครู หรือวิชาต่าง ๆ ในวิชาเอกทั้งสามวิชาเอกมากกว่า ทำให้มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่ว่าจะเป็นด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขเหมาะสมมากกว่า จึงทำให้นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวินี ชิตเชตวงศ์ (2546:73) ที่ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่าง นิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ตลอดจนการได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความเป็นครู ทั้งจากวิชาชีพครูที่มีบรรจุไว้ในหลักสูตรให้เป็นครูที่ดีในอนาคต และนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ถูกเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในช่วงที่ไปฝึกสอนและฝึกงานตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทำให้เขามีประสบการณ์ตรงในการประพฤติปฏิบัติการณ์เป็นครู จึงทำให้เขามีความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุขได้อย่างเหมาะสม มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2544 : 14) ได้ให้นิยามความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ ว่าเป็นความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

นอกจากนี้ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาใช้ชีวิตในการเรียนระดับอุดมศึกษาซึ่งแตกต่างไปจากระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ มีอิสระเสรีมากกว่า ได้รับการยอมรับมากกว่าว่าเป็นปัญญาชน จึงมีความพอใจ และมีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ดังนั้น แม้ว่าเขาจะประสบสิ่งที่ไม่ดีงาม หรือไม่เป็นที่พอใจนัก เขาก็พยายามปรับตนเองให้อยู่ในสังคมดังกล่าวได้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมาแล้วหนึ่งปี อาจเกิดความเบื่อหน่าย และเกิดความไม่พอใจต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ได้ จึงทำให้ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1 นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์รายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 อภิปรายได้ดังนี้

5.1.1 เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาใช้ชีวิตในการ

เรียนระดับอุดมศึกษาซึ่งแตกต่างไปจากระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ มีอิสระเสรีมากกว่า ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัญญาชน จึงมีความพอใจ และมีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และเขาเป็นกลุ่มที่มีอายุและระดับการศึกษาที่น้อยที่สุดในมหาวิทยาลัย ดังนั้น เขาจึงต้องพยายามควบคุมอารมณ์ อุดหนุน เห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนนิสิตชั้นปีที่ 1 ด้วยกันที่ถูกรุ่นพี่รับน้องซึ่งบางครั้งอาจไม่เป็นที่พอใจ แต่เขาอาจคิดว่ารุ่นพี่กำลังฝึกความอดทนให้เขาก็ได้ ดังนั้น จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 ถูกฝึกให้มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำลังอยู่ในระหว่างฝึกสอน/ฝึกงานตามหลักสูตรที่กำหนด จึงได้รับประสบการณ์ตรงในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการเตรียมตัวที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคตอันใกล้ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 ยังไม่ได้รับประสบการณ์เช่นนิสิตชั้นปีที่ 4 จึงมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้น้อยกว่า จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1.1.1 นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง และเห็นใจผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านรับผิดชอบ อภิปรายได้ดังนี้

(1) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะ ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ถูกฝึกให้มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองให้เหมาะสมจากการอบรมสั่งสอน และจากประสบการณ์ตรงที่ได้ฝึกสอน/ฝึกงานในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 ยังได้รับการฝึกให้มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองให้เหมาะสมน้อยกว่า และยังไม่มีประสบการณ์ตรงที่ได้ฝึกสอน/ฝึกงานจึงมีความสามารถในการควบคุมตนเองน้อยกว่า และเนื่องจากมีระดับอายุน้อยกว่า มีความเป็นเด็กมากกว่า การยับยั้งชั่งใจจึงมีน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับควบคุมตนเองมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

(2) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ

นิสิตชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 ได้รับการรับน้องจากรุ่นพี่ที่อาจไม่เป็นที่พอใจนัก และได้เห็นเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันถูกกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมบางประการ จึงเกิดความเห็นใจเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน แต่ก็ไม่อาจช่วยเหลือกันได้ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 ผ่านการถูกรับน้องใหม่และผ่านการกระทำการรับน้องใหม่มาแล้วจึงเกิดความคิดว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำที่เหมาะสมและควรกระทำ จึงอาจไม่เห็นใจรุ่นน้องที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ นอกจากนี้ การเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้มีการแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนเพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า ดังนั้น นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

นอกจากนี้ ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่น ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ถูกรับน้อง แต่นิสิตชั้นปีที่ 2 เป็นผู้กระทำการรับน้อง ดังนั้นนิสิตชั้นปีที่ 1 จึงมีความเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ๆ มากกว่า ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 รู้สึกสนุกที่ได้รับน้อง อาจไม่สนใจความรู้สึกที่ไม่พอใจของน้อง โดยคิดว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ก็ต้องถูกกระทำเช่นเดียวกันทุกคน ทุกกลุ่มเป็นประเพณีสืบทอดต่อกันไป ความเห็นใจต่อรุ่นน้องอาจมีน้อยลง และอาจแปรเปลี่ยนเป็นอุกเหี้ยมที่รุ่นน้องไม่กระทำตามแทนการเห็นใจได้ ดังนั้น นิสิตชั้นปีที่ 1 จึงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับเห็นใจผู้อื่นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1.2. เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 มีความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง โดยรู้จักศักยภาพของตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และ มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ในองค์ประกอบย่อยด้านมีแรงจูงใจ หมายถึง ความสามารถในการรู้จัก และสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง โดยแสดง 3 ลักษณะ ดังนี้ รู้จักศักยภาพของตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และ มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 ยังไม่รู้จักศักยภาพของตนเองดีพอ จึงสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ไม่มากนัก และ ความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายก็ยังห่างไกลอีกตั้งสองปี จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 รู้จักศักยภาพของตนเองว่ายังไม่เก่งจึงพยายามปรับตนเองให้เก่งมากขึ้นทั้งการเรียนและการปรับตัว พยายามสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยได้ และอาจคิดว่าถ้าขยัน ตั้งแต่อายุชั้นปีที่ 1 แล้วคงจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่แรกได้เป็นอย่างดี ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 เมื่อศึกษาไปหนึ่งชั้นปีอาจเริ่มรู้รู้จักศักยภาพของตนเองว่ายังไม่เก่งพอ ทำให้มีขวัญและกำลังใจ ไม่ดีมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และอาจเกรงว่าตนเองไม่บรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1.2 .1 เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ทุกด้าน ได้แก่ ด้านมีแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหาและด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ อภิปรายได้ดังนี้

(1) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ เกี่ยวกับมีแรงจูงใจ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่เกี่ยวกับมีแรงจูงใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่เกี่ยวกับมีแรงจูงใจมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 ใกล้เคียงสำเร็จการศึกษาในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า ขณะที่ นิสิตชั้นปีที่ 2 ยังเหลือเวลาที่จะศึกษาอีกตั้งอย่างน้อยสองปี อีกทั้งนิสิตชั้นปีที่ 4 รู้จักศักยภาพของตนเองได้ดีกว่า จึงสามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ดีกว่า จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่เกี่ยวกับมีแรงจูงใจมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

(2) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ เกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ปัญหา พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่เกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่เกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มากกว่า มีประสบการณ์จากการเรียนและการฝึกงานในการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่า โดยสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหา มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของลักษณะปัญหาได้ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ดังที่ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านแง่ ในองค์ประกอบย่อยด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหา มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่าง

เหมาะสม และมีความยืดหยุ่น จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหา ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่แตกต่างไปจากระดับมัธยมศึกษาที่ผ่านมา โดยตั้งเป้าหมายว่าจะต้องปรับตัวให้ได้เพื่อประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อไป ดังนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เขาก็พยายามใช้วิธีการญาณในการตัดสินใจและแก้ปัญหาย่างเต็มที่ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหาน้อยกว่าเพราะจากประสบการณ์ที่ใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยผ่านมานานหนึ่งปีเต็ม ได้ทราบถึงสภาพปัญหาในมหาวิทยาลัยดีขึ้นว่าสิ่งใดที่แก้ไขได้ และสิ่งใดที่ไม่อาจแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น จึงอาจไม่สนใจที่จะแก้ปัญหาเท่าที่ควร จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับตัดสินใจและแก้ปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

(3) เมื่อพิจารณาร่องรอยประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความพยายามที่จะปรับตัวให้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ จึงพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมทั้งการกระทำและความคิด สามารถแสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 เริ่มลดบทบาทในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นลง หันไปสนใจการเรียนมากขึ้น หลังจากใช้ชีวิตอย่างสนุกมาหนึ่งปีเมื่อศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้เพราะ ดังที่กล่าวมาข้างต้นที่ว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีความพยายามที่จะปรับตัวให้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ จึงพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมทั้งการกระทำและความคิด สามารถแสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 เริ่มลดบทบาทในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นลงมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 หันไป

สนใจการเรียนรู้มากขึ้นเพราะเนื้อหาในการเรียนยากมากขึ้น เป็นการเตรียมตัวที่จะออกไปฝึกสอน/ฝึกงานเมื่อขึ้นชั้นปีที่ 4 จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธภาพ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 เช่นเดียวกันกับนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5.1.3. เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะ นิสิตชั้นปีที่ 1 ยังมีความสนุกสนานกับการใช้ชีวิตที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากเมื่อศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ กล่าวคือทำให้ตนเองมีสุขสงบทางใจได้ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 อาจไม่ค่อยพอใจในชีวิตที่ผ่านการเรียนในระดับอุดมศึกษามาหนึ่งปีเต็ม จึงไม่ค่อยภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ได้มากนัก จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 ใกล้จะสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงมีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ได้ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ที่เหลืออีกถึงสองปีจึงจะสำเร็จการศึกษา จึงมีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

5.1.3.1 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเองและสุขสงบทางใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านพอใจชีวิต อภิปรายได้ดังนี้

(1) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันระดับอุดมศึกษาได้ โดยมองเห็นคุณค่าตนเอง จึงเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงถึง

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเอง หมายถึง การมองเห็นคุณค่าตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 2 เริ่มเรียนในวิชาที่ยากขึ้น อาจเกิดความเครียดจากการเรียน จึงเริ่มมองเห็นคุณค่าตนเองน้อยลง และมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยลงด้วย จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

นอกจากนี้ ยังพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความภูมิใจตนเอง ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้เพราะเหตุผลเช่นเดียวกันกับนิสิตชั้นปีที่ 2 กล่าวคือ นิสิตชั้นปีที่ 3 เริ่มเรียนในวิชาที่ยากขึ้นกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 จึงอาจเกิดความเครียดจากการเรียนที่ยากแก่การเข้าใจ จึงเริ่มมองเห็นคุณค่าตนเองน้อยลงมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยลง ๆ จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเอง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

(2) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 กำลังสนุกกับการเริ่มใช้ชีวิตการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มีอิสระเสรีมากกว่าในระดับมัธยมศึกษาที่ผ่านมา ในช่วงที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 นี้เขามีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลายเมื่อมีปัญหาจากการเรียน จึงทำให้มีความสุขสงบทางใจได้ ดังที่กรมสุขภาพจิต (2545: 1-2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับความสุขสงบทางใจ หมายถึง การมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข การรู้จักผ่อนคลาย และการมีความสุขสงบทางใจ ซึ่งแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่เริ่มรู้สึกว่าการที่จัดขึ้นเป็นภาระที่จำเป็นต้องกระทำ สนุกสนานในการจัดกิจกรรมก็ลดลง การผ่อนคลายและการมีความสุขสงบทางใจก็ลดลงด้วย จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

ผลการวิจัยยังพบอีกว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่า ทั้งนี้เพราะเมื่อนิสิตชั้นปีที่ 4 ใกล้จะสำเร็จการศึกษาก็พยายามหากิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข ทำให้รู้จักผ่อนคลาย และสร้างความสงบทางใจได้ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ที่เริ่มเรียนหนัก ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้รู้สึกผ่อนคลายน้อยลง จึงไม่สามารถสร้างความสงบทางใจได้เท่า ทำ

ให้รู้จักผ่อนคลาย และสร้างความสงบทางใจได้ จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่า

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้เพราะเหตุผลเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อนิสิตชั้นปีที่ 4 ใกล้จะสำเร็จ การศึกษาก็พยายามหากิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข ทำให้รู้จักผ่อนคลาย และสร้างความสงบทางใจได้ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เริ่มเรียนหนักมากยิ่งขึ้น ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้รู้สึกผ่อนคลายน้อยลง จึงไม่สามารถสร้างความสงบทางใจได้เท่านิสิตชั้นปีที่ 4 ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขเกี่ยวกับสุขสงบทางใจ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

6. นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของจริยธรรมพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 2 มีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีจริยธรรมสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ 4 รู้ว่าการมีจริยธรรมที่ดีและเหมาะสม ควรจะปฏิบัติอย่างไร แตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่อาจไม่เข้าใจถึงการมีจริยธรรมที่ดีและเหมาะสม ดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524:21) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นลักษณะทางสังคม หลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขต รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ โดยลักษณะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มี อยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนมากรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก ประเภทหลังน้อย

7. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา ทั้งนี้เพราะนิสิตวิชาเอกการแนะแนวได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคน

ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น ควบคุมอารมณ์ รู้จักเห็นใจผู้อื่น เพราะต้องช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับความฉลาดทางอารมณ์ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2543 : 14) กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีดี หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมได้ และสอดคล้องกับเมเยอร์และชาโลเวย์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2543:14 ; อ้างอิงจาก Mayer and Salovey. 1997) ที่กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์เปรียบเสมือน ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และแสดงอารมณ์นั้นออกมา สามารถที่จะแยกแยะ และประสมประสานความคิดกับอารมณ์ มีความเข้าใจและสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างมีปัญญา และไหวพริบ ตลอดจนสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์ และสอดคล้องกับคูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper and Sawaf. 1997: 21) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางด้านอารมณ์ของตน เป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ในขณะที่นิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการใช้ ผลิตและออกแบบสื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีลักษณะแตกต่างกับนิสิตวิชาเอกการแนะแนว หรือเปรียบเทียบง่าย ๆ ว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวถูกสอนให้เชี่ยวชาญกับคน แต่นิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาถูกสอนให้เชี่ยวชาญกับวัตถุ ดังนั้น นิสิตวิชาเอกการแนะแนวมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมากกว่านิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

นอกจากนี้ ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะเหตุผลเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบระหว่างนิสิตวิชาเอกการแนะแนวกับนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาเป็นนิสิตโครงการพิเศษของคณะศึกษาศาสตร์คือโครงการเพชรในตมซึ่งเป็นโครงการร่วมมือกันระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กอ.รมน.และกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีความประพฤติดี และเรียนดีอยู่เสมอ มิฉะนั้นจะพันสภาพการเป็นนิสิตโครงการเพชรในตม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมระหว่างนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา และนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะ ในหลักสูตรของแต่ละสาขาล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ให้บัณฑิตของตนมีคุณลักษณะที่ดีและเหมาะสมทั้งสิ้น

8. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของจริยธรรม พบว่าจริยธรรมระหว่างนิสิตวิชาเอก การประถมศึกษาและนิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา มีจริยธรรมสูงกว่านิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา ทั้งนี้เพราะนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาเป็นนิสิตโครงการพิเศษ ของคณะศึกษาศาสตร์คือโครงการเพชรในตมซึ่งเป็นโครงการร่วมมือกันระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กอ.รมน.และกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้ เป็นผู้มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม นอกเหนือจากเรียนดีด้วย และในขณะเดียวกัน นิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาก็ได้รับการอบรมให้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องเทคโนโลยี จึงอาจทำให้การสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลรอบข้างมีน้อยกว่านิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา ดังนั้น นิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา มีจริยธรรมสูงกว่านิสิตวิชาเอก เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

9. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้าน เหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาศิลปะทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรม กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรม กลุ่มสามารถพัฒนาศิลปะทางอารมณ์ได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและ สมาชิกในกลุ่ม ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น นิสิตจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตด้วยกันเอง ดังที่ คมเพชร จิตรบุญกุล (2522: 14) กล่าวถึงกิจกรรมกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งสอดคล้อง กับศุภวดี บุญวงศ์ (2527: 2) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่ม หรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อ สมาชิก ซึ่งมีผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกมีการ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อ การทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และกลุ่มได้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน และ สอดคล้องกับประนอม เดชชัย (2531: 100-101) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้ พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เป็นต้น

นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้ ดังที่ รอเจอร์ส (Rogers. 1970: 121-122) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มคือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเองมีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self-Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าบุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้นลดการสงสัยและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับพจนม ลิ้มอารีย์ (2522: 56-57) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม คือ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน ช่วยเสริมสร้างความมีวินัยและความอดทนให้แก่ตนเอง จากการทำที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน ช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น มีกำลังใจ มีความรัก ช่วยบำรุงขวัญของสมาชิก ช่วยให้เข้าใจตนเองดีขึ้น รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น และสอดคล้องกับคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530: 2-5) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มไว้ คือในด้านการพัฒนาการ กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทจะสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านการพัฒนาการที่จะเกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล ได้แก่ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการนี้จะได้รับการตอบสนองอย่างสำเร็จเมื่อบุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับของกลุ่มว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ บุคคลอยู่รวมกลุ่มอย่างมีความสุข ก็ต่อเมื่อกลุ่มให้การยอมรับการเป็นสมาชิก การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมเมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะเดียวกันเขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเขาด้วย และปกติวิสัยทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีความเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่างๆ อาจจะพัฒนามาเป็นความสนใจที่แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม บุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่าง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องของสังคมสามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ เช่น

การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจริยา วิไลวรรณ (2532:94) ที่ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2535:100) ได้ศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า การที่นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถของตน ประสานความคิดของตนเองและกลุ่ม ทำให้นักศึกษาพยาบาลกล้าคิด กล้าทำมากยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและเกิดทัศนคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชญญา บัวประเสริฐ (2544: 57) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนมักกะสันพิทยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสร้า คำมณี (2544: 48) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการรู้จักตนเองสูงขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑานุช บุษปวนิช.(2547: 60) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในด้านดี ได้แก่ ควบคุมตนเองและเห็นใจผู้อื่น ในด้านเก่ง ได้แก่ มีแรงจูงใจ และตัดสินใจและแก้ปัญหา และในด้านสุข ได้แก่ ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต และสุขสงบทางใจ ก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียน มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นได้ ยกเว้น

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับรับผิดชอบและ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพที่นิสิตในกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ทั้งสองด้านดังกล่าวข้างต้น ไม่มากขึ้น หลังการทดลองทั้งนี้เพราะนิสิตวิชาเอกการแนะแนวมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับ รับผิดชอบต่อและ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพเหมาะสมมากพอเพียงอยู่แล้ว จึงทำให้คะแนนที่ได้หลังทดลองเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจนไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ จึงมิได้หมายความว่ากิจกรรมกลุ่มไม่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเกี่ยวกับรับผิดชอบต่อและ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพ

10. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกุุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเหมาะสม มากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกุุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้นิสิตในกลุ่มทดลองรู้สึกสนุกสนาน เข้าใจตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่มทดลองด้วยกันดีขึ้นจากการสวมบทบาทและปฏิบัติจริง ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ จึงไม่เข้าใจตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่มควบคุมด้วยกันดีขึ้น เพราะไม่ได้สวมบทบาทและไม่ได้ปฏิบัติจริง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจริยา วิไลวรรณ (2532:94) ที่ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชญญา บัวประเสริฐ (2544: 57) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนมัธยมสันพิทยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑานุช นุชปวนิช (2547: 60) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับควบคุมตนเอง ในด้านเก่งเกี่ยวกับมีแรงจูงใจ และตัดสินใจ และแก้ปัญหา และด้านสุขเกี่ยวกับภูมิใจตนเองและสุขสงบทางใจ เหมาะสมหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมมากขึ้นได้ทั้งโดยรวมและรายด้าน เพราะนิสิตได้เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน และได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

11. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองมีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นได้ ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับที่กล่าวอ้างไว้แล้วในข้อ 9 ที่กล่าวถึงวิธีการและประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาได้ทั้งความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541: 48) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

12. นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีจริยธรรมเหมาะสมมากกว่านิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นิสิตวิชาเอกการแนะแนวกลุ่มทดลอง มีจริยธรรมเหมาะสมมากขึ้นได้ และก็ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับที่กล่าวอ้างไว้แล้วในข้อ 9 ที่กล่าวถึงวิธีการและประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาได้ทั้งความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541: 48) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่เหมาะสม ยกเว้นด้านดีที่ควบคุมตนเองมากไป ดังนั้น ผู้บริหารและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ควรตระหนักถึงการที่นิสิตมีการควบคุมตนเองมากไป โดยให้นิสิตมีน้ำหนักการร่วมกันทั้งอาจารย์และนิสิต เช่น จัดกิจกรรมร่วมกันทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ดังเช่นที่ผู้วิจัยนำนิสิตและคณาจารย์ออกไปศึกษาดูงานและบริการชุมชน เช่น ไปช่วยเหลือทางด้านบริจาคสิ่งของและฟื้นฟูทางด้านจิตใจแก่เด็ก สตรีและคนชราที่ประสบภัยสึนามิที่จังหวัดพังงาและภูเก็ต เป็นต้น

1.2 จากการศึกษาพบว่านิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจริยธรรมอยู่ในระดับกลางหรือกำลังพัฒนา ดังนั้น ผู้บริหารและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ควรหาทางยกระดับให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์พัฒนาจริยธรรมให้อยู่ในระดับสูง เพื่อไปเป็นพลเมืองและแม่พิมพ์ที่ดีของประเทศไทย โดยการใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การวิจัยครั้งนี้ใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น แต่ผู้ที่จะนำไปใช้ต้องได้รับการฝึกอบรมจนเกิดความชำนาญเสียก่อนที่จะนำไปใช้จริง

1.3 จากการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และวิชาเอก แล้วพบว่าส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันของความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมในทุกตัวแปร ยกเว้นตัวแปรเพศทางด้านจริยธรรมซึ่งนิสิตชายและนิสิตหญิงมีจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์จึงควรเข้าใจความแตกต่างของนิสิตตามตัวแปรทั้งสามดังกล่าว จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนได้เหมาะสม เพื่อทำให้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคณะศึกษาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

1.4 จากการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นจึงใคร่ขอเสนอแนะให้ผู้บริหารและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์นำกิจกรรมกลุ่มไปใช้สอดแทรกในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะผู้วิจัยสังเกตว่านิสิตให้ความสนใจกระตือรือร้นเข้าร่วมการทดลองอย่างสม่ำเสมอ มิได้ขาดหายไปแม้เพียงครั้งเดียว แต่ผู้ที่จะนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ ควรได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญก่อนที่จะนำไปใช้จริงดังกล่าวย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิตกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น นิสิตคณะอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตในมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชน นิสิตในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมให้เห็นภาพชัดเจนของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นของมหาวิทยาลัยทั้งหลายในประเทศไทย

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์แก่นิสิต และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เช่น ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ความมีวินัยในตนเอง ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น

2.3 ควรใช้เทคนิคทางจิตวิทยาด้านอื่น ๆ ไปพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมของนิสิต เช่น การฝึกฝนความรู้สึกไว (Sensitivity Training Group) การใช้หมวกหกใบ การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกศิลป์ พุทธิศัลพรสกุล (2543) *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท อุดลำนเา.*
- กรมวิชาการ. (2523). *วารสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต(2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข,สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- _____. (2544). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข,สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กิติมา ปรีดีติลภ และคณะ. (2538). *รายงานการวิจัยการประเมินผลโครงการเพชรในตม*.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 (2536)
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522) *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร: แสงรุ่งการพิมพ์.
- _____. (2530) *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน* ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2542) *วิจัยการสร้างมาตรฐานประเมินและปฏิติวิสัย*
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) *วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ* ปริญญาโท
(กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จิราภรณ์ สุทธิตานนท์ (2529) *พัฒนาการด้านการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปริญญาโท อุดลำนเา
- จริยา วิไลวรรณ.(2532).*ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของ*
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง.ปริญญาโท(กศ.ม.).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จุฑานุช บุษปวนิช.(2547). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้น*
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.ปริญญา
*โท กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) .*กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ฉัตรฤดี สุกปลั่ง(2543) ผลของบุคลิกภาพและเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการตาม
การรับรู้ของหัวหน้างานของพนักงานส่วนหน้าของโรงแรมชั้นหนึ่ง ใน
กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยญา บัวประเสริฐ (2544) ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนมักกะสัน
พิทยาสรรพ์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยา
การศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

เชียรศรี วิวิธสิริ และคณะ. (2534). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ของนิสิตโครงการเพชรในตมที่จัดในปี 2530 - 2533. รายงานการวิจัย
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์,สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวโรจน์. (2524). เพศศึกษาแผนใหม่.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์.
กศ. ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนาว.

ชำนาญ แสงแก้ว. (2541). การบริหารโครงการเพชรในตม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เชียรศรี วิวิธสิริ และคณะ. (2534). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ของนิสิตโครงการเพชรในตมที่จัดในปี 2530 - 2533. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524) หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: การ
ศาสนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา
กรุงเทพมหานคร.ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม(2520) จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงาน

ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533) ผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญ มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

ดุขฎิ ปิยะรัตนพัฒนา(2545) การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. งานแพทย์และอนามัย กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทศพร ประเสริฐสุข.(2543, สิงหาคม) ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา.วารสารพฤติกรรมศาสตร์ ,19-35.

ทิตินา ขัมมมณี.(2536).ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองเรียน อมรัชกุล (2520) กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนพิษณุโลก พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2543) ความฉลาดทางอารมณ์.(พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพมหานคร.มติชน.

นภา บุญเรือง (2525) กิจกรรมกลุ่ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พนม ลิ้มอารีย์ (2522) กลุ่มสัมพันธ์ กาฬสินธุ์ จินตทัศน์การพิมพ์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2543:);"คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับEQ"ในรวมบทความทางวิชาการอีคิว

อัจฉรา สุขารมณ วิลาศลักษณ์ ชีววลลี และอรพินทร์ ชูชม หน้า 13-19

กรุงเทพมหานคร:DESKTOP.

พระราชวรมนี.(2523) พุทธจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.

พระมหาหิตย บุญเสริม. (2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตตาด้านการเรียนรู้ปริณิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปริณิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย

ปริญญาานิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

พจน์ สะเพียรชัย(2528, มกราคม) “ทิศทางการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 6,” เอกสารรายงานการประชุมสัมมนาสมาคมวิชาชีพครู ครั้งที่ 4,15-26;11-
13 มกราคม 2528.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2535) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

พิพัฒน์ ปิ่นจินดา (2531) การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
โดยการอภิปรายกลุ่มและการสอนโดยวิธีเบญจกัณฑ์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดมัชฌิมาณัติการาม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ปริญญาานิพนธ์กศ.ม.
(การประถมศึกษา)กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

ประนอม เดชชัย (2531) แนวคิดใหม่ในการสอนสังคมศึกษา เชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปิฎก โสธร.(2526). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. (2527). พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัยการประเมินโครงการ
เพชรในตม ในช่วงปีการศึกษา 2542 – 2547 (รุ่นที่ 11 – 19). คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสรา คำมณี (2544:) ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเจตียฉลาดทางอารมณ์
ด้านการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการ
แนะแนว).

นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). (2546). ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมธี โพธิพัฒน์(2523) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์และความเชื่อสัจย
ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร
และต่างจังหวัด ปริญญาานิพนธ์กศ.ม.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

ต่อวิชาชีพแตกต่างกันโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จังหวัด
อุดรธานี ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนคร
รินทรวิโรฒ ประสานมิตร อุดลำนนา.

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล (2522) *กระบวนการกลุ่ม* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
วิณี ชิตเชิดวงศ์ (2546,) *การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนิสิตปริญญาตรี คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.วารสารคณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ 14 ฉบับที่
12 เดือนพฤศจิกายน 2545- มีนาคม 2546.*

วิญญา วิศาลาภรณ์. (2533) *ศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานสอบังคับเลือกของโครงการ
เพชรในตม รายงานการวิจัยการประเมินโครงการ กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) *อุดมศึกษา.* กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2543, สิงหาคม) *"การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จใน
การทำงาน"* วารสารพฤติกรรมศาสตร์ 5(1)37-52.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย(2542) *เชาวน์อารมณ์(EQ) : ศาสตร์วัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต.
กรุงเทพมหานคร.*

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2531) *จริยศาสตร์ศึกษา* กรุงเทพมหานคร.: โอเดียนสโตร์.

ศุภวดี บุญวงศ์ (2527) *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนสงขลา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.*

สายสุนีย์ ศุกรเดมีย์ (2543) *การศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางปัญญากับความฉลาด
ทางอารมณ์ของวิศวกร ครู พยาบาล นักร้อง และพระสงฆ์ที่ประสบความสำเร็จ
ปริญญาานิพนธ์ อุดลำนนา.*

สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว.* จันทบุรี: วิทยาลัยรำไพ
พรรณี.

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. (2531) . *เพศศึกษา.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุรพงศ์ อำพันวงษ์ (2542) *ความฉลาดทางอารมณ์* โรงพยาบาลรามาริบัติ.
กรุงเทพมหานคร

เสถียรพงษ์ วรรณปก (2530.15 มีนาคม) *"สองทงนิพพาน"* ไทยรัฐ หน้า 8

สุนทร โคตรบรรเทา(2544) *รวมบทความและงานเขียนศาสตราจารย์ดร.สาโรช บัวศรี:
การศึกษาปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตยและจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร โรง
พิมพ์สุวิริยาศาสตร์.

พิมพ์สุวิภาดาสน.

สิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541) *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความ
เอื้อเฟื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สี่ลม
กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อุดลำนเา.*

อารีย์ เศรษฐชัย.(2520). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
พยาบาลศภากาชาดไทย.ปริญญาโท (กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ประสานมิตร*

อารี พันธมณี (2544) *การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยEQ เอกสารประกอบการสอน
วิชาความคิดสร้างสรรค์ อุดลำนเา.*

อุษณีย์ โพธิสุข (ม.ป.ป.) *ลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดี. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.*

Bar-On. R. (1997) *Baron, Quotient Inventory: A measure of Emotional Intelligence.*
(Technical manual) Toronto: Meilli-Health System.

Biskin , Donald S. and Kanneth Hoskinson.(1997) "An Experimental Test of the Effect
of Structured Discussion of Moral Dilemmas Found in Children's
Literatures on Moral Reasoning." *The Elementary school Journal* . 77(5) :
407-418.

Birkhauser, John Charles. (1985). *The Effects of Group Dynamics on Self Conception
The Elementary School Classroom. Dissertation Abstracts
International.46 (1):103- A.*

Boardman, Jean Alexander. (1988). *The Effectiveness of Structured Group
Internations to Enhance Group Process in A Smoking Cessation Program.*
Dissertation Abstracts International. 50(1):1952-A.

Browne,C.G.*The Study of Leadership.*The Interstate Prinsters and Publishers,Inc.,1958.

Butterworth, Thomas W. (1974 ,October). *The Relationship Of Different Methods of
Reporting Pupil Progress to the Reading Aehievement School Attitude and
Self Responsibility of a Sample of Six Grade Pupil. Dissertation Abstracts*

International.30: 2043 – A.

Button, Leslie. (1971). *Discovery and experience : a new approach to training, group work, and teaching.* London : Oxford University Press.

_____. (1974). *Development Group Work with Adolescents.* London: University of London Press

Cooper & Sawaf.(1997) *Executive EQ intelligence in leadership and organization.* Grosset / Putnam.

Davis, Robert Gene. (1988). *A Study on the Effects of Students Use of Selected group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit.* *Dissertation Abstracts International.* 49(1):2263-A.

Dorwin Cartwright and Alvin Zander. (1953). *Group Dynamics* . New York : Row,

Edwin B. Flippo. (1966). *Principles of personnel management.* New York : McGraw-Hill.

Gardner. (1993) *Multiple Intelligence: The Theory in Practice* New York . Basic Book.

Goleman D.(1998) *Working with Emotional Intelligence* New York Bantam Book.

_____. (1999) *Toward A Model Emotional Literacy Curriculum*

Gibb, Nancy. (1995, October, 9). *The EQ Factor. Intime.* p. 24 – 31.

Gulley, Halbert E. (1960). *Discussion, Conference, and Group Process* . New York : Holt, Rinehart and Winston.

Hein S. (1999) *Emotional Intelligence* . Internet at www.egi.org.

Kohlberg.(1969) "Stage and Sequence. *The Cognitive - Development Approach to Socialization in Goslin.*" In *Handbook of Socialization Theory and Research.* Chicago: Rand McNally & Company.

Kohlberg.(1976)"Moral Stage and Moralization: *The Cognitive Developmental Approach in Lickona.*" In *Moral Development and Behavior : Theory Research and Social Issues.* New York: Holt Rinehart and Winston.

Mayer & (1997) What is emotional intelligence ? In P. Salovey. & D.J. Sluyter(Eds) *Emotional development and emotional intelligence : Educational*

Implications. New York . Basic Book.(p3-31)

Ohlsen. (1970) Merle M. *Group Counseling*. . New York: Holt Rinehart and Winston

Patterson, C.H. (1973). *Humanistic education*. Englewood Cliffs ; Prentice-Hall.

Ragan and Shepherd. (1971) *Modern Elementary Curriculum* 4 th ed. . New York: Holt Rinehart and Winston.

Rogers ,Carl R. (1970) *Encounter Groups*. New York: Harper and Row.

Smart, Mollis S. (1967). *Children development and relationships*. New York : Macmillan.

Truiel, Elliot. (1996) "An Experimental Test of Segmentability of Development Stages in the Child's Judgement," *Journal of Personality and Social Psychology*. 3(6): 611-618; June.

Walker Lawrence J. and John H. Taylor. (1991) " Interactions and the Development of Moral Reasoning." *Child Development*.62(2) : 264-283; April.

Webster (1994). *Webster's Encyclopedia Unabridged Dictionary of English Language* New York : The World Publishing, Co.

Weisinger: (1998) *Emotional Intelligence at work : The Untapped edge for success*. SanFrancisco : Jossey-Bass. Publishers.

William B. Ragan and Gene D. (1971). *Shepherd. Modern elementary curriculum*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

<http://edu.swu.ac.th/web3/page01-1.htm>

<tp/www.eg.org/articles/goleman.html>.

www.moe.go.th/webrad/webproject/family/2/new_page_1.htm - 20k

ภาคผนวก

- ◆ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
- ◆ แบบสอบถามจริยธรรม
- ◆ โปรแกรมการพัฒนาศาสนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ◆ รายละเอียดของโปรแกรมการพัฒนาศาสนาความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ◆ ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามจริยธรรม
- ◆ ตารางแสดงคะแนนความฉลาดทางอารมณ์และจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- ◆ ประวัติย่อผู้วิจัย

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มกราคม 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
เรียน นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่รักทุกท่าน

เนื่องจากภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับมอบหมายให้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์และ จริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนิสิตต่อไป ดังนั้น ภาควิชาการแนะแนว ฯ จึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่รักทุกท่าน โดยแบบสอบถามจะมีทั้งหมด 3 ตอน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

เลขที่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว**คำชี้แจง** กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

- 1.1 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.2 ระดับชั้น () ปีที่ 1
 () ปีที่ 2
 () ปีที่ 3
 () ปีที่ 4
- 1.3 วิชาเอก () การแนะแนว
 () การประถมศึกษา
 () เทคโนโลยีสื่อสารทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ขอให้ตัดสินใจเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนิสิตมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ โปรดตอบตามความเป็นจริง และตอบทุกข้อ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อจากตัวเลือก 4 ตัว ดังนี้

ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับอารมณ์และความรู้สึกของนิสิตเลย
จริงบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับอารมณ์และความรู้สึกของนิสิตเพียงเล็กน้อย
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับอารมณ์และความรู้สึกของนิสิตมาก
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับอารมณ์และความรู้สึกของนิสิตมากที่สุด

ข้อความ	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
ฉันมักมีปฏิกิริยาได้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย					
เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					
รวม					
ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง					
ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่ไม่พอใจการกระทำของฉัน					
ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป					
แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยังยินดีฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
รวม					
เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้					
ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					
ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยังดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					
รวม					
ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร					
แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ					
เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้					
เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ					
รวม					

ข้อความ	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข					
ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง					
ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่我不คุ้นเคย					
ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					
รวม					
ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					
ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้					
ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
เป็นการยากสำหรับฉันที่จะได้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ					
เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้					
รวม					
ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น					
ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด					
ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
รวม					
แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น					
ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผอมคลายหรือสนุกสนานได้					
ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน					
ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน					
ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่					
รวม					
ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ					
เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้					
ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่					
ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ					
ฉันมักทุกข์หรือกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ					
รวม					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสร้างสถานการณ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับตัวนิสิตหรือคนใกล้ชิดกับ

นิสิต ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 6 ตัวเลือก **จงเลือกเพียง 1 ตัวเลือก**

ที่คิดว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของนิสิตมากที่สุด

1. ในการสอบปลายภาค สมหญิงและสมศรีเป็นเพื่อนรักกัน ในเวลาทำรายงานจะอยู่กลุ่มเดียวกันหมดเสมอ ดังนั้น เวลาสอบจึงนั่งใกล้กัน เพื่อว่าใครทำข้อสอบไม่ได้ อีกคนก็จะได้ช่วยกันบอกคำตอบที่ถูกต้องได้ แต่ปรากฏว่าอาจารย์ที่สอนและคุมสอบคืออาจารย์เเลาซึ่งเป็นคนเจ้าระเบียบและคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่า ถ้าใครแอบลอกคำตอบกันจะถูกปรับตกโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น บังเอิญในขณะที่อาจารย์เเลากำลังคุมสอบอยู่ มีเหตุจำเป็นที่หัวหน้าของท่านขอให้ไปพบด่วนที่หน้าห้องตรงระเบียบ สมหญิงไม่สบายเป็นไข้หวัดเมื่อคืนนี้ จึงอ่านหนังสือได้น้อย วันนี้จึงทำข้อสอบไม่ค่อยได้ พออาจารย์เเลาเฉลยสมหญิงจึงถามสมศรี **ถ้าท่านเป็นสมศรีท่านจะอย่างไร**

- ก. บอกคำตอบสมหญิงเพราะเพื่อนที่ดีต้องช่วยกัน
- ข. บอกคำตอบสมหญิงเพราะใคร ๆ ก็ต้องทำเช่นนี้ถ้ามีโอกาส
- ค. บอกคำตอบสมหญิงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เพื่อนรักเรามากยิ่งขึ้น
- ง. ไม่บอกคำตอบสมหญิงเพราะตั้งใจไว้ว่าจะเป็นคนดีซึ่งต้องซื่อสัตย์
- จ. ไม่กล้าบอกคำตอบสมหญิงเพราะอาจารย์อาจจะกลับมาเห็นและถูกปรับตกได้
- ฉ. ไม่บอกคำตอบสมหญิงเพราะเป็นการฝึกให้สมหญิงเป็นคนซื่อสัตย์เพื่อเป็น

พลเมืองที่ดีต่อไปในสังคม

2. ในช่วงบ่ายหลังเลิกเรียนวันหนึ่ง เมื่ออาจารย์ออกจากห้องแล้ว นิสิตทุกคนก็แยกย้ายกันไป บางคนกลับบ้าน บางคนก็ไปห้องสมุด ประสิทธิ์และประสงค์เพื่อนคู่หูกันซึ่งเป็นคนที่ออกจากห้องสองคนสุดท้าย สายตาของทั้งสองคนก็เหลือบไปเห็นกระเป๋าเงินของเพื่อนคนหนึ่งหล่นลงไปที่พื้นห้อง ในช่วงนั้นประสิทธิ์กำลังต้องการเงินไปซื้อยาให้มารดาที่ป่วยหนัก เขาจึงกระซิบบอกประสงค์ว่าอย่าไปบอกใครเรื่องกระเป๋าเงินของเพื่อนคนนั้น **ถ้าท่านเป็นประสงค์ท่านจะอย่างไร**

- ก. บอกประสิทธิ์ว่าบอกเจ้าของกระเป๋าดีกว่า เขาคงให้รางวัลบ้าง
- ข. บอกประสิทธิ์ให้นำกระเป๋าเงินไปให้อาจารย์ประกาศหาเจ้าของเพราะใคร ๆ ก็ต้องทำเช่นนั้น
- ค. บอกประสิทธิ์ว่าอย่าทำเลย ใครรู้เข้าจะถูกจับกันทั้งคู่ เพราะผิดกฎหมายในข้อหาลักทรัพย์ได้
- ง. ปฏิเสธที่จะร่วมมือกับประสิทธิ์ และบอกว่าจะนำกระเป๋าไปให้เจ้าของตามหน้าที่ของพลเมืองดี

จ. ปฏิเสธที่จะร่วมมือกับประสิทธิ์ที่จะพูดปิด โดยให้เหตุผลว่าคนที่มีความดีศรีถึงจะจนแค่ไหน ก็จะไม่เอาของคนอื่น

ข. ห้ามประสิทธิ์ไม่ให้กระทำเช่นนั้น เพราะสงสารเจ้าของกระบี่ เขาจะต้องระทมทุกข์มาก ที่ทรัพย์สินมีค่าหายไ

3. พักตร์มัจจุและพัคตริวิภาเป็นฝาแฝดกัน หน้าตาเหมือนกันมากจนบางครั้งอาจารย์บางท่านก็จำ ผิดบ่อย ๆ แต่ทั้งสองคนนิสัยแตกต่างกันมากอย่างไม่น่าเชื่อ พักตร์มัจจุเป็นคนช่างพูด ช่างประจบ แต่พัคตริวิภาเป็นคนพูดน้อย ซื่อาย อาจารย์ส่วนใหญ่จึงรู้จักและเอ็นดูพัคตร์มัจจุมากกว่า วัน หนึ่งพัคตร์มัจจุทำแจกันดอกไม้บนโต๊ะอาจารย์แตก ด้วยความกลัวจะถูกอาจารย์ดู พักตร์มัจจุ จึงฟ้องอาจารย์ว่าพัคตริวิภาเป็นคนทำ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีใครเห็นนอกจากฝาแฝดคู่นั้น

ถ้าท่านเป็นอาจารย์ท่านจะทำอย่างไร

ก. ทำโทษฝาแฝดทั้งสองคนเพราะไม่มีใครเห็น

ข. บอกฝาแฝดทั้งสองคนว่า ถ้าใครทำจะให้รางวัล

ค. บอกฝาแฝดทั้งสองคนว่า ไม่เป็นไร อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้เสมอ แต่ที่หลังให้ระวัง

ง. อบรมฝาแฝดทั้งสองคนว่าไม่ให้กล่าวโทษกัน เพราะเป็นพี่น้องกัน ต้องรักกัน

จ. บอกให้ฝาแฝดทั้งสองคนรักใคร่ปรองดองกัน ไม่กล่าวโทษกัน แต่ควรช่วยกันแก้ไข

ข้อผิดพลาดจะดีกว่า

ข. เรียกฝาแฝดทั้งสองคนมาไต่สวนความจริงที่ละคน เพื่อให้รู้ถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีของตนเอง ถ้าทำผิดก็ควรยอมรับผิด คนจะยกย่องมากกว่าตำหนิ

4. อาจารย์สายใจเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของวิชุดาและวิไล วันหนึ่งมีทุนมา 1 ทุนที่จะให้นิสิตในที่ ปรึกษาของอาจารย์ วิชุดาเป็นนิสิตที่ขยันเรียน แต่ฉลาดสู้วิไลไม่ได้ วิไลเป็นคนฉลาดแต่ขี้เกียจ

ถ้าท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาท่านจะให้ทุนแก่ใคร

ก. ให้วิไลเพราะต้องการให้คนชมว่าพิจารณาตามความสามารถ

ข. ให้วิชุดาเพื่อทำให้วิไลทราบถึงแม้จะฉลาดแต่ถ้าไม่ขยันก็ไม่ควรได้รับทุน

ค. ให้วิชุดาและวิไลจับสลากกัน เพราะคิดว่าถ้าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคนใดก็ควรทำ

เช่นเดียวกันทุกคน

ง. ให้วิชุดาและวิไลตัดสินใจเองว่าใครควรได้รับทุน เพื่อเป็นหน้าที่ที่อาจารย์ทำให้เกิดความ ยุติธรรมมากที่สุด

จ. ให้วิชุดาและวิไลตัดสินใจเองว่าใครควรได้รับทุน เพราะเชื่อว่านิสิตทั้งสองคนคงจะ แก้ปัญหาได้อย่างมีศักดิ์ศรีของคณะศึกษาศาสตร์

ข. ให้วิชุดาและวิไลมาพบที่ละคนแล้วให้เหตุผลว่าใครควรได้รับทุนมากกว่ากัน โดยให้แต่ละคนพยายามคำนึงถึงผลประโยชน์และผลเสียที่ผู้อื่นจะได้รับถ้าไม่ได้รับทุน

5. ในห้องเรียนห้องหนึ่ง ในเวลากลางวัน หลังจากอาจารย์สอนเสร็จแล้ว อุษาพบว่า มีเพื่อนคนหนึ่งซึ่งไม่สนิทกันนักชื่ออรสา นั่งทำรายงานในห้องเรียนทุกครั้งตลอดสัปดาห์ ขณะที่เพื่อน ๆ รับประทานอาหารกลางวันกันหมดแล้ว เธอจึงคิดว่าอรสาคงมีปัญหาเรื่องเงิน **ถ้าท่านเป็นอุษา ท่านจะทำอย่างไร**

ก. เดินเข้าไปถามอรสาว่าทำไมไม่ไปรับประทานอาหาร เกรงว่าเพื่อนจะเป็นโรคกระเพาะอาหาร

ข. เข้าไปชวนอรสาไปทานข้าวด้วยกัน โดยบอกว่าได้เงินจากทางบ้านมามากพอที่จะเลี้ยงเพื่อนคนหนึ่ง

ค. เอาอาหารไปให้อรสา โดยบอกว่ามีคนนำมาให้มากจนทานไม่หมด เพื่อให้อรสาขบตนเองมากขึ้น

ง. พยายามให้อรสาไปทานข้าวกลางวัน เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่ช่วยเหลือผู้ที่ยากกว่า

จ. เข้าไปทำตัวให้สนิทสนมกับอรสาเพื่อมิให้ แล้วจึงค่อยชวนไปทานข้าวด้วยกัน เพราะคิดว่าใครที่พบเห็นเช่นเธอก็ต้องทำเช่นเดียวกัน

ฉ. พยายามสนิทสนมกับอรสา และไปเรียนให้อาจารย์ทราบเพื่อหางานพิเศษให้อรสาได้ทำ เพื่อจะได้เงินซื้ออาหารรับประทาน และอรสาจะได้ไม่เสียหน้า

6. ดวงดาวเป็นเพื่อนร่วมชั้นเดียวกับดวงเดือน วันหนึ่งดวงดาวเห็นดวงเดือนซึ่งเป็นลูกคนมีเงิน ขับรถมาเรียนหนังสือด้วยความเร็วสูง อาจเป็นเพราะกลัวเข้าเรียนสาย เนื่องจากอาจารย์ที่สอนเข้านี้เป็นคนตมมาก จึงทำให้ดวงเดือนขับรถเฉี่ยวเอานักเรียนหญิงคนหนึ่งที่ถูกถนนโศกมนตรีล้มลง แต่ดวงเดือนไม่ได้ลงมาดูเด็ก ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ไม่มีใครสนใจกัน แต่ดวงดาวเป็นคนเห็นเหตุการณ์โดยตลอด **ถ้าท่านเป็นดวงดาวท่านจะทำอย่างไร**

ก. เข้าไปช่วยเหลือนักเรียน และแจ้งตำรวจตามหน้าที่พลเมืองดี

ข. เข้าไปช่วยเหลือนักเรียน โดยนำส่งโรงพยาบาล เพราะใครที่เห็นเหตุการณ์ก็ต้องทำเช่นเดียวกับเธอ

ค. เรียกให้ดวงเดือนลงมารับผิดชอบนักเรียนหญิง เพื่อให้สมศักดิ์ศรีนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเดียวกัน

ง. ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ และบอกดวงเดือนว่าเธอเห็นเหตุการณ์ตลอด แต่ไม่บอกใครเพื่อให้อดวงเดือนชอบเธอมากยิ่งขึ้น

จ. แจ้งตำรวจและเป็นพยานให้นักเรียนหญิงว่าดวงเดือนเป็นคนเฉี่ยวเด็ก เพื่อให้อดวงเดือนตระหนักว่าเป็นความผิดที่ไม่ควรกระทำ

ฉ. ช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยเสียก่อน หลังจากนั้นจึงคิดว่าควรจะทำอย่างไร เพื่อช่วยนักเรียนหญิงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

7. นงนวลกับนวลน้อยเป็นเพื่อนรักกันมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา วันหนึ่งนงนวลจะต้องไปงานศพ คุณย่าที่ต่างจังหวัดกระทันหัน ทำให้นงนวลไม่สามารถรายงานหน้าชั้นในวันที่อาจารย์กำหนดให้แต่ละคนต้องรายงานได้ นงนวลจึงไปขอแลกกำหนดการรายงานกับนวลน้อย บังเอิญนวลน้อยยังไม่ได้เตรียมตัวในการรายงานเลย เพราะคิดว่ายังมีเวลาอีกนาน แต่เมื่อเห็นเพื่อนมาขอร้องเพราะมีเหตุจำเป็น **ถ้าท่านเป็นนวลน้อยท่านจะทำอย่างไร**

- ก. ไปเรียนให้อาจารย์ทราบปัญหาของนงนวล เพื่อทำหน้าที่เพื่อนที่ดี
- ข. บอกให้นงนวลไปเรียนให้อาจารย์ทราบ เพราะอาจารย์จะหาทางแก้ปัญหาให้ได้
- ค. บอกให้นงนวลไปขอร้องคนอื่นที่พร้อมจะรายงาน เพราะนวลน้อยกลัวได้คะแนนไม่ดี
- ง. ช่วยนงนวลหาเพื่อนที่พร้อมจะรายงานเพื่อไม่ให้เพื่อนโกรธและยังขอใจที่ช่วยแก้ปัญหาด้วย
- จ. บอกนงนวลว่านงนวลเป็นคนเก่งและมีศักดิ์ศรี คงรู้ว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด
- ฉ. รับพานงนวลไปพบอาจารย์และอาสาว่าจะให้นงนวลเปลี่ยนกำหนดการรายงานของตนเอง แม้ว่าจะไม่พร้อมเพราะสงสารเพื่อน

8. เย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียน นวลละออกำลังรีบกลับบ้านเพราะฝนทำท่าจะตก เกรงว่ารถจะติด และกลับถึงบ้านดึก แต่พอเดินสวนกับอาจารย์ท่านหนึ่ง ทราบว่าเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ แต่ไม่เคยสอนตน นวลละออเห็นอาจารย์ท่านนั้นถือหนังสือและอุปกรณ์การสอนพะรุงพะรังมาก และอาจารย์ก็อายุมากแล้ว **ถ้าท่านเป็นนวลละออท่านจะทำอย่างไร**

- ก. รีบเข้าไปช่วยอาจารย์ เพราะระลึกว่าลูกศิษย์ที่ดีควรมีน้ำใจกับอาจารย์บ้าง
- ข. รีบเข้าไปช่วยอาจารย์จนขนของเสร็จจึงขอตัวกลับ แม้ว่าจะถึงบ้านดึกก็ตาม
- ค. มองหาเพื่อน ๆ ที่ยังไม่กลับมาช่วยอาจารย์ถือของ ก่อนจะขอตัวรีบกลับบ้าน
- ง. รีบกลับบ้านเพราะกลัวถึงบ้านดึก และคิดว่าเดี๋ยวคงมีคนมาช่วยอาจารย์แน่นอน
- จ. รีบเข้าไปช่วยอาจารย์ส่วนหนึ่งและเรียกเพื่อน ๆ มาช่วยอาจารย์เพื่อทำหน้าที่ลูกศิษย์ที่ดี
- ฉ. รีบเข้าไปช่วยอาจารย์ แล้วถามว่าอาจารย์สอนวิชาอะไร พร้อมบอกชื่อของตนเองไว้ เพื่อให้อาจารย์พิจารณาตนเองเป็นพิเศษถ้าได้เรียนกับอาจารย์

9. สุนีย์เป็นคนที่มีความสามารถในการพูดหน้าชั้นมากกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จึงมักได้รับเลือกให้กลุ่มเป็นตัวแทนกลุ่มในการรายงานหน้าชั้นทุกครั้ง วันนี้อีกเช่นเดียวกัน แต่ปรากฏว่าสุนีย์ต้องอยู่ดูแลน้องอายุ 5 ขวบที่ไม่สบายแทนมารดาที่ไม่สามารถลงงานได้เพราะเจ้านายไม่ชอบหน้ากลัวถูกไล่ออกจากงาน แต่ถ้าสุนีย์ไม่ไปรายงานวันนี้ก็เกิดความเสียหายทั้งกลุ่ม **ถ้าท่านเป็นสุนีย์ท่านจะทำอย่างไร**

- ก. โทรมไปบอกเหตุผลที่จำเป็นกับเพื่อน ๆ ที่ไปรายงานไม่ได้
- ข. เอน้องไปด้วย ให้เพื่อนช่วยดูแลน้อง และรายงานหน้าชั้นตามที่ได้รับมอบหมาย

- ค. ฝากน้องไว้กับเพื่อนบ้าน และไปรายงานหน้าชั้น เพื่อให้เพื่อนชมเชยว่าเป็นคนรับผิดชอบ
- ง. ขออนุญาตอาจารย์ให้เพื่อนไปดูแล่นองแทนตน และไปรายงานหน้าชั้นตามที่ได้รับมอบหมาย
- จ. ขออนุญาตอาจารย์เอน้องเข้าห้องเรียนด้วย เพื่อขอให้เพื่อนช่วยดูแล่นอง และตนเองรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย
- ฉ. ฝากน้องไว้กับเพื่อนบ้านชั่วคราว แล้วเอาเอกสารที่เตรียมจะรายงานทั้งหมดไปให้เพื่อนรายงานแทน พร้อมทั้งบอกเหตุผลที่จำเป็น
10. นายสมชายเป็นหัวหน้าห้องที่อาจารย์ไว้วางใจมาก วันหนึ่งอาจารย์สั่งนายสมชายให้ไปบอกเพื่อน ๆ ว่า สัปดาห์หน้าอาจารย์จะสอบภาคปฏิบัติ ขอให้ทุกคนเตรียมอุปกรณ์ของตนเองมา ถ้าใครลืมหรือไม่มีอุปกรณ์จะไม่ได้สอบ แต่ปรากฏว่านายสมชายลืมที่อาจารย์สั่งเพราะมัวแต่กังวลการรายงานอีกวิชาหนึ่งที่ยากมาก ดังนั้น เมื่อถึงเวลา ปรากฏว่าไม่มีใครเตรียมอุปกรณ์มาเลยรวมทั้งนายสมชายด้วย พอถึงเวลาเรียนจึงคิดได้ ถ้าท่านเป็นสมชายท่านจะทำอย่างไร
- ก. ปฏิเสธว่าอาจารย์ไม่ได้สั่ง
- ข. ยอมรับผิดชอบ และอาสาหาอุปกรณ์มาให้เพื่อน ๆ ทุกคนได้สอบ
- ค. ไปกราบขอโทษอาจารย์ และขอให้อาจารย์ปรับตกเฉพาะตนเองแต่เพียงผู้เดียว
- ง. ยอมรับผิดชอบ และขอร้องเพื่อน ๆ ทุกคนให้ไปช่วยกันหาอุปกรณ์เท่าที่จะหามาได้
- จ. ยอมรับผิดชอบจากอาจารย์แต่เพียงผู้เดียว เพื่อให้ทุกคนชมเชยว่าเป็นลูกผู้ชายตัวจริงที่กล้ารับผิดชอบ
- ฉ. ไปกราบขอโทษอาจารย์ และขอโทษเพื่อน ๆ และให้ทุกคนพิจารณาที่จะกระทำการใดก็ได้ที่ทำให้ทุกคนสบายใจและหายโกรธ
11. สายพินเป็นนิสิตที่มีบ้านอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยมากกว่าเพื่อน ๆ ทุกคนในห้อง ดังนั้น เพื่อน ๆ จึงขอให้สายพินเป็นคนรวบรวมรายงานส่งอาจารย์ภายในเวลา 08.00 น. ของเช้าวันรุ่งขึ้น เพราะอาจารย์จะต้องไปธุระด่วน โดยจะออกจากมหาวิทยาลัยเวลา 08.00 น. ตรงปรากฏว่า ขณะที่สายพินกำลังถือรายงานทั้งหมดของตนเองและเพื่อน ๆ มาส่งนั้นสายพินเดินสะดุดหินล้มจึงทำรายงานของตนเองตกลงไปในท่อน้ำก่อนเข้ามหาวิทยาลัย เป็นเหตุให้รายงานของสายพินเสียหายมาก อ่านไม่ชัด ขณะนั้นเวลา 07.55 น. แล้ว ถ้าจะกลับไปทำใหม่ก็คงไม่ทันส่งรายงานของทุกคนแก่อาจารย์ ถ้าท่านเป็นสายพินท่านจะทำอย่างไร
- ก. ส่งรายงานของเพื่อนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าจะไม่มีรายงานของตนเองส่งก็ตาม
- ข. ส่งรายงานของเพื่อนทุกคน แล้วเรียนอาจารย์ว่าของตนหล่นลงท่อน้ำ ขออนุญาตส่งวันหน้า

- ค. รีบไปส่งรายงานให้เพื่อน ๆ เพื่อให้อาจารย์ไปธุระด่วนได้ทันเวลา แม้ว่าจะไม่ได้ส่งรายงานของตนเองก็ตาม
- ง. เรียนอาจารย์ว่าขอส่งรายงานของทุกคน ยกเว้นของตนเองเพราะทำตกท่อน้ำ โดยไม่มีการร้องขอ การผ่อนผัน จากอาจารย์เลย
- จ. ทำรายงานของเพื่อนทุกคนหล่นลงไปในห้องน้ำด้วย แล้วเรียนอาจารย์ว่าตนตกท่อน้ำ ทำให้รายงานของทุกคนเสียหาย ขอผลัดส่งวันหน้า
- ฉ. ส่งรายงานของเพื่อน แล้วเรียนอาจารย์ว่าขาดของตนคนเดียว แต่ก็ไม่เป็นไร ได้ส่งให้เพื่อนทุกคนครบก็แล้วกัน เพื่อให้อาจารย์ชมว่าเป็นคนตรงต่อเวลา แม้จะเสียผลประโยชน์ของตนเอง

12. ในช่วงปิดภาคการศึกษา มีการจัดทัศนศึกษาไปจังหวัดกาญจนบุรี อาจารย์นัดให้นักเรียนทุกคนมาพร้อมกันเวลา 06.00 น. เพื่อออกเดินทางพร้อมกันจากมหาวิทยาลัย สดสวยเป็นคนที่มาสายเป็นประจำ แต่ด้วยความที่อยากไปทัศนศึกษามาก จึงจะพยายามตื่นแต่เช้าเพราะบ้านอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัยมาก ต้องเดินทางอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมงถ้ารถไม่ติด สดสวยจึงเข้านอนแต่หัวค่ำ แต่ปรากฏว่าคืนนั้น เธอท้องเสีย ต้องเข้าห้องน้ำหลายครั้ง กว่าจะนอนได้ก็ตึกมากเธอเกรงว่าเธอจะตื่นไม่ไหว และไปไม่ทันเวลารถออกจากมหาวิทยาลัย **ถ้าท่านเป็นสดสวยท่านจะทำอย่างไร**

- ก. โทรไปบอกเพื่อนให้ช่วยลาอาจารย์ด้วย เพราะเกรงว่าจะถูกอาจารย์ดุ ถ้าไปไม่ทัน
- ข. บอกให้พี่ที่บ้านช่วยปลุก เพื่อจะได้ตื่นไปทันรถออก เพราะใคร ๆ ก็ต้องทำเช่นนี้
- ค. ไม่ยอมนอนจนถึงเวลา 05.00 น. ก็ออกจากบ้านเพื่อให้ไปทันรถออก และอาจารย์จะได้ชมว่าตรงเวลาดี
- ง. ไม่ยอมนอนเพราะรับปากอาจารย์และเพื่อนไว้แล้วว่าจะไม่สายอีกต่อไป และรีบออกจากบ้านก่อนเวลา 05.00 น.
- จ. ไปนอนบ้านเพื่อนเพื่อให้เพื่อนช่วยปลุก และจะได้ขออนุญาตผู้ปกครองช่วยเพื่อนเตรียมของที่จะไปทัศนศึกษา
- ฉ. โทรไปบอกเพื่อนให้ลาอาจารย์เพราะเกรงว่าจะทำให้บรรยากาศในการทัศนศึกษาไม่สนุก เพราะมีตนเป็นตัวอย่างไม่ดี

13. สมสุขและสมทรงเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน ในการเรียนวิชาหนึ่ง อาจารย์บอกให้ทุกคนไปอ่านทฤษฎีมาคนละ 1 ทฤษฎี แล้วมารายงาน ถ้าใครรายงานดีจะส่งไปแข่งขันนอกคณะ ผลจากการรายงานทั้งสองคนได้คะแนนเท่ากัน อาจารย์บอกว่าเขาให้ส่งตัวแทนไปวิชาเอกละเพียง 1 คน สมสุขเป็นคนชอบโอ้อวด ในขณะที่ สมทรงเป็นคนถ่อมตน สมสุขจึงไปขอรับรองสมทรงว่าขอตนไปเป็นตัวแทนของวิชาเอก แต่อาจารย์ปรารภกับสมทรงว่าไม่อยากให้สมสุขไปเพราะจะไปแสดงการโอ้อวดมากเกินไป **ถ้าท่านเป็นสมทรงท่านจะทำอย่างไร**

- ก. ยอมให้สมสุขไปเพราะกลัวเพื่อนโกรธ
- ข. ยอมให้สมสุขไปเพราะเป็นเพื่อนกันต้องเสียสละให้กันได้
- ค. ยอมให้สมสุขไปเพราะถ้าใครเป็นเธอก็คงต้องทำเช่นเดียวกัน
- ง. ยอมให้สมสุขไปเพราะต้องการให้ทุกคนชมเชยว่าเป็นผู้เสียสละ
- จ. ยอมให้สมสุขไปเพราะเคยสัญญากันไว้ว่าเป็นเพื่อนกันต้องเสียสละให้กันทุกอย่างได้
- ฉ. ยอมให้สมสุขไปเพราะสงสารที่สมสุขอยากจะให้อวดทุกคนว่าเป็นคนเก่งจนได้รับเลือกจากอาจารย์ ถ้าไม่ได้ไปคงเสียหน้ามาก

14. สมศักดิ์และสมหวังเป็นนิสิตที่มีผลการเรียนดีทั้งคู่ หลังจากสำเร็จการศึกษา อาจารย์ต้องการให้ได้ทุนไปเรียนต่อต่างประเทศและกลับมาเป็นอาจารย์ในภาควิชา ฯ ที่สำเร็จการศึกษา แต่เขามีให้เพียง 1 ทุน สมศักดิ์ไม่ชอบเป็นอาจารย์แต่อยากไปเรียนต่อต่างประเทศ ในขณะที่สมหวังชอบเป็นอาจารย์แต่ไม่อยากไปเรียนต่อต่างประเทศ เพราะเป็นห่วงมารดาที่เป็นอัมพฤกษ์ อาจารย์ให้ทั้งสองคนตกลงกันเอง ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ท่านจะทำอย่างไร

- ก. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะทำหน้าที่เพื่อนให้ดีที่สุด
- ข. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะใคร ๆ รู้เข้าจะได้ไม่ว่าเขาเห็นแก่ตัว
- ค. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะเคยสัญญากว่าจะเสียสละให้กันได้ทุกเร
- ง. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะอาจารย์และเพื่อน ๆ จะได้ชมเชยว่าเขาเป็นผู้เสียสละ
- จ. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะใคร ๆ ที่ตกอยู่ในภาวะเช่นเขาก็คงต้องทำเช่นเดียวกัน

กับเขา

- ฉ. เสนอให้สมหวังได้ทุนเพราะทราบว่าสมหวังชอบเป็นอาจารย์มากจะได้นำความรู้มาอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติต่อไป

เจดยแบบสอบถามจริยธรรม

เพศ ()ชาย ()หญิง ชั้นปีที่ ()1 ()2 ()3 ()4
วิชาเอก () ณะแนว () ประถม ฯ () เทคโนโลยี ฯ

ข้อที่	ด้าน	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
1.	ความซื่อสัตย์	4	3	2	5	1	6
2.		2	3	1	4	5	6
3.	ความยุติธรรม	1	2	3	4	6	5
4.		2	1	3	4	5	6
5.	ความเมตตาปราณี	1	5	2	4	3	6
6.		4	3	5	2	1	6
7.	ความมีน้ำใจ	4	3	1	2	5	6
8.		5	6	3	1	4	2
9.	ความรับผิดชอบ	1	4	2	6	5	3
10.		1	3	5	4	2	6
11.	ความตรงต่อเวลา	4	3	6	5	1	2
12.		1	3	2	5	4	6
13.	ความเสียสละ	1	4	3	2	5	6
14.		4	1	5	2	3	6
รวมคะแนน							

โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
(สำหรับกลุ่มทดลอง)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง
1 21 มิ.ย. 2548 13.30-16.30 น.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต และนิสิตกับนิสิต 2. เพื่อให้ให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยให้นิสิตแนะนำตนเอง ให้ผู้วิจัยและเพื่อนรู้จัก 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรม"หัวใจสัมพันธ์" 3. ผู้วิจัยชี้แจงให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 4. ผู้วิจัยแจ้งกำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรม และนัดหมายเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
2 28 มิ.ย. 2548 13.30-16.30 น.	ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดีเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ตนเอง การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ	เพื่อให้ให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดีเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ตนเอง การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-4 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่มสลับกันไปโดยมีขั้นตอนการทดลองเช่นเดียวกันทุกครั้ง ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม โดยใช้สลับกันไปในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ให้นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์ รวมทั้งเพื่อให้ให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง
3 5 ก.ค. 2548 13.30-16.30 น.	ความฉลาดทาง อารมณ์ในด้าน เก่งเกี่ยวกับการ รู้จักตนเอง การตัดสินใจ และแก้ปัญหา และสัมพันธ์ ภาพที่ดีกับผู้อื่น	เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทาง อารมณ์ในด้านเก่งเกี่ยวกับการรู้ ใจตนเอง การตัดสินใจและ แก้ปัญหา และสัมพันธ์ภาพที่ดี กับผู้อื่น	ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็น หลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการ นั้นมาใช้ในการให้เหมาะสมกับตนเอง ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม
4 12 ก.ค. 2548 13.30-16.30 น.	ความฉลาดทาง อารมณ์ในด้าน สุขเกี่ยวกับ ความภูมิใจใน ตนเอง ความ พอใจในชีวิต และความสุข สงบทางใจ	เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทาง อารมณ์ในด้านสุขเกี่ยวกับความ ภูมิใจในตนเอง ความพอใจใน ชีวิตและความสุขสงบทางใจ	
5 19 ก.ค. 2548 13.30-16.30 น.	ปัจเจกนิเทศ	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำกิจกรรม กลุ่มไปพัฒนาความฉลาดทาง อารมณ์ได้	1. ผู้วิจัยให้ผู้เรียนสรุปผลที่ได้จากการ ทดลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอใจนิสิตที่ให้ความ ร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้ง ทดลองในวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น.
รวมครั้งละ 3 ชั่วโมง

รายละเอียดของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพทางอารมณ์ ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต และนิสิตกับนิสิต
2. เพื่อให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.

อุปกรณ์ 1. ป้ายชื่อ
2. กระดาษรูปหัวใจผ่าซีก
3. กำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพทางอารมณ์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นิสิตแต่ละคนแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้ เกม “หัวใจสัมพันธ์” ดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วนกระดาษรูปหัวใจผ่าซีกให้นิสิตคนละชิ้น
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตทุกคนหาชิ้นส่วนหัวใจที่เหลือ ซึ่งเมื่อต่อกันแล้วต้องได้รูปหัวใจที่ถูกต้องภายใน 1 นาที
 - 2.3 เมื่อนิสิตพบคู่หัวใจแล้วให้สัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน คนละ 5 นาทีตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.3.1 ชื่อจริง ชื่อเล่น
 - 2.3.2 จังหวัดที่เกิด
 - 2.3.3 ข้อดี-ข้อเสียของตนเอง
 - 2.3.4 ข้อดีของเพื่อนคู่หัวใจ
3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นิสิตทราบวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
4. ผู้วิจัยแจกกำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรม และนัดหมายเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
2. สังเกตจากการตั้งใจฟังของนิสิตขณะผู้วิจัยอธิบาย
3. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 1

กำหนดการเข้าร่วมการทดลองรวม 5 ครั้ง

ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม
1.	21 มิถุนายน 2548	13.30-16.30 น.	ปฐมนิเทศ
2.	28 มิถุนายน 2548	13.30-16.30 น.	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีโดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม
3.	5 กรกฎาคม 2548	13.30-16.30 น.	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งโดย ใช้กิจกรรมกลุ่ม
4.	12 กรกฎาคม 2548	13.30-16.30 น.	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขโดย ใช้กิจกรรมกลุ่ม
5.	19 กรกฎาคม 2548	13.30-16.30 น.	ปัจฉิมนิเทศ

ครั้งที่ 2

เรื่อง	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี(การควบคุมอารมณ์ตนเอง การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคเกมและบทบาทสมมติ (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมี 3 ด้านย่อย คือการควบคุมอารมณ์ตนเอง การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ ดังนั้น ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนาแต่ละ 1 ชั่วโมงโดยมีขั้นของการทดลอง ดังนี้

ชั่วโมงแรก (13.30-14.30 น.) พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การควบคุมอารมณ์ตนเอง ใช้เทคนิคเกม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค เกม โดยการให้คนที่ถนัดมือขวาให้เขียนด้วยมือซ้าย และคนที่ถนัดมือซ้าย ให้เขียนด้วยมือขวา แล้วผู้วิจัยก็อ่านข้อความให้เขาเขียนไปพร้อม ๆ กัน แรก ๆ ก็จะอ่านไม่ช้าและไม่เร็ว แล้วก็อ่านให้เร็วขึ้น ๆ จนนิสิตจดไม่ทัน นิสิตแต่ละคนจะมีปฏิกิริยาอดกลั้นพยายามควบคุมอารมณ์จนถึงที่สุด เกมนี้กติกาคือห้ามเปลี่ยนมือที่เขียน ห้ามหยุดเขียนจนกว่าจะหมดเวลาที่กำหนด และผู้ชนะคือผู้ที่เขียนได้มากและถูกต้องที่สุด

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีด้านดี : การควบคุมอารมณ์ตนเอง รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเล่นเกม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ชั่วโมงที่สอง (14.30-15.30 น.) พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น แล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหาก่อนที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกต

พฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้อง ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

- 5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ
- 5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น

เรื่อง "น่าเห็นใจ"

มาลีและมะลิเป็นเพื่อนรักกันเรียนอยู่วิชาเอกเดียวกัน บ้านอยู่ใกล้กัน ฐานะความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน แต่ทั้งคู่มีนิสัยต่างกันมาก มาลีจะเป็นคนที่ใจร้อน วู่วาม แต่มะลิเป็นคนใจเย็น วันเสาร์หนึ่งเพื่อน ๆ ในกลุ่มนัดกันมาจัดบอร์ดสำหรับงานนิทรรศการที่จะมีขึ้นในสัปดาห์หน้า เมื่อทั้งคู่เดินเข้าไปเพื่อน ๆ มองแล้วก็หัวเราะเยาะว่าทำไมแต่งตัวเชยอย่างนี้ มิน่าไม่มีใครมาจับ ทำให้มาลีและมะลิลำบากมาก มาลีทำท่าจะได้ตอบแต่มะลิดึงมือเพื่อนไว้ก่อน ซึ่งไม่รอดพ้นสายตาของสายสมร

เมื่อจัดบอร์ดเสร็จ ทั้งคู่จึงขอตัวเพื่อน ๆ กลับบ้านก่อน แต่สายสมรเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนทั้งสอง จึงเดินออกมาด้วยแล้วชวนทั้งสองคนไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า โดยให้เหตุผลว่า สงสารที่เห็นหน้าเพื่อนทั้งสองขณะที่ถูกหัวเราะเยาะ และอยากช่วยแนะวิธีแต่งตัวให้เพื่อนด้วย

มาลีดีใจและขอบใจสายสมรที่เห็นใจและจะช่วยเลือกซื้อเสื้อผ้าให้ แต่มะลิลับซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อนมาก จึงกล่าวขอบใจสายสมรพร้อมพูดว่า "ไม่จำเป็นที่จะต้องพาไปช่วยเลือกซื้อเสื้อผ้าให้หรอก แค่เห็นใจและเข้าใจเราก็เพียงพอแล้ว แล้วทั้งสามคนก็ชวนกันกลับบ้านอย่างมีความสุข

ท่านได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้บ้าง?

**ชั่วโมงที่สาม (15.30-16.30 น.) พัฒนาการฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : ความรับผิดชอบ
โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้**

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความรับผิดชอบ และข้อเสียของการไม่มีความรับผิดชอบ โดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้นักศึกษาได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : ความรับผิดชอบ รวมทั้งเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นักศึกษารวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการรับผิดชอบต่อให้เหมาะสม

การประเมินผล

- 1.สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม
- 2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและซักถาม

ครั้งที่ 3

เรื่อง	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง(การ รู้จักตนเอง การตัดสินใจและแก้ปัญหา และสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น) โดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคเกมและบทบาทสมมติ (เฉพาะ
เทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมี 3 ด้านย่อย คือการรู้จัก
ตนเอง การตัดสินใจและแก้ปัญหา และสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นดังนั้น ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะ
พัฒนาด้านละ 1 ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนของการทดลอง ดังนี้

**ชั่วโมงแรก (13.30-14.30 น.) พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : การรู้จักตนเอง
ใช้เทคนิคเกม ดังนี้**

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วน
ร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค เกม โดยการให้นิสิตแบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คนแล้วให้
แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาทางสร้างการรู้จักตนเองถ้าผิดหวังในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยแต่ละ
กลุ่มพยายามแข่งขันกันให้ได้วิธีการมากที่สุด หลังจากนั้นให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมา
รายงานให้ทราบ

หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้
ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้มนิสิตมีด้านเก่ง : การรู้จักตนเอง รวมทั้งเพื่อให้มนิสิตรู้จักตนเอง
ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเล่นเกม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ชั่วโมงที่สอง (14.30-15.30 น.) พัฒนาการฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : การตัดสินใจและแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : การตัดสินใจและแก้ปัญหา แล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหาก่อนที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกต

พฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : การตัดสินใจและแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

- 5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ
- 5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความรู้สึกในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : การตัดสินใจและแก้ปัญหา เรื่อง“ทั้งรักทั้งชัง”

สมหญิงและสดสวยเป็นเพื่อนรักกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกันตลอดมา สมหญิงเป็นคนฉลาดแต่ไม่สวย พุดจาไผเราะ สดสวยเป็นคนสวยแต่พุดจาไม่ไผเราะและฉลาดน้อยกว่าสมหญิง

พ่อแม่ของสองสาวนี้อยากให้ลูกมีงานทำ จึงไปขอให้เพื่อนซึ่งมีร้านขายเครื่องสำอางค์รับลูกสาวเข้าเป็นที่ปรึกษาความงาม เมื่อเจ้าของร้านเห็นลูกสาวของเพื่อนทั้งสอง แวบแรกพอใจ สดสวยเพราะมีความสวยเป็นที่ดึงดูดลูกค้าได้เป็นอย่างดี แต่พอสัมภาษณ์แล้วพบว่าสดสวยไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นที่ปรึกษาความงามได้เลย เพราะพุดจาไม่ไผเราะแล้ว ใบหน้ายังบึ้งตึงไม่เหมาะกับอาชีพดังกล่าว

แต่สมหญิงก็ไม่มี ความสวยเอาเสียเลย ผิวก็คล้ำ แต่พุดจาไผเราะมาก ถ้าไม่ดูใบหน้าจะหลงใหลในน้ำเสียงที่พูด เจ้าของร้านไม่รู้จะทำอย่างไรดี เพราะเป็นลูกของเพื่อนทั้งสองคน

ในที่สุด ก็ตัดสินใจบอกเพื่อนไปว่ากำลังจะเลิกกิจการแล้วคิดจะหาอาชีพใหม่ เอาไว้อยู่ตัวหรือตั้งตัวได้มั่นคงเมื่อใด จะรับไปรับลูกสาวทั้งสองมาช่วยงาน พ่อแม่ของสองสาวนี้ก็รีบออกจากบ้านไปเพราะคิดว่ากิจการของเพื่อนกำลังย่ำแย่ และตั้งใจไม่รับลูกสาวของตนเพราะกลัวลูกสาวจะลำบากภายหลัง

ถ้าเป็นท่าน ท่านจะแก้ปัญหาเช่นเจ้าของร้านหรือไม่? เพราะเหตุใด?

ชั่วโมงที่สาม (15.30-16.30 น.) พัฒนาการฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และข้อเสียของการมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับผู้อื่นโดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รวมทั้งเพื่อให้ นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและซักถาม

ครั้งที่ 4

เรื่อง	การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข(ความภูมิใจในตนเอง ความพอใจในชีวิตและความสุขสงบทางใจ) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคเกมและบทบาทสมมติ (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมี 3 ด้านย่อย คือด้านสุข ความภูมิใจในตนเอง

ดังนั้น ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนาด้านละ 1 ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนของการทดลอง ดังนี้

ชั่วโมงแรก (13.30-14.30 น.) พัฒนาการฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : ความภูมิใจในตนเอง โดยใช้เทคนิคเกม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค เกม โดยการให้นิสิตแบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คนแล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาทางสร้างความภูมิใจในตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งด้านส่วนตัว และด้านการเรียน โดยแต่ละกลุ่มพยายามแข่งขันกันให้ได้วิธีการมากที่สุด หลังจากนั้นให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานให้ทราบ

หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีด้านสุข : ความภูมิใจในตนเอง รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับความภูมิใจในตนเองให้เหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเล่นเกม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ชั่วโมงที่สอง (14.30-15.30 น.) พัฒนาการฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : การพอใจในชีวิต โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : การพอใจในชีวิต แล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหาก่อนที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกต

พฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : การพอใจในชีวิต

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

- 5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ
- 5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความรู้สึกในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : การพอใจในชีวิต

เรื่อง"แรงบันดาลใจ"

มีครอบครัวของชาวนาสองครอบครัว แต่ละครอบครัวก็มีลูกชายอายุไล่เลี่ยกัน แต่สองครอบครัวนี้เลี้ยงลูกต่างกันมาก ครอบครัวของสมัยเลี้ยงเขาด้วยความรักและตามใจ แต่ครอบครัวของสมานเลี้ยงลูกด้วยความรัก และมีเหตุผลเสมอ เมื่อลูกโตเป็นหนุ่ม พ่อแม่ก็นำลูกคือสมัยและสมาน ไปฝากให้เข้าแก๊งเจ้าของร้านซ่อมจักรยานยนต์ในเมืองเพื่อให้มีอาชีพและมีฝีมือเป็นช่างซ่อมรถจากการเรียนรู้สมัยโบราณ ที่เรียกว่า "ครูพักลักจำ"

พ่อแม่ก็หันมาเยี่ยมเยียนเสมอมิได้ขาด พ่อแม่มาเยี่ยมที่ไรสมัยก็บ่นถึงความยากลำบากให้พ่อแม่ฟัง จนในที่สุด พ่อแม่ก็บอกว่า"กลับบ้านเราเถอะลูก พ่อแม่เลี้ยงได้"จากนั้นมาก็ได้ข่าวว่า เมื่อพ่อแม่เสียชีวิตสมัยก็ไม่มีสมบัติเหลือติดตัวเลย เพราะไม่เคยพอใจในชีวิต มีแต่เรียกร้องตามความต้องการ แต่ไม่เคยคิดที่จะหามาเพิ่ม

ตรงกันข้าม ทุกครั้งที่พ่อแม่สมานไปเยี่ยม ก็จะบอกลูกว่า "อดทนนะลูก ไม่นานก็จะสบาย" แม้ว่าสมานจะลำบาก แต่ก็เชื่อฟังพ่อแม่ และคิดว่าจะอดทนเพื่อไม่ให้พ่อแม่ต้องเป็นภาระเลี้ยงดูเขาไปตลอดชีวิต ในที่สุด แก๊งก็ล้มเจ็บบลง และเห็นว่าสมานเป็นคนซื่อที่ไว้ใจได้ จึงลองให้ช่วยดำเนินการกิจการในร้าน ก็ปรากฏว่าประสบความสำเร็จ มีลูกค้ามาซ่อมจักรยานยนต์กับสมานมาก เดือนหนึ่ง ๆ ได้กำไรมากขึ้นจากความขยันของสมาน แก๊งก็เห็นความประพัตติที่เรียบร้อย กินอยู่อย่างพอเพียงของสมาน จึงยกลูกสาวให้ ปัจจุบันสมานก็เป็นแก๊งที่ร้านซ่อมจักรยานยนต์นั่นเอง

ท่านอยากจะเป็นแบบสมัย หรือสมาน?

ชั่วโมงที่สาม (15.30-16.30 น.) พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : สุขสงบทางใจ
โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความสุขสงบทางใจ และข้อเสียของการไม่มีความสุขสงบทางใจ โดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : สุขสงบทางใจ รวมทั้งเพื่อให้ นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีความสุขสงบทางใจ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและซักถาม

ครั้งที่ 5

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ
 วัตถุประสงค์ เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำกิจกรรมกลุ่มไปพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้
 เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
 อุปกรณ์ ป้ายชื่อ
 วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้บัณฑิตสรุปผลที่ได้จากการทดลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยกล่าวขอใบนิสิตที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังของนิสิตขณะผู้วิจัยอธิบาย
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
(สำหรับกลุ่มทดลอง)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง
1 6 ธ.ค. 2548 13.30- 16.30 น.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต และนิสิตกับนิสิต(แม้ว่าจะผ่านการทดลองในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไปแล้ว แต่นานห่างกันถึง 5 เดือน) 2. เพื่อให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยให้นิสิตแนะนำตนเอง ให้ผู้วิจัยและเพื่อนรู้จัก โดยให้บอกชื่อจริง - นามสกุล ชื่อเล่น สิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบมากที่สุดพร้อมเหตุผล นิสิตแต่ละคนต้องจำชื่อเพื่อนให้ได้ และบอกให้ได้ว่าเพื่อนแต่ละคนชอบและไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดพร้อมเหตุผล 2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 3. ผู้วิจัยแจกกำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรม และนัดหมายเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
2 13 ธ.ค. 2548 13.30- 16.30 น.	จริยธรรมใน ด้านความ ซื่อสัตย์และ ความตรงต่อ เวลา	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์และความตรงต่อเวลา	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-4 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม สลับกันไปโดยมีขั้นตอนการทดลองเช่นเดียวกันทุกครั้ง ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่ม โดยใช้สลับกันไปในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีความฉลาดทางอารมณ์ รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง
3 20 ธ.ค. 2548 13.30- 16.30 น.	จริยธรรมใน ด้านความ ยุติธรรมและ ความเสียสละ	เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถ ในการพัฒนาจริยธรรมใน ด้านความยุติธรรม	ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้บัณฑิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็น หลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมา ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง
4 17 ม.ค. 2549 13.30- 16.30 น.	จริยธรรมใน ด้านความ เมตตาปราณี และความมี น้ำใจ	เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถ ในการพัฒนาจริยธรรมใน ด้านความเมตตาปราณีและ ความมีน้ำใจ	ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยให้บัณฑิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของ ตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ของสมาชิกในกลุ่ม
5 24 ม.ค. 2549 13.30- 16.30 น.	จริยธรรมใน ด้านความ รับผิดชอบ	เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถ ในการพัฒนาจริยธรรมใน ด้านความรับผิดชอบ	
6 31 ม.ค. 2549 13.30- 16.30 น.	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำ กิจกรรมกลุ่มไปพัฒนา จริยธรรมได้	1. ผู้วิจัยให้บัณฑิตสรุปผลที่ได้จากการทดลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนิสิตที่ให้ความร่วมมือใน การทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้ง ทดลองในวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น.
รวมครั้งละ 3 ชั่วโมง

รายละเอียดของโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1

เรื่อง	ปฐมนิเทศ
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต และนิสิตกับนิสิต 2. เพื่อให้นิสิตทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. กำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้นิสิตแนะนำตนเอง ให้ผู้วิจัยและเพื่อนรู้จักอีกครั้งหนึ่ง แม้ว่าจะเคยเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้บอกชื่อจริง – นามสกุล ชื่อเล่น สิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบมากที่สุด พร้อมเหตุผล นิสิตแต่ละคนต้องจำชื่อเพื่อนให้ได้ และบอกให้ได้ว่าเพื่อนแต่ละคนชอบและไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดพร้อมเหตุผล 2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นิสิตทราบวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 3. ผู้วิจัยแจกกำหนดการที่จะเข้าร่วมการทดลองตลอดโปรแกรม และนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
การประเมินผล	1. สังเกตจากการตั้งใจฟังของนิสิตขณะผู้วิจัยอธิบาย 2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 1

กำหนดการเข้าร่วมการทดลองรวม 6 ครั้ง

ณ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม
1.	6 ธันวาคม 2548	13.30-16.30 น.	ปฐมนิเทศ
2.	13 ธันวาคม 2548	13.30-16.30 น.	การพัฒนารายธรรม(ด้านความซื่อสัตย์และความ ตรงต่อเวลา) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
3.	20 ธันวาคม 2548	13.30-16.30 น.	การพัฒนารายธรรม(ด้านความยุติธรรมและความ เสียสละ) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
4.	17 มกราคม 2549	13.30-16.30 น.	การพัฒนารายธรรม(ด้านความเมตตาปรานีและ ความมีน้ำใจ) โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
5.	24 มกราคม 2549	13.30-16.30 น.	การพัฒนารายธรรม(ด้านความรับผิดชอบ) โดย ใช้กิจกรรมกลุ่ม
6.	31 มกราคม 2549	13.30-16.30 น.	ปัจฉิมนิเทศ

ครั้งที่ 2

เรื่อง	การพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และความตรงต่อเวลาโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และความตรงต่อเวลา โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มและบทบาทสมมติ (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนา 2 ด้าน ด้านละ 1 ½ ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนของการทดลอง ดังนี้

ช่วงแรก (13.30-15.00 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความซื่อสัตย์ และข้อเสียของการมีความไม่ซื่อสัตย์ กับผู้อื่นโดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ช่วงที่สอง (15.00-16.30 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความตรงต่อเวลาโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความตรงต่อเวลาแล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหา ก่อนที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์

2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกตพฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงจริยธรรมด้านความตรงต่อเวลา

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้อง ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ

5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

จริยธรรมด้านความตรงต่อเวลา

เรื่อง"สวຍแต่รูป"

รื่นฤดีเป็นคนสวຍประจำรุ่น แต่เป็นคนที่ไม่เคยตรงต่อเวลาเลย เช่น เข้าห้องเรียนสายส่งงานช้ากว่ากำหนด ไปทัศนศึกษาก็ไปสายทำให้ทุกคนในรถทัวร์ 50 ชีวิต ต้องรอเธอคนเดียว นานถึงหนึ่งชั่วโมง แต่ดูเหมือนเธอไม่เดือดเนื้อร้อนใจเลย ดังนั้นเธอจะมีปัญหาเรื่องการทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ เสมอ เพราะเพื่อน ๆ ไม่อยากให้เธอเข้ากลุ่มด้วย

ที่พักของเธออยู่ใกล้มหาวิทยาลัยที่สุด เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ วันหนึ่งเธอมาสอบสายมาก โดยเข้าห้องสายไป 45 นาที ทำให้อาจารย์ไม่สามารถอนุญาตให้เธอเข้าสอบได้ เธอจึงได้ 1 ในวิชานั้น แต่เธอก็มิได้อ่อนน้อมร้อนใจเลย เพื่อน ๆ ก็ทยอยสำเร็จการศึกษาไปเรื่อย ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาเรียกพบเธอก็มักบอกว่าไม่ว่าง จนไม่มีใครอยากยุ่งกับเธอ

เมื่อเดือนมีนาคม ในปีการศึกษาหนึ่ง เธอคิดได้ว่า เธออยากจะกลับมาเรียนให้สำเร็จ การศึกษาเหมือนเพื่อน ๆ เสียที เธอจึงเดินไปที่กองคลัง เพื่อจะจ่ายเงินรักษาสภาพการเป็นนิสิต พอเจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าเรียนที่คณะใด มีสิทธิ์ที่จะเรียนต่อได้หรือไม่ ผลปรากฏว่า ไม่ต้องเดาเลยเพราะเป็นไปตามคาดว่า "คุณหมดสิทธิ์ที่จะเป็นนักศึกษาที่นี่แล้วตั้งแต่ปีที่แล้ว"

ถ้าท่านเป็นเธอ ท่านจะทำอย่างไร และเรื่องนี้สอนอะไรแก่ท่านบ้าง

ครั้งที่ 3

เรื่อง	การพัฒนาจริยธรรมด้านความยุติธรรมและความเสียสละโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมด้านความยุติธรรมและความเสียสละโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มและบทบาทสมมติ (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนา 2 ด้าน ด้านละ 1 ½ ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนของการทดลอง ดังนี้

ช่วงแรก (13.30-15.00 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความยุติธรรมโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความยุติธรรมและข้อเสียของการมีความไม่ความยุติธรรมโดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีจริยธรรมด้านความยุติธรรม รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นิสิตมีจริยธรรมด้านความยุติธรรม รวมทั้งเพื่อให้นิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักกระนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง
สมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความยุติธรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความยุติธรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ช่วงที่สอง (15.00-16.30 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความเสียสละโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความเสียสละแล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหา ก่อนที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกต

พฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงจริยธรรมด้านความเสียสละ

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้อง

ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

- 5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ
- 5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการทำงาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

จริยธรรมด้านความเสียสละ

เรื่อง"เพื่อเธอ"

สมหวังและสมชายเป็นเพื่อนรักกัน สมหวังเรียนเก่งกว่าสมชาย แต่สมชายมีฐานะค่อนข้างพอมีอันจะกินมากกว่าสมหวัง แต่ก็ไม่มากนัก วันหนึ่ง มหาวิทยาลัยมีทุนมาให้บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์เป็นเงินก้อนโตกว่าทุกครั้ง สมหวังอยากได้มาก เพื่อช่วยผ่อนภาระให้กับพ่อที่หาเช้ากินค่ำขับรถรับจ้าง เพื่อให้ลูกได้เรียนสูง ๆ แต่ทุนนั้นมีทุนเดียว อาจารย์ที่ปรึกษาเรียกสองคนนี้ให้มากรอกใบสมัครขอรับทุน สมชายก็อยากได้ทุนนี้มากเช่นเดียวกัน เพราะบังเอิญพ่อได้รับอุบัติเหตุเข้าโรงพยาบาลต้องใช้เงินเป็นค่ารักษามาก

ที่จริงสมหวังมีคุณสมบัติที่ควรได้ทั้งผลการเรียนและฐานะทางบ้าน แต่เมื่อพิจารณาแล้ว คิดว่าปัญหาเฉพาะหน้าของเพื่อนสำคัญกว่า และคิดว่าโอกาสหน้าก็คงมีทุนมาให้อีก จึงไปเรียนอาจารย์ว่าเขาขอสละสิทธิ์ และอยากให้อาจารย์ให้ทุนนี้แก่สมชาย

ท่านคิดว่าอาจารย์จะทำอย่างไร? และเรื่องนี้สอนอะไรท่านบ้าง?

ครั้งที่ 4

เรื่อง	การพัฒนาจริยธรรมด้านความเมตตาปรานีและความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมด้านความเมตตาปรานีและความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	1. ป้ายชื่อ 2. เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มและบทบาทสมมติ (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติจะมี 5 ขั้น) ใน 3 ชั่วโมงนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนา 2 ด้าน ด้านละ 1 ½ ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนของการทดลอง ดังนี้

ช่วงแรก (13.30-15.00 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความเมตตาปรานีโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นิสิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความเมตตาปรานีและข้อเสียของการไม่มีความเมตตาปรานีโดยยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้มนิสิตมีจริยธรรมด้านความเมตตาปรานีรวมทั้งเพื่อให้มนิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

หลังจากนั้นให้นิสิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้มนิสิตมีจริยธรรมด้านความเมตตาปรานีรวมทั้งเพื่อให้มนิสิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นิสิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

สมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความเมตตาปรานี

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นิสิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความเมตตาปรานี

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ช่วงที่สอง (15.00-16.30 น.) พัฒนาจริยธรรมด้านความมีน้ำใจโดยใช้เทคนิคบทบาท

สมมติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความมีน้ำใจแล้วให้เตรียมอ่านเนื้อหาที่จะแสดง เพื่อให้แสดงได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยให้นิสิตส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
- 2.2 ผู้วิจัยให้นิสิตที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์ สังเกตพฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

พฤติกรรมที่เพื่อนแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนิสิตแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นิสิตที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้อง ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

- 5.1 ผู้วิจัยให้นิสิตสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ
- 5.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้นิสิตไปฝึกต่อเป็นการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และจากการสรุปของนิสิต

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4 (เฉพาะเทคนิคบทบาทสมมติ)

จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

เรื่อง“ลืมเสียเกิด”

ในการเรียนวิชาเกี่ยวกับการใช้สื่อต่าง ๆ อาจารย์ให้นักเรียนทุกคนนำ Note Book ของตนเอง มาจะได้ฝึกได้เร็ว ปรากฏว่าบุษบาไม่ได้เอามา จึงเอ่ยปากขอยืมใช้ร่วมกับบุษกร แต่บุษกร ปฏิเสธ พร้อมกับตำหนิว่า“เสียใจ เรียนหนังสือก็หัดมีสมบัติเป็นของตัวเองบ้าง” เมื่อกมลวรรณ ได้ยินจึงบอกบุษบาว่า “ไม่เป็นไร เดี่ยวใช้ของเราก่อนก็ได้” บุษบาได้ยินเช่นนั้นก็นำออกมาแล้ว บอกกมลวรรณว่า“ขอบคุณมากนะกมลวรรณ วันนี้เราตื่นสายมาก รีบมาเลยลืม”

วันหนึ่งมีสอบกลางภาค บุษกรทำข้อสอบไม่ได้สักพักก็ทำต่อไม่ได้เพราะปากกาหมึกหมด จึงยกมือบอกคุณครูว่า“คุณครูขา ปากกาของหนูหมึกหมดค่ะ” ครูก็ถามเสียงดังว่า “ใครมีปากกา สองด้ามบ้าง” บุษบารีบยกมือ แล้วหยิบให้บุษกรที่นั่งใกล้กัน บุษกรรู้สึกอาย แต่ก็รับปากกา ไปทำข้อสอบจนเสร็จ เมื่อออกมานอกห้อง จึงรีบเดินเข้าไปหาบุษบาแล้วถามเสียงเครือว่า” บุษบา เธอช่างมีน้ำใจเหลือเกิน เธอไม่โกรธเราเลยหรือ ทั้ง ๆ ที่เราไม่เคยให้เธอยืมอะไรเลย บุษบายืมให้บุษกร แล้วพูดพลบเพื่อนว่า “ช่างมันเถอะ มันผ่านมาแล้ว ลืมเสียเกิด”

จากเหตุการณ์นี้ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้าง?

ครั้งที่ 5

เรื่อง	การพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อผู้ใช้กิจกรรมกลุ่ม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อผู้ใช้กิจกรรมกลุ่ม
เวลาที่ใช้	3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์	ป้ายชื่อ
วิธีดำเนินการ	

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมีขั้นตอนของการ

ทดลอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้บัณฑิตลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้อภิปรายถึงข้อดีของการมีความรับผิดชอบต่อและข้อเสียของการไม่มีความรับผิดชอบต่อแยกกรณีตัวอย่างที่แต่ละคนประสบ

หลังจากนั้นให้บัณฑิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้บัณฑิตมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อรวมทั้งเพื่อให้บัณฑิตรู้จักตนเองดีขึ้น

หลังจากนั้นให้บัณฑิตได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้บัณฑิตมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อรวมทั้งเพื่อให้บัณฑิตรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้บัณฑิตรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

สมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้บัณฑิตร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมอภิปรายกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ครั้งที่ 6

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ
วัตถุประสงค์ เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำกิจกรรมกลุ่มไปพัฒนาจริยธรรมได้
เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 13.30-16.30 น.
อุปกรณ์ ป้ายชื่อ
วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้บัณฑิตสรุปผลที่ได้จากการทดลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบใจนิสิตที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังของนิสิตขณะผู้วิจัยอธิบาย
2. สังเกตจากการอภิปรายและซักถาม

ตาราง 30 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามจริยธรรม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.09
2.	2.66
3.	3.65
4.	8.02
5.	6.52
6.	4.76
7.	3.50
8.	2.42
9.	3.68
10.	4.58
11.	2.01
12.	5.29
13.	4.12
14.	4.09

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .863

ตาราง 31 แสดงคะแนนความฉลาดทางอารมณ์และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

คนที่	ดี						เก่ง						สุข					
	ควบคุมตนเอง		เห็นใจผู้อื่น		รับผิดชอบต่อ		มีแรงจูงใจ		ตัดสินใจ-แก้ปัญหา		สัมพันธ์ภาพ		ภูมิใจตนเอง		พอใจในชีวิต		สุขสงบทางใจ	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1.	12	18	13	16	21	21	12	16	14	19	20	19	10	12	14	11	20	23
2.	23	22	21	22	21	20	23	23	22	23	21	19	13	14	21	22	23	23
3.	17	22	23	24	22	22	23	24	23	22	22	21	15	15	19	19	18	21
4.	23	24	20	20	20	22	19	22	20	23	21	22	13	16	18	23	19	24
5.	20	22	24	24	21	22	18	21	19	21	21	20	13	14	21	20	19	21
6.	19	19	18	19	19	19	17	17	17	17	17	19	10	10	15	19	19	21
7.	21	22	17	21	21	22	24	24	17	19	19	18	16	16	23	23	23	23
8.	19	19	19	19	20	20	17	18	17	16	15	16	10	8	19	20	19	19
9.	16	16	22	22	23	23	19	21	14	14	17	19	12	13	21	21	18	19
10.	22	21	22	22	21	22	23	24	17	22	22	22	15	16	20	24	23	23
11.	18	18	19	21	20	24	19	22	16	20	19	21	11	12	17	23	18	20
12.	19	20	22	22	22	22	20	20	22	23	16	16	12	13	21	22	21	20
13.	22	22	22	22	23	22	16	15	17	18	15	17	8	8	17	18	16	15
14.	18	22	21	21	24	23	16	20	18	21	20	21	13	15	23	23	19	20
15.	18	20	20	19	20	21	20	20	17	18	19	19	13	13	20	21	21	20
16.	14	17	18	19	19	19	15	12	16	16	17	18	10	11	15	18	16	17
17.	21	23	22	22	21	20	23	23	19	19	18	17	14	15	18	23	22	21
18.	20	24	20	20	21	23	21	22	20	20	22	23	13	14	24	24	21	22

ตาราง 32 แสดงคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

คนที่	ดี						เก่ง						สุข					
	ควบคุมตนเอง		เห็นใจผู้อื่น		รับผิดชอบ		มีแรงจูงใจ		ตัดสินใจแก้ปัญหา		สัมพันธ์ภาพ		ภูมิใจตนเอง		พอใจในชีวิต		สุขภาพทางใจ	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1.	17	21	19	21	19	21	13	19	13	16	16	18	10	12	20	24	18	17
2.	19	18	19	18	21	20	20	20	18	20	17	20	11	12	19	21	18	24
3.	17	18	19	22	19	21	16	18	17	18	18	17	12	12	19	19	18	19
4.	21	23	22	23	23	23	21	23	21	24	19	22	13	16	24	24	24	24
5.	17	18	18	18	18	20	16	15	15	14	15	16	10	10	15	15	14	16
6.	22	24	22	22	23	24	22	24	19	24	21	19	14	14	22	24	21	24
7.	20	20	19	18	23	24	21	23	20	20	19	19	14	15	18	21	19	20
8.	20	22	21	22	24	24	21	23	23	22	20	20	14	14	22	23	19	23
9.	19	19	17	18	21	20	19	19	17	18	17	18	12	12	20	20	18	18
10.	15	15	23	22	18	22	14	14	17	17	15	15	10	11	16	17	15	16
11.	21	22	21	21	23	24	19	20	18	19	17	18	13	11	18	23	17	19
12.	20	21	20	19	20	17	22	19	17	18	17	19	8	7	21	20	23	18
13.	21	21	20	20	21	21	18	17	18	18	20	20	11	11	19	20	19	19
14.	15	13	22	23	21	22	14	13	10	13	15	17	10	9	15	15	10	13
15.	18	18	19	19	21	21	21	22	15	17	20	20	14	16	22	21	17	19
16.	20	22	21	22	23	24	20	21	19	21	22	22	13	15	22	22	23	23
17.	20	19	20	19	20	20	19	19	16	17	20	20	12	12	18	21	20	18
18.	17	19	19	20	21	22	16	18	16	18	18	20	12	12	17	19	19	18

ตาราง 33 แสดงคะแนนจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองของนิสิตกลุ่มทดลองและ
นิสิตกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	5.00	5.07	1	4.07	4.64
2	4.35	4.64	2	4.50	4.21
3	4.29	4.57	3	3.36	4.14
4	3.79	4.64	4	4.21	4.29
5	4.57	4.88	5	3.93	4.21
6	4.07	4.64	6	4.07	4.43
7	4.88	4.88	7	4.14	4.14
8	4.21	4.79	8	5.07	4.64
9	4.21	4.64	9	3.79	4.00
10	4.00	4.79	10	3.93	3.79
11	4.57	5.07	11	4.36	5.21
12	4.79	4.79	12	3.71	3.71
13	4.29	3.93	13	4.21	4.88
14	4.07	4.43	14	3.79	4.64
15	4.21	5.00	15	4.36	4.88
16	4.36	4.79	16	4.64	4.50
17	4.50	4.29	17	3.57	3.93
18	4.79	4.71	18	3.64	4.50
19	4.71	5.00	19	3.21	4.21
20	3.88	3.86	20	3.21	4.00

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางเวณี กรีทอง

ตำแหน่งทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

ตำแหน่งทางบริหาร

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี พ.ศ. 2515

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (การพยาบาล) มหาวิทยาลัยมหิดล

ปริญญาโท พ.ศ. 2517

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2518

นักวิชาการ กองการสอบ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน(ก.พ.) ปัจจุบัน คือ ก.พ.ร.

พ.ศ. 2519 - ปัจจุบัน

อดีตและปัจจุบัน

อดีต

- ♦ อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ♦ กรรมการและเลขานุการรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
(สมัยที่อธิการบดีคือศ.ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร)
- ♦ กรรมการและเลขานุการโครงการเพชรในตมคนแรก
(สมัยที่คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ คือผศ.สมควร อภัยพันธุ์)
- ♦ อนุกรรมการฝ่ายวิจัย ป.ป.ป.(ปัจจุบันคือ ป.ป.ช.)
- ♦ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
- ♦ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
- ♦ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ระดับมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาภาคปกติ และภาคพิเศษ
- ♦ หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจุบัน